

Kommunfullmäktige

KALLELSE

25 oktober 2004

Kallelsen med handlingar finns på internet www.gotland.se

Kommunfullmäktige

kallas till sammanträde

Filmsalen, Kustparken, Fårösund

måndagen den 25 oktober 2004 kl. 13.00

www.gotland.se

OBS! Platsen

Ärenden:

Sammanträdet inleds med information av stadsarkitektkontoret och Vasallen.

1. Justeringsledamöter och tid för protokollsjustering
2. Länsstyrelsens beslut att nedanstående personer utsetts som ledamot resp. ersättare i kommunfullmäktige:
  - *Wera Svensson, Visby, s, ny ledamot (efter Somar Al Naher, s)*
  - *Lisa Ohlsson, Visby, s, ny ersättare (efter Wera Svensson, s)*
  - *Ursula Jacobsson, Alva, c, ny ersättare (efter Gunilla Bendelin-Larsson, c)*
3. Inriktningsbeslut avseende förbränningsanläggning för avfall på Gotland
4. Antagande av femårsplan för byggande av enskilda vägar
5. Försäljning av fastigheten Visby Piggvaren 2 och del av fastigheten Visby S:t Görän 1:1 (f.d. Göransgården)
6. Ägande, drift och skötsel av kommunkoncernens fastigheter
7. Fastställande av verksamhetsområden för vatten och spillvatten inom Gotlands kommun
8. Delårsrapport 2/2004
9. Placeringsbehovet av barn under 18 år. *Motion av Rose-Marie Stenbom (s)*
10. Ungdomsverksamhet i samlingslokaler. *Motion av Eva Nypelius (c) och Stefan Nypelius (c)*
11. Lansering av Gotland som försöksområde för miljöanpassade fordon. *Motion av Torgny Lihnell m.fl. (mp)*
12. Tendens till rasism i våra skolor. *Motion av Elias Özyurt-Eldenblom (v)*

13. **Fyllnadsval av:**

- en revisor för kommunens räkenskaper och förvaltning
(*efter Carin Backlund, v, som avsagt sig uppdraget*)
- en huvudman i Fardhems Pastorats Sparbank (*efter avlidne Sven Gardarfve,c*)

14. Barn- och utbildningsnämndens ordförande *Brittis Benzlers (v)* svar på *Åsa Larssons (c)* interpellation om utbyggnad av förskolor

15. Kommunstyrelsens ordförande *Jan Lundgrens (s)* svar på *Hans-Erik Svenssons (s)* interpellation om kommunens agerande i råvarutillförseln till Cementa i Slite

16. Hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande *Åke Svensson (s)* svar på *Lena Celions (m)* interpellation om beslut som avser s.k. 6-månadersgaranti inom sjukvården

17. Kommunstyrelsens ordförande *Jan Lundgrens (s)* svar på *Kerstin Löfgren-Dahlströms (c)* interpellation om sponsormedel till folkhögskolan i Fårösund

18. Tekniska nämndens ordförande *Tommy Gardells (s)* svar på *Håkan Onsjös (m)* interpellation om vidtagna åtgärder med anledning av miljöstraffavgift p.g.a. för sent inkomna miljörapporter för hamnarna.

19. Kommunstyrelsens ordförande *Jan Lundgrens (s)* svar på *Mats E:son Hjorths (kd)* interpellation om Gotland har sökt medel inom ramen för det s.k. Östersjö-miljarderna.

20. Ev. enkla frågor

21. Ev. nya motioner och interpellationer

Kallelsen med handlingarna finns tillgängliga på kommunens hemsida www.gotland.se, att hämtas på Ledningskontoret, Klosterplan 2, Visby, eller beställas per tel 26 93 18 eller 26 93 63.

Visby den 16 oktober 2004
CLAES-GÖRAN NILSSON
Ordförande

Den som är folkbokförd i Gotlands kommun får väcka ärenden i fullmäktige, **s.k. medborgarförslag**.
Läs mer om hur du kan lämna medborgarförslag på www.gotland.se/medborgarforslag eller kontakta ledningskontoret, tfn 0498-26 93 55

Ny ledamot och nya ersättare i kommunfullmäktige

Innehåll

- Länsstyrelsens beslut 2004-10-11 att:
  - *Wera Svensson (s) Visby*, utsetts som ledamot efter Somar Al Naher (s)
  - *Lisa Ohlsson (s) Visby*, utsetts som ny ersättare efter Wera Svensson (s)
  - *Ursula Jacobsson (c) Alva*, utsetts som ny ersättare efter Gunilla Bendelin-Larsson (c)

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdag
2004-10-25

Handlingar till
Ärende 3

Inriktningsbeslut avseende förbrännings- anläggning för avfall på Gotland

Innehåll

- Kommunstyrelsens förslag 2004-09-23, § 256
- Ledningskontoret 2004-09-16
- Tekniska nämnden 2004-08-25, § 201, med tillhörande projektrapport och förminskat overhead-material.

Bakgrundsmaterial

Tekniska nämnden 2003-08-27, § 181

Utdrag ur: - Utredning om "Avfallshanteringen på Gotland efter 2005" -

Önskas ytterligare handlingar eller uppgifter i detta ärende, v.g. ring 26 93 18

Förstudie av

Tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningar

för en

förbränningsanläggning för avfall på Gotland

Swedish Meats

Gotlands Energi AB

Gotlands kommun, Tekniska förvaltningen

Innehållsförteckning

1 Bakgrund och syfte	3
1.1 Uppdrag	3
1.2 Genomförande.....	3
2 Förutsättningar	4
2.1 Demografiska data	4
2.2 Nuvarande avfallsmängder och hantering (2003).....	4
3 Genomförda förstudier	4
3.1 Utredning Gotlands kommun (2003).....	4
3.2 Utredning S.E.P. (bilaga 1).....	5
3.3 Utredning Carl Bro (bilaga 3).....	6
3.4 Lokaliseringsutredning (bilaga 4).....	7
4 Analyser	8
4.1 Teknik	8
4.1.1. Pannkonstruktion.....	8
4.1.2. Förbehandling.....	8
4.2 Bränsle	9
4.2.1 Hushållsavfall.....	9
4.2.2. Slakteriavfall	9
4.2.3. Verksamhetsavfall/Grovsopor.....	10
4.2.4. Slam.....	10
4.2.5. Utslaktade värphöns, självdöda djur mm	10
4.2.6. Känslighetsanalys avfallsmängder	10
4.3 Ekonomi.....	11
4.3.2. Ekonomiska överväganden	11
4.4. Miljöeffekter	12
4.4.1 Utsläpp vid förbränning	12
4.4.2 Hushållning med naturresurser och energi.....	13
4.4.3 Transporter	14
5 Resultat och slutsatser	14
5.1. Teknik och bränsle	14
5.2. Miljö	15
5.3. Ekonomi.....	15
5.4. Lokalisering.....	15
5.5. Tillståndsprocess.....	16
Bilagor	16
Referenser	16

1 Bakgrund och syfte

1.1 Uppdrag

Parterna Gotlands Energi AB (GEAB), Swedish Meats ek.för. (SM) och Gotlands kommun, tekniska förvaltningen (TF) har oktober 2003 träffat en avsiktsförklaring om att i projektform vidare utreda de närmare förutsättningarna för och ägandet av en förbränningsanläggning på Gotland. I detta ingår bl.a. följande aktiviteter:

- Processval för förbränningsanläggningen
- Lokalisering med avseende på transport, fjärrvärme, miljöpåverkan etcetera
- Kontakter med tillståndsmyndigheter
- Driftekonomi och kommersiella villkor
- Ägande och driftformer
- Inleda tillståndsprövning av anläggningen
- Projektrapport med förslag till lösning i juni 2004

En utredningsgrupp bestående av tjänstemän från TF, GEAB samt SM har utsetts att genomföra arbetet. En styrgrupp har även bildats för projektet.

Följande personer ingår i styrgruppen:

Per Lindskog, TF

Lars Danell, SM

Lars Samuelsson, GEAB

Arbetsgruppen består av följande personer:

Sören Larsson, GEAB

Mats Larsson, SM

Anders Lindholm, TF

Katarina Nilsson, TF

1.2 Genomförande

Arbetet har i huvudsak inriktats på att ta fram underlag för anläggande av en förbränningsanläggning för avfall på Gotland. De tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningarna har studerats. En lokaliseringsstudie som mynnat ut i förslag till plats för anläggningens placering har genomförts. Projektet har även innefattat påbörjandet av den juridiska tillståndsprövningen, via formella samråd med prövningsmyndighet, samt informella möten med kringverksamheter.

Under projektet har arbetsgruppen genomfört ett antal studiebesök vid avfallsanläggningar:

- Ljungby Energi förbränningsanläggning
- Eksjö Energi förbränningsanläggning
- Lidköping Värmeverk förbränningsanläggning
- Finspång Tekniska Verken förbränningsanläggning

Inom ramen för arbetet har konsulter inom förbränningsområdet anlåtts och fältbesök vid lokaliseringsstudien genomförts.

2 Förutsättningar

2.1 Demografiska data

Gotlands kommun består av ca 57 000 invånare varav ca 22 000 bor i Visby. Ca 57 procent av befolkningen bor i tätorter. Antalet lägenheter i kommunen är ca 25 000 varav två tredjedelar i småhus och en tredjedel i flerfamiljshus. Det finns mer än 7 000 fritidshus på Gotland. Antalet besökare är fler än 700 000 per år.

2.2 Nuvarande avfallsmängder och hantering (2003)

Avfall	Mängd	Lämpligt för förbränning	Nuvarande behandling
Hushållsavfall	12 000	9 000*	Förbränning fastlandet
Grovsopor	4 000	4 000	Sortering/deponering Slite
Verksamhetsavfall, byggavfall	6 000	5 000	Sortering/deponering Slite
Återvinningsmtrl m prod.ansvar	8 000	nej	Material-/energiåtervinning
Övrigt material till återvinning	6 000	nej	Material-/energiåtervinning
Slakteriavfall	4 500	4 500	Förbränning fastlandet
Rötslam (torkat)	1 300	1 300	Deponering fastlandet
Totalt	ca 42 000	ca 24 000	
<u>Ev. lämpligt</u>			
Döda djur, kadaver, värphöns	2 000	2 000	Förbränning fastlandet

Alla siffror i ton/år

* = Kommunfullmäktige har satt målet för 2005 till 9000 ton

3 Genomförda förstudier

3.1 Utredning Gotlands kommun (2003)

En utredning utfördes 2003 av tekniska förvaltningen inom Gotlands kommun. I denna gjordes jämförelser av olika handlingsalternativ vad gäller omhändertagandet av främst hushållsavfall, men även verksamhetsavfall som faller inom Gotlands kommun. Utredningen jämförde miljömässiga, ekonomiska och tekniska aspekter för olika behandlingsalternativ såsom kompostering, rötning och förbränning. Inom ramen för detta projekt har vissa delar av resultaten från denna rapport arbetats om och anpassats till de förändringar som skett sedan rapporten skrevs. I bilaga 4 finns en reviderad kalkyl där de ekonomiska förutsättningarna för olika behandlingsmetoder beskrivs. En av de förändringar som inträffat sedan rapporten skrevs är att sannolikheten för införandet av en förbränningskatt har ökat. Därför har denna tagits med som en påverkande faktor i kalkylerna.

3.2 Utredning S.E.P. (bilaga 1)

En tidigare förstudie om förutsättningarna att bygga en förbränningsanläggning för avfall på Gotland har utförts av Scandinavian Energy Project AB (S.E.P.) och redovisats i rapport 2002-11-15.

Förstudien tar upp förbränning av de avfallsmängder och typer som Tekniska förvaltningen hanterar idag samt slakteriavfall från Swedish Meats. Slakteriavfallet föreslås beredas till en bränsleprodukt, s.k. biomal. Energin förutsätts tillföras fjärrvärmenätet i Visby.

Förstudien innehåller en jämförelse av olika förbränningsanläggningar och eldningstekniker för avfallsförbränning. Som förbränningsteknik föreslås en bubblande fluidbäddpanna. Fördelarna med denna är:

- + Möjlighet till goda miljödata
- + Förhållandevis liten personalstyrka
- + Lägre mängder slagg och aska till deponi än för rosterpanna
- + Stor bränsleflexibilitet
- + Verifierat goda förbränningsresultat med biomalbränsle

Kalkyler har tagits fram för en panna av två storlekar, 7 MW och 12 MW. Kalkylerna visar på god lönsamhet för alternativet med en 7 MW-panna jämfört med nuvarande omhändertagande avfall och energibehov. För att täcka förväntat fjärrvärmebehovet behövs större kapacitet. En panna på 12 MW ger dock sämre lönsamhet. Därför föreslås komplettering med en mekanisk rosterpanna för biobränsle som ett alternativ.

I förstudien tas även översiktligt upp anläggningar som finns på marknaden med teknik för energiutvinning av avfall genom kombinerad förgasning/förbränning. Denna anläggningstyp finns i moduler om 2 MW som kan kombineras till anläggningsstorlek upp till 10 MW. Förbränning av biomalbränsle har inte testats i en sådan anläggning.

Sammanställning förbränningsförslag:

<i>Anläggning</i>	<i>Investering</i>	<i>Avfallstyper och behandlingskostnader</i>	<i>Avfallsmängder</i>
Panna 7 MW, av typ bubblande fluidbädd	115 milj kr	Hushållsavfall: 647 kr/ton Industriavfall: 599 kr/ton Slakteriavfall/biomal: 1 290 kr/ton Rötslam: 681 kr/ton	Ca 20 000 ton/år varav Hushållsavfall: 11 800 ton Industriavfall: 2 450 ton Biomal: 4 325 ton Rötslam (90 % TS): 1 294 ton
Panna 12 MW, av typ bubblande fluidbädd	150 milj kr	Bättre alternativ att komplettera med en mekanisk rosterpanna för biobränsle (rent träbränsle).	Ca 30 000 ton/år Som ovan + träbränslen 0-11 000 ton

Vid förbränning av avfall bildas en rest som utgörs av slagg och aska. Idag finns ingen deponi för aska från förbränning av avfall på Gotland. Om förbränning genomförs kan omhändertagande av aska som klassas som farligt avfall lösas genom transport till anläggningar på fastlandet. Transport och omhändertagande av aska och slagg ingår i kalkylerna ovan.

3.3 Utredning Carl Bro (bilaga 3)

Projektgruppen har uppdragit åt Carl Bro Energikonsult AB att genomföra en fördjupad förstudie för att undersöka lämplig förbränningsteknik för Gotlands avfallsmix och flöden.

Carl Bro har gjort en ny bedömning av energiinnehållet i avfallet och kommer då fram till att 80 GWh finns tillgänglig som energi i avfallet. Med denna energimängd blir den teoretiska pannstorleken 9,2 MW varför man bör välja en panna med en effekt av minst 10 MW. För att få ner priset bör en standardpanna väljas varvid maximal pannstorlek borde ligga i området 12-14 MW.

Tillstånd bör sökas för att förbränna maximalt 40 000 ton avfall per år så att en större panna kan väljas.

Minsta förbrukningen på fjärrvärmenätet är mindre än pannans minlast varför anslutning av nya industrikunder (t ex Swedish Meats och Arla) bör undersökas. Alternativt kan verket förses med en kylare, som kylar bort en liten del (mindre än 0,5%) av anläggningens årsproduktion.

Verksamheter som har behov av levererad energi i form av ånga innebär vissa merinvesteringar. Kalkyler visar att kostnaden för att producera ånga blir väsentligt mycket högre per MWh ånga jämfört med vanlig fjärrvärme.

Krav bör ställas på att pannan skall kunna elda en mix av hushålls- och industriavfall i valfria proportioner. I denna mix skall torkat rötslam (TS-halt ca 90 %) och slakteriavfall (efter fragmentering) kunna blandas in. Viktsandelen rötslam som blandas in begränsas till 10 % och viktsandelen biomal begränsas till 25 %. Vidare begränsas summan av viktsandelarna biomal och rötslam till 30 %.

Carl Bro har efter diskussioner med olika leverantörer kommit fram till att bränslet inte kräver speciell teknik, utan att såväl rosterpannor och fluidbädd- pannor kan bli aktuella. Projektet bör dock delas upp i mindre entreprenader för att man skall få en god konkurrens. Man gör bedömningen att om man skriver en förfrågan och lämnar tekniken öppen bör man få minst 3 seriösa anbud för varje delentreprenad.

Konsultens slutsats gällande investeringens storlek är att nivån för anläggningen ligger mellan 150-200 miljoner kronor, beroende på omfattning och kvalitetsnivå. I dagsläget bör man basera sina kalkyler på den högre nivån 200 miljoner kronor.

En översiktlig bedömning av drift- och underhållskostnader visar att dessa uppgår till 500-600 kr per ton eldat avfall. Ekonomin för projektet bedöms som rimlig med hänsyn till att avfallsförbränning är en långsiktig investering som normalt inte betalar sig på mindre än 10 år. Om man jämför med dagens kostnader för att ta hand om avfallet uppvisar projektet en mycket god lönsamhet med en återbetalningstid på 6-8 år.

Carl Bro rekommenderar att projektet går vidare med en förprojektering som får löpa parallellt med tillståndsprocessen och då kan hämta underlag från tillståndsarbetet och lämna bidrag till MKB etc. Man föreslår också att en djupare ekonomisk analys genomförs när projektet har klarställts ytterligare i förstudien.

3.4 Lokaliseringsutredning (bilaga 4)

En lokaliseringsutredning för att hitta lämplig plats för anläggningen har genomförts med följande huvudkriterier som grund:

1. Anslutning till fjärrvärmenätet (max 2 km)
2. Skyddsavstånd mot bostadsbebyggelse (minst 500 meter enligt Boverkets rekommendationer)
3. Beaktning av grundvattenskyddet (inre skyddsområde för dricksvattentäkt)

Dessutom har utredningen tagit hänsyn till olika skyddsintressen (natur- och kulturmiljö, militära områden, friluftsliv, osv), anläggningskriterier (transportavstånd, ytbehov, osv), flygtrafiken samt förhärskande vindriktning.

Fem olika områden som uppfyller huvudkriterierna har beaktats, vilka finns markerade på kartan i bilaga 1. Av dessa har följande tre områden har identifierats som potentiella för anläggningen:

- A. Området söder om Visby deponi, i nordvästra hörnet av Österby nya industriområde vid Lundbygatan (fastigheten Visby Österby 1:4)
- B. Området mellan Visby deponi och Skogsholm (fastigheten Visby Österby 1:1)
- C. Området utmed väg 143, ca 2 km från Visbyleden, i närheten av folkracebanan (fastigheten Rosendal 1:23)

Efter samråd med Stadsarkitektkontoret på kommunen, Livsmiljöenheten inom länsstyrelsen samt Militärdistrikt Gotland har område A identifierats som det mest gynnsamma. Detta område gränsar mot Österby handels- och industriområde vid Lundbygatan samt till fastigheten Slakteriet 1. Deponin avgränsar området mot norr. Området utgörs av gammal tallskog och ligger insynsskyddat mot bebyggelse.

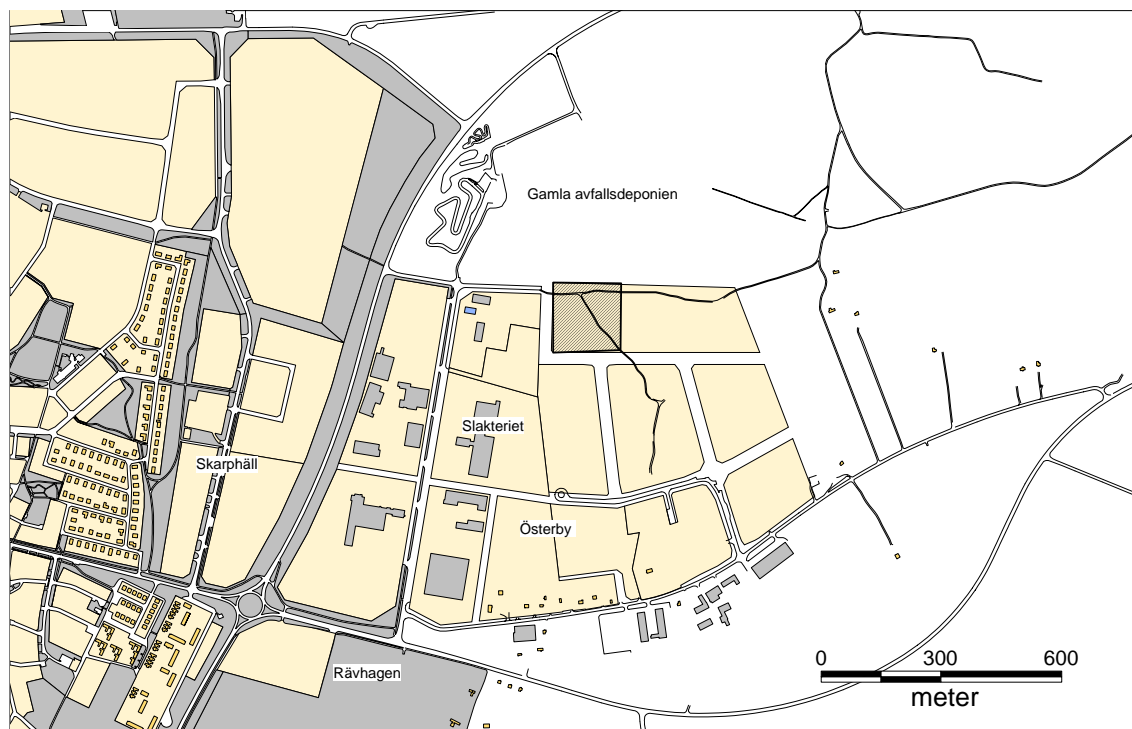

Bild 1: Illustration av föreslagen lokalisering

Följande fördelar har identifierats med denna lokalisering:

- Kort anslutning till fjärrvärmenätet (ca 1 km).
- Kort transportavstånd från Visby samt närhet till Visby ringled. Befintlig infartsväg från Visbyleden till Lundbygatan finns vid norra infarten. Detta minimerar transporter för avfall från tätorten samt gör att transporter på mindre vägnät för avfall från områdena utanför Visby undviks i störts möjliga mån.
- Närheten till Swedish Meats minimerar transporter för slakteriavfall, samt skapar möjlighet till att pumpa in avfallet från Swedish Meats i slutna system.
- Området är planlagt för industri samt ligger i anslutning till befintligt industriområde.
- Platsen hindrar inte Visbys framtida expansion.
- Goda markförhållanden (klass 4 sårbarhetskartan).
- Inga krockar med militära intressen eller natur- och kulturvårdsintressen.

Området ligger 500 m från närmaste bostadsbebyggelse på Österby vilket motsvarar Boverkets rekommendationer. Cirka 135 boende finns inom 1 km.

4 Analyser

4.1 Teknik

4.1.1. Pannkonstruktion

Konstruktörer av såväl rosterpannor som av fluidbed-pannor menar vid en första kontakt att den mix av avfall som är aktuell är möjlig att förbränna i deras respektive anläggningar. Detta betyder att möjliga anläggningstyper är flera vilket i sin tur ökar möjligheten att uppnå konkurrens vid upphandling.

Möjligheten till eventuell ångleverans från anläggningen beror till stor del på vilka avnämare för ångan som finns. Om behov av högtrycksånga finns innebär det dock att investeringskostnaden för anläggningen blir hög med tanke på de krav som ställs på utrustning, varför detta alternativ kan uteslutas. Däremot kan ånga med ett lägre tryck, 16 bar, som levereras till en turbinanläggning för framställning av el i mindre skala, vara aktuellt att ha med i det fortsatta projektarbetet. Utredningen från Carl Bro menar att sådan elproduktion är utesluten med tanke på de ekonomiska förutsättningarna vid denna storlek på anläggning. Projektgruppens intryck från vår studieresa är däremot att det kan finnas lösningar som är ekonomiskt bärkraftiga. Exempel från Eksjö och Ljungby visar på detta.

4.1.2. Förbehandling

FB-teknik

Vid FluidBed-teknik krävs att allt avfall mals ner till en dimension mindre än 100x100x100 mm i en kvarn. Metaller avskiljs så långt det går före pannan. Magnetiska metaller tas bort i bränsleberedningen. Ickemagnetiska metaller tas i vissa fall bort i pannans inmatning. Pannleverantören avgör om den senare separeringen är nödvändig med hänsyn till bränslespecifikation.

Såväl verksamhetsavfall som hushållsavfall kan malas kvarnen, som även skall klara det mesta av det brännbara byggnadsavfallet, dock med en minskad kapacitet. En separat

inmatningslinje för flis krävs dock då det inte är lämpligt att köra redan färdig flis genom en kvarn.

Balat avfall skall också matas genom kvarnen, dock måste balarna öppnas innan de matas in i kvarnen.

En fragmenteringsanläggning bör av hänsyn till omgivande verksamheter och boende, inte placeras utomhus vid förbränningsanläggningen. För att undvika störande ljud och lukt bör en sådan verksamhet vara belägen inomhus i själva mottagningshallen, alternativt utomhus på annan plats. Efter kvarnen placeras alltid en magnet som avskiljer magnetiskt material innan lagringen.

Rosterteknik

Om man väljer rosterteknik kommer allt hushållsavfallet att tippas i en bunker som också fungerar som lager. Bränslet lyfts upp i pannans inmatningsficka med en kran. Grovsopor, industriavfall och rötslam kan tippas i samma bunker eller på en sorteringsyta i mottagningshallen. Eventuell RT-flis och annat utfyllnadsbränsle etc. tippas direkt i bunkern och blandas med övrigt avfall. Balar lyfts upp med lastmaskin med en särskild gripklo och sönderdelas över bunkern där det kan blandas med färskt avfall.

Om man väljer att ha all hantering vid förbränningsanläggningen kan kross installeras inomhus i anslutning till bunker. Krossen får mata ut det beredda bränslet direkt i bunkern. Man har då också möjlighet att köra allt grövre avfall genom krossen för att uppnå ett bättre förbränningsresultat. Krossen arrangeras om möjligt så att den kan matas både med traverskranen och direkt med lastmaskin. Krossen kan även matas med en del utsorterat byggnadsavfall då denna river ner detta till en acceptabel kvalitet för förbränning.

4.2 Bränsle

Tidigare genomförda utredningar har gått igenom de avfallsslag som lämpar sig som bränslen till en förbränningsanläggning. Tillgängliga bränslen till anläggningen utgörs av:

4.2.1 Hushållsavfall

Under 2003 producerade gotlänningar och besökande tillsammans ca 12 000 ton hushållsavfall. Kommunfullmäktige på Gotland har som mål beslutat om att hushållsavfallet skall ha minskat till 9 000 ton till år 2005. Av de 12 000 ton som årligen faller, uppstår ca 800-900 ton per månad under vinterhalvåret och ca 1200-1600 ton per månad under juni-augusti. Samtidigt som mängden hushållsavfall är som störst under sommaren finns under samma tid ett behov av att minska produktionen av fjärrvärme vid förbränningsanläggningen. Det kan därför komma att bli aktuellt med att bala hushållsavfallet för mellanlagring och förbränning senare under hösten/vintern då värmebehovet är större. Balning och mellanlagring bör ske på annan plats så att störningar för kringboende och närliggande verksamheter inte uppkommer.

4.2.2. Slakteriavfall

Under 2003 producerade slakteriet i Visby ca 4 500 ton avfall av varierande sammansättning. Detta avfall produceras varje vardag under årets alla veckor och det finns därför ett behov av att fortlöpande kunna avsätta avfallet vid förbränningsanläggningen. Under anläggningens revision som kan antas komma att vara under ca två veckor per år måste därför en möjlighet till backup finnas. Det kan vara transportmöjligheter till befintlig förbränningsanläggning på fastlandet eller lagringsmöjligheter vid slakteriet eller förbränningsanläggningen. Lösningar som diskuterats för att transportera slakteriavfallet till anläggningen är "pipeline" där det

krossade avfallet pumpas över till pannan eller alternativet med att låta pumpa över det krossade slakteriavfallet till täta tankar som sedan med lastbil körs till förbränningsanläggningen och där pumpas in i anläggningen.

4.2.3. Verksamhetsavfall/Grovsopor

Dessa avfallslag måste på grund av sin beskaffenhet krossas innan de förs till förbränning. En fluidbed ställer högre krav på att en finfragmenterat avfall används, medan en rosterpanna normalt klarar att hantera något grövre avfall. Placering av dessa kringutrustningar i form av krossar och liknande föreslås till mottagningshall och lagringshall där det finns goda möjligheter för oss att undvika störning för allmänhet i form av lukt och andra olägenheter. För denna typ av avfall kan det bli aktuellt att lagra under sommaren för förbränning under den kalla perioden. Denna lagring bör ske på annan plats än vid anläggningen.

4.2.4. Slam

Rötslam från reningsverk på Gotlands uppgår idag till ca 5 000 ton per år. Under 2004 byggs en slamtork vilken kommer att innebära att bränslet som tillförs anläggningen i form av slampellet kommer att vara väl avfuktat (90% TS-halt). Torkanläggning kommer att placeras invid Visby reningsverk.

4.2.5. Utslaktade värphöns, självdöda djur mm

Detta avfall utgörs av djur som inte veterinärbesiktats, s.k. kategori 1 eller kategori 2-material, vilket innebär att särskilda restriktioner gäller för hantering och destruktion. Det finns ett behov av att kunna destruera (förbränna) detta avfall på Gotland, men det ställer vissa speciella krav. Vid upphandling av anläggningen bör därför detta avfall särskilt specificeras och ingå i den kravspecifikation för bränslemixen som skall förbrännas. Detta område bör studeras vidare.

4.2.6. Känslighetsanalys avfallsmängder

Gotlands kommun har beslutat om mål för minskning av bl a kärll- och säckavfall från 12 000 ton till 9 000 ton år 2005. Avfallsmängderna har i denna utredning beräknats utifrån att de uppställda målen kommer att kunna uppfyllas. Om avfallsmängderna på Gotland skulle komma att minska utöver de mål som beskrivs ovan, kan anläggningen ersätta den energin genom att ta in ersättningsbränslen i form av skogsbränsle och liknande. Dessa typer av bränslen skulle dock medföra att anläggningens drifekonomi blir sämre än kalkylerat. I sammanhanget är det relevant att påpeka att de totala avfallsmängderna i samhället nationellt sett bedöms öka med omkring 2 % per år. Gotlands kommuns målsättning för det totala hushållsavfallet innebär en minskning med 5,5 % över en fyra-årsperiod och det är inte realistiskt att tro på en än större minskning inom överskådlig tid.

Det är emellertid troligt att tillgången på avfallsbränslen av olika slag kommer att variera sett över en period på flera år. Från tid till annan kommer anläggningen därför att ta emot och behandlas olika typer av bränslen. Förbränningsanläggningen bör därför konstrueras så att den är flexibel vad avser kraven på bränsle. Det innebär att pannan skall kunna ta emot, förbehandla och förbränna ett stort urval av bränslen, såväl våta som torra avfalls- och biobränslen. Därigenom blir anläggningen mer okänslig för variationer i tillgången på bränslen, samtidigt som det är en förutsättning för att kunna variera energiproduktionen i takt med att energibehovet förändras över året.

4.3 Ekonomi

4.3.1 Känslighetsanalys

Behandlingskapacitet Sverige

Möjligheterna till avsättning för avfall vid förbränningsanläggningar på fastlandet har studerats översiktligt. Enligt studier som genomförts av bl a RVF (Renhållningsverksföreningen 2004:02) kommer det år 2008 att finnas en brist på behandlingskapacitet för brännbart avfall i Sverige. Behandlingsunderskottet kommer enligt bedömning att uppgå till ca 0,2 Mton (av totalt 5,7 Mton) om alla planerade anläggningar byggs. En följd av denna befarade situation kan komma att bli att mottagningsavgifterna för avfall som levereras till befintliga förbränningsanläggningar blir högre än fallet skulle ha varit vid konkurrensförhållanden.

Skatt förbränning

En statlig utredning har tillsatts för att utforma en förbränningsskatt, föreslå en lämplig skattesats samt utreda konsekvenserna av införandet av en sådan skatt. Tidigare utredningar har givit signaler om att en lämplig skattesats bör ligga omkring 400 kr/t. Det finns emellertid bedömare som menar att 700 kr/t är en mer rimlig nivå. Skatten kommer sannolikt inte att omfatta slakteriavfall. I bifogad kalkyl (bilaga 2) har konsekvenserna för hushållens renhållningsavgift studerats för olika skattesatser. I kalkylen visar det sig att det för hushållsavfallets vidkommande finns en brytpunkt för skatten som ligger vid ca 1 100 kr/t. En skattesats över denna nivå skulle göra det ekonomiskt lönsamt att låta hushållen sortera ut en biologiskt nedbrytbar fraktion och röta denna i en röttningsanläggning. För verksamhetsavfall som skall förbrännas i anläggningen kan konsekvenserna bli att mottagningsavgiften blir för hög och att verksamheterna därför ser det som lönsamt att i större utsträckning än i dag källsortera sitt avfall. Detta är positivt sett ur ett miljömålsperspektiv, men för förbränningsanläggningen kan det innebära att alternativa bränslen måste införskaffas.

Höjd skatt deponering

Idag finns ingen skatt på förbränning av avfall, däremot existerar sedan några år tillbaka en skatt som tillämpas på all deponering av avfall. Ett införande av en förbränningsskatt kommer sannolikt att få följdverkningar på den befintliga skattesatsen för deponering. Denna är i nuläget 370 kr/t. En förbränningsskatt på 400 kr/t kan komma att innebära att deponeringsskatten höjs för att styra avfallet till behandling i enlighet med avfallshierarkin. Det förutsätts därför här att deponeringsskatten höjs till 600 kr/t i denna studie. Detta kommer sannolikt inte att ha mer än marginell effekt på bränsletillgången för den planerade förbränningsanläggningen. Större delen av det avfall som idag går till deponi kommer enligt planerna att förbehandlas av deponiägaren (Gotlands kommun) och sedan tillföras förbränningsanläggningen. En höjning av deponeringsskatten gör att denna hantering än mer ekonomiskt motiverad.

4.3.2. Ekonomiska överväganden

Vi har konstaterat att det för närvarande finns ett antal parametrar som starkt påverkar den ekonomiska analysen och därmed möjligheten att göra en slutgiltig bedömning av möjligheterna till investering och byggande av en förbränningsanläggning. Den största osäkerhetsfaktorn är i dagsläget investeringens storlek vilket vi har erfarit från de anläggningar vi besökt under studieresan. Även om anläggningarna inte har varit fullt

jämförbara har ändå kostnaden pendlat mellan 100-200 miljoner kronor. Investeringskostnaderna är svåra att fastställa innan anbud från tillverkarna tagits in. Om investeringskostnaden beräknas i nivå med billigaste anläggning på fastlandet och drift och UH - kostnaderna hålls låga är det möjligt att nå lönsamhet. Blir investeringskostnaden högre blir det svårt att nå acceptabel lönsamhet. Någon noggrann ekonomisk analys har därför ännu inte genomförts. Driftkostnaderna ligger i linje med driftkostnaderna för motsvarande anläggningar på andra håll. I rapporten från Carl Bro har mottagningsavgiften beräknats till 600 kr/t (utan förbränningsskatt).

4.4. Miljöeffekter

Förbränning ger upphov till luftutsläpp av rökgaser och ibland även avloppsutsläpp vid rökgasrening. Vid förbränning uppstår även restprodukter i form av bottenaska och rester från rökgasrening.

En förbränningsanläggning har även en viss lokal omgivningspåverkan genom utsläpp av rökgaser, hantering av bränslen vid anläggningen, transporter, buller och avloppsutsläpp. Lokal påverkan kan minimeras och förebyggas genom olika skyddsåtgärder vid utformning och drift av anläggningen.

Påverkan på miljön av en ny förbränningsanläggning kommer att kvantifieras i den mån det är möjligt i den miljökonsekvensbeskrivning som tas fram för att bedöma anläggningens påverkan på miljön i sin helhet.

4.4.1 Utsläpp vid förbränning

Flera faktorer bidrar till att begränsa utsläppen till miljön vid förbränning av avfall. I första hand strävar man efter att hålla halterna av utsläpp av farliga ämnen nere genom att se till att sådant avfall som inte är lämpat för förbränning sorteras bort. Sortering av batterier och farligt avfall är en viktigt förebyggande åtgärd för att förhindra att föroreningar sprids vid förbränningen.

I andra hand styr och optimerar man förbränningsprocessen så att ett minimum av miljöfarliga ämnen bildas. Rökgasreningen fångar slutligen upp de föroreningar som ändå finns i rökgaserna och inte bör släppas ut. Utsläppsnivåer vid förbränning av avfall samt krav på drift, mätning och kontroll regleras idag genom EG-direktiv som införts i den nationella lagstiftningen.

Utsläpp av föroreningar i rökgaser vid förbränning av avfall är bl.a. kolmonoxid, kväveoxider, svaveldioxid, stoft och dioxiner. Utsläppen vid förbränning på Gotland har beräknats i en förstudie och redovisas i halter och mängder per år (S.E.P.). Utsläppen underskrider kraven i förordningen om förbränning av avfall.

Farliga ämnen binds i rökgasresten (flygaska) som därför hanteras som farligt avfall. Bottenaska (slagg) kan efter magnetavskiljning och annan preparering återanvändas som fyllnadsmaterial i någon form, t ex vid vägbyggen eller som täckning på deponier.

Mängd och innehåll i aska som produceras beror av vilken teknik som väljs. Beräknat på de mängder avfall som är aktuella kan följande ungefärliga värden anges:

En rosterpanna ger ca 5 000 ton bottenaska och 1250 ton flygaska per år.
En FB-panna ger ca 2 200 ton bottenaska och 3 000 ton flygaska per år.

4.4.2 Hushållning med naturresurser och energi

Energiåtervinning

Förbränning av avfall med energiutvinning innebär att energin i avfallet tas till vara. Energin från avfallsförbränning på Gotland, ca 80 GWh, kan tillföras fjärrvärmenätet och ersätter där andra bränslen och en viss del el. Olje- och elförbrukning vid Swedish Meats motsvarande ca 3 200 MWh/år respektive 70 MWh/år skulle även kunna ersättas.

Visbys fjärrvärmenät försörjs i dag med eldrivna värmepumpar, förbränning av biobränsle samt tallbecksolja, el och eldningsolja. Hur dessa används i fjärrvärmesystemet beror på årstid, elpriser mm. Av de 200 GWh som levereras till Visby fjärrvärmenät skulle en ny panna kunna stå för värmeleveranser i storleksordning upp mot en dryg tredjedel. Den nya avfallsförbränningsanläggningen skulle till största delen ersätta förbränningen av tallbecksolja samt värmepumpar och el. Avfall av den sorten som avses förbrännas i den nya anläggningen är till största delen förnyelsebart. Hushållsavfall bedöms generellt sett bestå av till ca 85 % förnyelsebart bränsle.

Förändringen innebär alltså dels att ett lokalt bränsle ersätter bränsle som behöver transporteras till Gotland, dels att användningen av ej förnyelsebara bränslen fasas ut till förmån för ett förnyelsebart bränsle. Detta ligger i linje med både internationella och nationella som lokala strategier och mål för en hållbar utveckling.

För att förbränningen skall vara motiverad och passa in i ett genomtänkt system för avfallshantering där resursuttaget maximeras, måste den vara förknippad med en god energiutvinning. Uppkomsten av avfall varierar över året i en kommun som Gotland, liksom behovet av fjärrvärme. Utredningar har visat att dessa fluktuationer kan bemötas genom lagring av grovavfall, verksamhetsavfall samt torkat rötslam, samt vid vissa tidpunkter korttidslagring av hushållsavfall genom balning. Slakteriavfallet skall vid alla tidpunkter behandlas omedelbart.

Materialåtervinning

Avfall som lämpar sig för materialåtervinning bör i första hand sorteras ut innan förbränningen sker. Återvinning av metaller kan även ske ur aska/slagg efter förbränningen.

För hushållsavfallet bör källsortering för materialåtervinning prioriteras genom befintliga system för insamling av papper och förpackningar samt grovavfall. Återvinning av näringsämnen och mull ur den biologiskt nedbrytbara delen av hushållsavfallet kan ske i den omfattning hushållen har möjlighet att själva kompostera trädgårds- och matavfall och nyttja kompostjorden.

4.4.3 Transporter

Förbränning av avfall på Gotland innebär att de totala avfallstransporterna minskar jämfört med idag. Transporterna kommer däremot att öka lokalt i närområdet till en ny förbränningsanläggning.

Avfallstransporter till fastlandet kommer att upphöra för de avfall som i stället kan energiåtervinnas lokalt i förbränningsanläggningen. Transporterna kommer även att minska genom att importerade bränslen för energiproduktion ersätts av inhemskt avfallsbränsle. Förbränningen ger upphov till transporter av mindre mängder av aska och slagg till deponi och återvinning.

En beräkning av bränsleförbrukning och luftutsläpp från transporter av avfall till fastlandet har gjorts i en förstudie för förbränning (S.E.P.). Dieselförbrukningen för transporter av hushållsavfall och slakteriavfall som sker idag beräknas till 62,4 m³/år. Transport av aska till deponi på fastlandet vid förbränning på Gotland har beräknats ge en förbrukning av ca 6 m³/år diesel.

Beräkningar visar även att de minskade transporterna skulle ge en minskning av utsläppen av kolmonoxid och stoft i samma storleksordning som genererade utsläpp vid förbränning av avfall i en panna med god förbränning och stoftavskiljning.

5 Resultat och slutsatser

5.1. Teknik och bränsle

Tillgängligt bränsle (ca 30 000 ton avfall) motsvarar en panna med storleken 10-12 MW. Rekommendationen är att dimensionera pannan för 40 000 ton och att söka tillstånd för denna mängd. Det finns ett begränsat antal pannleverantörer som bygger pannor i detta storleksintervall.

Såväl roster- som FB-pannor kan tekniskt klara aktuell bränslemix. FB-pannan har en fördel i och med tekniken är relativt väl beprövad för slakteriavfall. Utvecklingen inom området småskalig förbränning är dock snabb, varför det är fördelaktigt att lämna valet av pannteknik öppet så länge som möjligt. Detta för att kunna få den bästa tekniska och ekonomiska lösningen i upphandlingen. Hanteringen av bränslet innan förbränningen kan variera med olika panntekniker. Generellt kan sägas att rostertekniken kräver mindre förbehandling av avfallet.

Möjligheten till eventuell ångleverans från anläggningen måste utredas vidare. Att producera högtrycksånga gör att investeringskostnaden för anläggningen blir för hög. Däremot kan ånga med ett lägre tryck vara aktuellt att ha med i det fortsatta projektarbetet.

5.2. Miljö

En ny avfallsförbränningsanläggning skulle till stor del ersätta fossila bränslen med förnyelsebara i fjärrvärmesystemet. Hushållsavfall bedöms generellt sett bestå av till ca 85 % förnyelsebart bränsle.

De utsläpp av föroreningar via rökgaser som uppkommer vid förbränning av avfall regleras i förordningen om förbränning av avfall. Studerade panntyper bedöms väl kunna uppfylla dessa krav. Flygaska som bildas vid förbränning måste hanteras som farligt avfall, medan bottenaska ofta kan återanvändas som fyllnadsmaterial i någon form. Det finns förutsättningar för att omhänderta askan på Gotland, men detta måste utredas vidare.

Beräkningar visar på positiva nettoeffekter vad gäller utsläpp från transporter på Gotland om en förbränningsanläggning byggs.

Viss lokal omgivningspåverkan kan uppstå kring anläggningen, bl a genom utsläpp av rökgaser, hantering av bränslen, transporter, buller från fläktar och maskiner mm. Det finns dock goda möjligheter att förebygga och minimera dessa störningar via olika skyddsåtgärder.

5.3. Ekonomi

Enligt RVF:s utredning kommer det år 2008 att finnas en viss brist på förbränningskapacitet i Sverige. Det kan komma att göra att mottagningsavgifterna generellt blir högre än de skulle ha varit vid konkurrensförhållanden. Detta påverkar alternativkostnaden för avfall på Gotland.

En förbränningsskatt kommer sannolikt att föreslås av den utredning som tillsatts. Nivån är i dagsläget inte känd, men spekulationer kring 400-700 kr/t förekommer. En sådan skatt kan få vissa konsekvenser för denna anläggning, varför det finns skäl att invänta skatteutredningens förslag.

Det finns en stor osäkerhet kring investeringens storlek. Jämförelser mellan nyligen byggda anläggningar visar på stora skillnader i investeringskostnader. En noggrann ekonomisk analys kan därför inte göras.

Driftkostnaderna beräknas komma att hamna i nivå med motsvarande anläggningar på fastlandet. Kalkylerna har baserats på mottagningsavgifter på 600 kr/t.

5.4. Lokalisering

I genomförd lokaliseringsutredning (bilaga 4) har den mest lämpade platsen utsetts. Närmast i tiden ligger bl a att göra markundersökningar, planera transporter till och från anläggningen, göra en konsekvensutredning för flygtrafiken. I MKB-arbetet skall dessutom en spridningsberäkning för rökgaser göras. Inom ramen för tillståndsprocessen kommer närliggande verksamheter och närboende att ges ett flertal tillfällen att inkomma med synpunkter och frågor.

5.5. Tillståndsprocess

Tidplan (bilaga 5)

En preliminär tidplan för tillståndsärendet ser ut som följer:

- Tidigt samråd länsstyrelsen (genomfört juni 2004)
- Tidigt samråd närboende augusti 2004.
- Upprättande av MKB under hösten (om beslut om projektets fortsättning tagits)
- Utökat samråd i januari 2005.
- Tillståndsansökan lämnas in mars 2005.
- Tillstånd lämnas januari 2006 (beräknad handläggningstid hos länsstyrelsen på 6-8 månader och under förutsättning att inga omfattande kompletteringar blir nödvändiga)
- Anläggningen kan upphandlas under 2006 och byggas under 2006-2007, för att tas i kommersiell drift senare delen av 2007.

Projektet kan stå som huvudman fram till att den slutliga ansökan skall inlämnas (våren 2005).

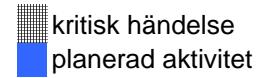
Bilagor

1. Förstudie Möjlig framtida gotländsk avfallshantering, S.E.P. AB, 2002-11-15
2. Kalkyler ang hushållens renhållningsavgift
3. Avfallsförbränning Gotland – fördjupad förstudie, Carl Bro, 2003-04-30.
4. Lokaliseringsutredning, arbetsgruppen, 2004.
5. Preliminär projektplan, arbetsgruppen, 2004.

Referenser

- Avfallsplan för Gotlands Kommun 2000-2005, Tekniska förvaltningen
- Ett ekologiskt omhändertagande av avfall, Naturvårdsverkets rapport 5177
- Ett samhälle med giftfria och resurssnåla kretslopp, Regeringens proposition 2002/03:11
- System för insamling av källsorterat hushållsavfall, VA-projekt, 2002-01-03
- Avfallsförbränning. Utbyggnadsplaner, behov och brist. RVF-utveckling 2004:02.
- Avfallshantering på Gotland efter 2005, Tekniska förvaltningen 2003-08-13
- Komposteringsmöjligheter på Gotland, SWECO, 2003-06-12
- Röttningsanläggning för avfall på Gotland, SWECO, 2003-06-12

Förbränningsanläggning Gotland Process- och tidplan

Aktivitet, åtgärd	2003			2004												2005												2006												2007											
	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Utredning förbränningsanläggning																																																			
Avsiktsförklaring undertecknas																																																			
Stygruppsmöten																																																			
Lokaliseringsutredning																																																			
Konsultutredning processtyp																																																			
Studiebesök																																																			
Tidigt samråd tillståndsmyndighet																																																			
Tidigt samråd närboende																																																			
Projektrapport färdig																																																			
Stygrupp beslut projektrapport																																																			
Proj.rapport förankring i nämnd, styrelse																																																			
Fortsatt handläggning																																																			
Interna diskussioner i resp företag																																																			
Erforderliga beslut, tecknande av avtal																																																			
Information media/allmänhet - fortlöpande																																																			
Tillståndsprocessen																																																			
Utökat samråd																																																			
Tillståndsansökan inlämnas																																																			
Kompletteringar, ansökan behandlas																																																			
Tillstånd																																																			
Upphandling entreprenader																																																			
Byggnadsarbete																																																			
Idrifttagning																																																			
Kommersiell drift																																																			

Förstudie av
Tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningar
för en
förbränningsanläggning för avfall på Gotland

Swedish Meats
Gotlands Energi AB
Gotlands kommun, Tekniska förvaltningen

Sophanteringens historik

- Före 1971 Avfall körs till tippar runt omkring på Gotland
- 1971-1999 Sophämtning och deponering vid ett antal tippar
- 1998-1999 Avtal med ReCulture. Tillstånd och bygglov klara. Projektet faller p.g.a. finansiella problem
- 2000 Avfall med båt till Sundsvall för deponering. Lokal opinion gör att samarbetet avbryts.
- 2001-2002 Avtal med Bedminster om kompostering av osorterade sopor. Svårt med avsättning av jord. Avtalet bryts i förtid. Bedminster i konkurs 2003.
- 2002-2005 Avtal med Sydkraft förbränningsanläggning Norrköping.
- 2003 juni TF utredning "Framtida avfallshantering" klar. Lokal förbränningsanläggning förordas.
- 2003 okt Avsiktsförklaring GEAB, SM, TF tecknas.
- 2004 aug Gemensam rapport klar. Goda förutsättningar för att bygga förbränningsanläggning.

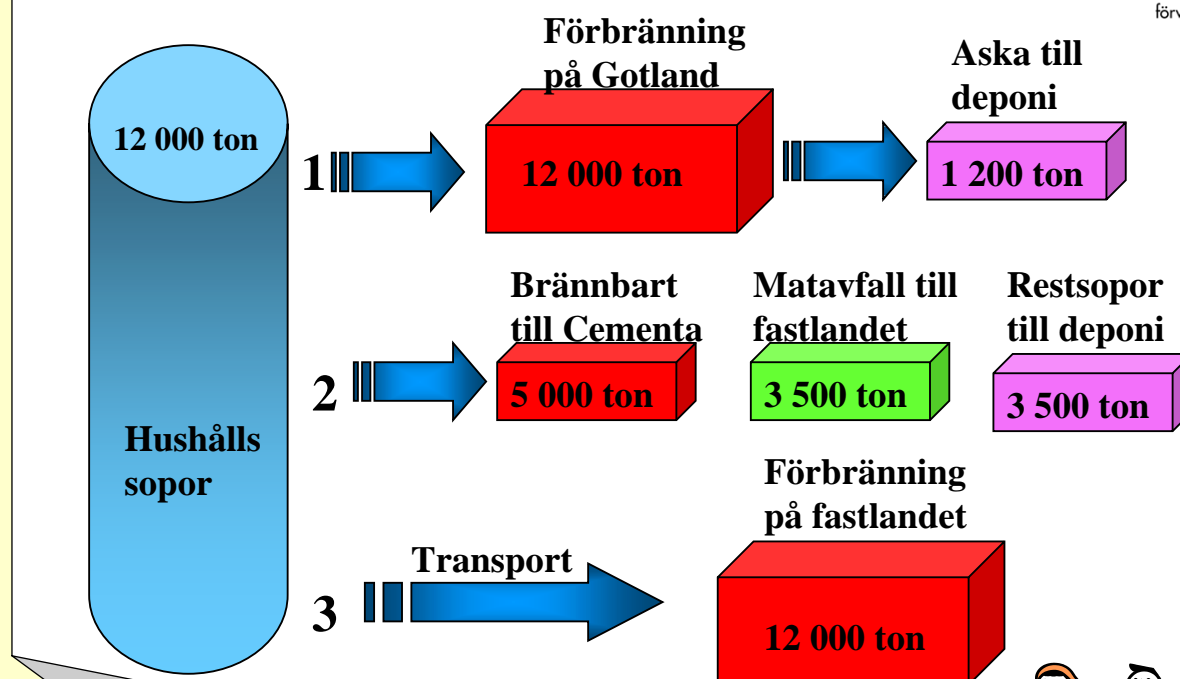

EU:s strategi för avfall

1. Avfallsminimering - se till att avfall inte skapas
2. Sortera ut farliga ämnen ur avfallet
3. Återanvänd returglas, kläder etc.
4. Återvinn näring, material och energi. Lokala förutsättningar bestämmer i vilken ordning. Miljönyttan beaktas.
5. Deponera bara avfall som inte kan nyttjas på annat sätt.

Tre kommersiella alternativ finns (avser bara hushållens avfall)

Varför förbränningsanläggning?

- Kommersiellt genomförbart- finansiär finns
- Återvinning av energi
- Samordningsvinster med verksamhetsavfall
- Fungerar för de flesta - turister, fritidshus, lägenheter, villor, företag
- Insamlingsystem kan behållas
- Ekonomiskt fördelaktigt för hushållen
- Positivt ur smittspridnings-synpunkt

Varför inte storskalig kompostering/rötning?

- Storskalig anläggning ej kommersiellt genomförbar – vem finansierar?
- Avsättning av rötresten osäker – återföring till jordbruksmark ett krav.
- Dyrare för hushållen
- Kräver mer arbete av hushållen, vissa kan/vill ej sortera (t ex tillfälliga besökare).
- Inga klara miljömässiga fördelar

Hur gör resten av Sverige med sitt hushållsavfall?

- Förbränning 73%
- Deponering 22%
- Kompostering 4%
- Rötning 1%

Blir det dyrare för hushållen?

- Förbränningsanläggning på Gotland
– **ingen/liten merkostnad**
- Förbränning Cementsa, transport av matavfall till fastlandet
– **merkostnad ca 350 kr per år**
- Transport till fastlandet
– **liten merkostnad**

...men om det blir en skatt på förbränning då?

- Förbränningsanläggning på Gotland
– **merkostnad 250 kr/år**
- Förbränning Cementsa, transport av
matavfall till fastlandet
– **merkostnad ca 450 kr per år**
- Transport till fastlandet
– **merkostnad 300 kr/år**

Baserat på en förbränningsskatt på 400 kr/ton

Avfallmängder på Gotland (ton/år)

	<u>Totalt</u>	<u>Varav lämpligt för förbränning</u>
• Kärl- och säckavfall	12 000	9 000 (mål)
• Grovsopor deponi	4 000	4 000
• Verksamhetsavfall	6 000	5 000
• PA-mtrl återvinning	8 000	återvinning
• Övrigt till återvinning	6 000	återvinning
• Slakteriavfall	4 500	4 500
• Röt slam torkat*	1 300	1 300
• Summa	ca 42 000	24 000
<u>Ev lämpligt</u>		
• Döda djur, höns mm	2 000	2 000

*10% fukthalt, om slamtork byggs.

Flera metoder i samverkan på Gotland

Avfallsminimering

Återvinning

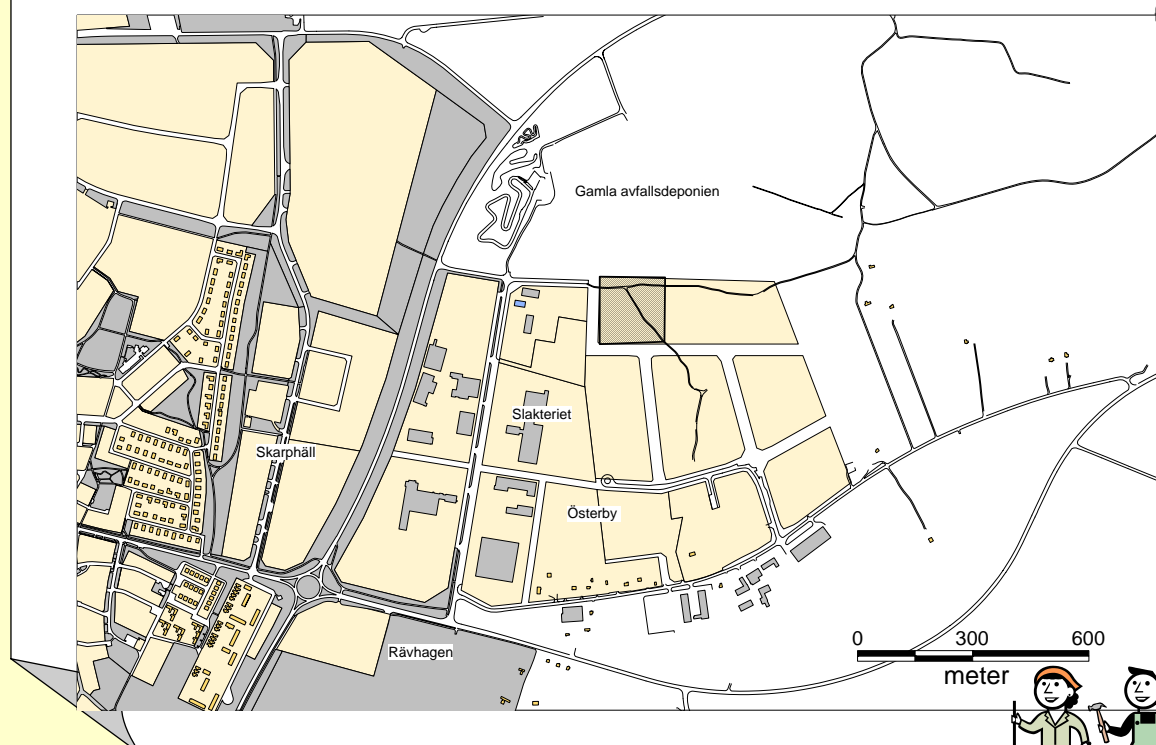
Kompostering (trädgårdsavfall, hemkompostering)

Förbränning

Deponering

Lokalisering

Ks § 256

Au § 193

Förbränningsanläggning för avfall på Gotland

KS 2004/0377-45

- Tekniska nämnden 2004-08-25, § 201
- Projektrapport 2004-06-17, rev 2004-08-10

Kommunen, genom tekniska nämnden, har tillsammans med Gotlands energi AB (GEAB) och Swedish Meats ekonomiska förening, utarbetat projektrapport om förbränningsanläggning för avfall på Gotland. Bakgrunden är att tekniska förvaltningen har träffat en avsiktsförklaring om att vidare utreda de närmare förutsättningarna för en sådan anläggning på Gotland samt att ägandefrågan klaras ut.

I rapporten har tre platser pekats ut som lämpliga för en förbränningsanläggning på ön och av dessa har den f.d. avfallsdeponin i Visby valts som den mest lämpade. Den upprättade kalkylen har baserats på mottagningsavgifter på 600 kr per ton. Tillgänglig mängd avfall för förbränning har uppskattats till 30 000 ton och i utredningen har möjligheten att kunna förbränna 40 000 ton rekommenderats. Detta kan ur ekonomisk synvinkel innebära en panna som kan förbränna mellan 7 till 12 MW. Vad avser miljöaspekterna påstås det i rapporten att det finns goda möjligheter att förebygga och minimera störningar via olika skyddsåtgärder vad avser utsläpp, bränslen, transporter och buller. Det bedöms att hushållsavfall innehåller ca 85 % förnyelsebart bränsle.

Ann: Tekniska nämnden träffar enligt sitt reglemente de avtal om transport, återvinning och bortskaffande av avfall som följer av kommunfullmäktige nu beslutad tillämpning av avfallsplanen.

Rapporten presenterades av tekniska förvaltningens chef Per Lindskog, Anders Lindholm från tekniska förvaltningen och Sören Larsson från GEAB.

Jäv:

Per-Olof Jacobsson (c), Björn Jansson (s) och Hans-Erik Svensson (s) anförde jäv och deltog inte i behandlingen av ärendet.

forts.

Ks § 256 *forts*

Yrkande:

- *Eva Nypelius (c) yrkade i första hand återremiss för att komplettera med fördjupad biogasutredning om Gotlands potential utifrån dagens erfarenheter. I andra hand yrkades på att det kortsiktigt skulle gås vidare med samverkan med andra kommuner om förbränning och att utreda vidare viss förbränning i Cementa AB:s anläggning i Slite kombinerat med rötning av matavfall.*

Ordföranden ställde proposition på om ärendet skulle avgöras på dagens möte eller enligt Eva Nypelius yrkande om återremiss och fann att det skulle avgöras på dagens möte.

Omröstning begärdes och kommunstyrelsen godkände följande proposition: JA för att avgöra ärendet på dagens möte och NEJ för återremiss. *11 ledamöter röstade ja:* Rose-Marie Stenbom (s), Åke Svensson (s), Leif Dahlby (s), Mats Sundin (s), Brittis Benzler (v), Roland Norbäck (v), Hans-Åke Norrby (mp), Lena Celion (m), Bror Lindahl (fp), Gustaf Hoffstedt (m) och Sonia Landin (s). *3 ledamöter röstade nej:* Eva Nypelius (c), Gösta Hult (c) och Barbro Ronsten (c). *1 ledamot var frånvarande.*

Kommunstyrelsen hade således beslutat att ärendet skulle avgöras på dagens möte.

Ordföranden ställde därefter proposition på arbetsutskottets förslag och Eva Nypelius andrahandsyrkande om kortsiktig samverkan och vidare utredning och förklarade sig anse att arbetsutskottets förslag vunnit majoritet. Omröstning begärdes och kommunstyrelsen godkände följande proposition: JA för arbetsutskottets förslag och NEJ för Eva Nypelius andrahandsyrkande. *11 ledamöter röstade ja:* Rose-Marie Stenbom (s), Åke Svensson (s), Leif Dahlby (s), Mats Sundin (s), Brittis Benzler (v), Roland Norbäck (v), Hans-Åke Norrby (mp), Lena Celion (m), Bror Lindahl (fp), Gustaf Hoffstedt (m) och Sonia Landin (s). *3 ledamöter röstade nej:* Eva Nypelius (c), Gösta Hult (c) och Barbro Ronsten (c). *1 ledamot var frånvarande. Kommunstyrelsen hade således beslutat enligt arbetsutskottets förslag.*

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Det fortsatta arbetet med avfallshanteringen på Gotland i framtiden skall utgå från de tre strategier som fastläggs i tekniska nämndens beslut 2003-08-27, § 181.

Ledningskontoret
Lennart Johansson

Kommunstyrelsen
Gotlands kommun

Utredning avseende förbränningsanläggning för avfall på Gotland

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2002-10-14 (§ 119) om renhållningsordning (avfallsplan + föreskrifter) för Gotlands kommun. I avfallsplanens avsnitt "Förslag för avfallshanteringsystem" redovisas alternativa huvudmetoder för omhändertagande av hushållsavfall från Gotland. Under slutsatser och förslag står bl a:

"Det kan idag inte visas, varken ur miljömässig eller ur ekonomisk synpunkt, om den framtida behandlingen av hushållsavfallet bör ske på Gotland eller ej. Tidsmässigt korta upphandlingar för behandling, vilket innebär transport till anläggningar på fastlandet, bör därför genomföras åtminstone till 2005. Under tiden kan utvecklingen inom avfallsområdet följas och ett beslutsunderlag tas fram inför kommande val av behandlingssystem. Eventuellt samarbete med Cementa och utvecklingen av småskalig förbränningsteknik bör ingå i den fortsatta utredningen."

Tekniska förvaltningen genomförde under perioden oktober 2002 – augusti 2003 en utredning med syfte att finna de bäst lämpade metoderna för den framtida avfallshanteringen på Gotland. Ett förslag till rapport från utredningen redovisades vid ett seminarium 2003-06-13. Vid seminariet deltog representanter från TF/TN, MHK/MHN, LK/KS samt GEAB. Utredningen redovisades därefter för tekniska nämnden 2003-08-27 (§ 181), som gav förvaltningen i uppdrag att arbeta för ett genomförande enligt utredningens föreslagna strategi i punkterna 1-3, vilka var följande:

1. Anläggande av en förbränningsanläggning på Gotland för hushållsavfall och verksamhetsavfall skall gälla som huvudalternativ. Här bör samverkan om anläggande och drift ske med externa aktörer.
2. Kortsiktigt fram till förbränningsanläggningen kan tas i drift, föreslås att behandlingen av hushållsavfall sker i extern förbränningsanläggning på fastlandet.
3. Om byggandet av en lokal förbränningsanläggning inte kan genomföras kan förbränning av delar av avfallet vid Cementa i Slite vara ett intressant alternativ. Förutsättningarna för detta bör därför studeras närmare.

PBK informerades vid sammanträde 2003-09-09 om den genomförda utredningen och tekniska nämndens beslut med anledning av den.

Tekniska förvaltningen har därefter, i samarbete med Gotlands Energi AB och Swedish Meats ek.för. utrett de närmare förutsättningarna för och ägandet av

en förbränningsanläggning på Gotland. Utredningen har utmynnat i en projektrapport som har redovisats för tekniska nämnden 2004-08-25 och för kommunstyrelsens arbetsutskott 2004-09-14.

Bedömning

Tekniska förvaltningens utredning (rapport 2003-08-13) baseras bl a på 3 olika förstudier:

- ❖ Förstudie Möjlig framtida gotländsk avfallshantering, S.E.P. AB, 2002-11-15
- ❖ Komposteringsmöjligheter på Gotland, SWECO, 2003-06-12
- ❖ Röttningsanläggning för avfall på Gotland, SWECO, 2003-06-12

Utgångspunkten i utredningens förslag var att tekniska förvaltningen i egen-
skap av verksamhetsansvarig har att i första hand tillgodose renhållnings-
kollektivets intressen. Det förordade alternativet innebär en flexibel lösning
med låga merkostnader och minsta merarbete för hushållen.

Av utredningen kan utläsas att det ur ekonomisk synpunkt fördelaktigaste
alternativet av redovisade är fortsatt förbränning av avfall på fastlandet.
Kommunen blir då beroende av externa aktörer vad gäller både transporter
och mottagning, med de osäkerheter detta inrymmer. Samverkan om omhän-
dertagande av visst verksamhetsavfall försvåras eller omöjliggörs. För en
mindre merkostnad kan motsvarande behandling ske på Gotland, med andra
fördelar såsom ersättning av fossila bränslen i fjärrvämenätet och arbetstill-
fållen på Gotland.

Enligt avfallsplan för Gotlands kommun är målet att ytterligare sänka mäng-
den kärl- och säckavfall till deponi eller behandling genom bl a fortsatt och
ännu bättre källsortering. Motivationen för människor att källsortera kan för-
svagas om man vet att kärl- och säckavfallet går till förbränning på Gotland
för utvinning av energi. För att arbeta mot avfallsplanens mål kommer med
föreslagen behandlingsmetod att krävas informationsinsatser, bra förutsätt-
ningar för lagring i bostadsområden och god tillgänglighet för att bli av med
utsorterat avfall, eventuellt kompletterat med förfining av taxekonstruktion
som ytterligare gynnar begränsning av mängden säck- och kärlavfall.

Ledningskontoret bedömer att den av tekniska nämnden under § 181/03 be-
slutade inriktningen för det fortsatta arbetet med avfallshanteringen på Got-
land i framtiden inte strider mot gällande avfallsplan.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till beslut i kommunfullmäktige

- Det fortsatta arbetet med avfallshanteringen på Gotland i framtiden skall
utgå från de tre strategier som fastläggs i tekniska nämndens beslut 2003-
08-27, § 181 (se ovan under bakgrund)

LEDNINGSKONTORET

Bo Dahllöf
Regiondirektör

Lennart Johansson
Planeringsstrateg

Tekniska nämnden

2004-08-25

Dnr TN 2004/1481 40

TN § 201 Projektrapport avseende förbränningsanläggning för avfall på Gotland

Tekniska förvaltningen 2004-08-10

Parterna Gotlands Energi AB (GEAB), Swedish Meats ek.för. (SM) och Gotlands kommun, tekniska förvaltningen (TF) har oktober 2003 träffat en avsiktsförklaring om att i projektform vidare utreda de närmare förutsättningarna för och ägandet av en förbränningsanläggning på Gotland. I detta har ingått bl.a. följande aktiviteter:

- Processval för förbränningsanläggningen
- Lokalisering med avseende på transport, fjärrvärme, miljöpåverkan etc
- Kontakter med tillståndsmyndigheter
- Driftekonomi och kommersiella villkor
- Inleda tillståndsprövning av anläggningen

En utredningsgrupp bestående av tjänstemän från TF, GEAB samt SM har utsetts att genomföra arbetet. En styrgrupp har även bildats för projektet.

Enligt avsiktsförklaringen skulle utredningsarbetet utmynna i en projektrapport med förslag till lösning i juni 2004.

Renhållningsingenjör Anders Lindholm presenterade projektrapporten vid sammanträdet.

Anders Lindholm redovisade resultat och resonemang från rapporten bl a miljöaspekter, ekonomi, lokaliseringsfrågor samt den fortsatta tillståndsprocessen.

Sören Larsson från GEAB redovisade GEAB:s syn på och motiv för detta projekt.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

- Projektrapport 2004-08-10 avseende förbränningsanläggning för avfall på Gotland, såsom upprättad i enlighet med gällande avsiktsförklaring godkänns.
- Tekniska förvaltningen ges i uppdrag att arbeta vidare med ärendet i enlighet med upprättat projektplan.

Justerare

Utdragsbestyrkare

Tekniska nämnden

2004-08-25

TN § 201 forts

Tekniska nämndens beslut

- Enligt arbetsutskottets förslag, samt
- att kommunstyrelsen ges en lägesrapport.

Protokollsutdrag:
TF driftavd
Kommunstyrelsen + handl, GEAB
Swedish Meats ek för

Justerare

Utdragsbestyrkare

Datum Dnr:
2004-08-10

Tekniska förvaltningen

Handläggare
Anders Lindholm

Tekniska nämnden
Gotlands kommun

Projektrapport avseende förbränningsanläggning för avfall på Gotland

---

Bakgrund

Parterna Gotlands Energi AB (GEAB), Swedish Meats ek.för. (SM) och Gotlands kommun, tekniska förvaltningen (TF) har oktober 2003 träffat en avsiktsförklaring om att i projektform vidare utreda de närmare förutsättningarna för och ägandet av en förbränningsanläggning på Gotland. I detta har ingått bl.a. följande aktiviteter:

- Processval för förbränningsanläggningen
- Lokalisering med avseende på transport, fjärrvärme, miljöpåverkan etc
- Kontakter med tillståndsmyndigheter
- Driftekonomi och kommersiella villkor
- Inleda tillståndsprövning av anläggningen

En utredningsgrupp bestående av tjänstemän från TF, GEAB samt SM har utsetts att genomföra arbetet. En styrgrupp har även bildats för projektet.

Enligt avsiktsförklaringen skulle utredningsarbetet utmynna i en projektrapport med förslag till lösning i juni 2004.

Projektrapporten i korthet

Bränsle

Tillgängligt bränsle (ca 30 000 ton avfall) motsvarar en panna med storleken 10-12 MW. Rekommendationen är att dimensionera pannan för 40 000 ton och att söka tillstånd för denna mängd.

Miljö

En ny avfallsförbränningsanläggning skulle till stor del ersätta fossila bränslen med förnyelsebara i fjärrvärmesystemet eftersom hushållsavfall bedöms bestå av till ca 85 % förnyelsebart bränsle. De utsläpp av föroreningar via rökgaser som uppkommer vid förbränning av avfall regleras i förordningen om förbränning av avfall och kraven på utsläppsnivåer är stränga. Flygaska som bildas vid förbränning måste hanteras som farligt avfall, medan bottenaska ofta kan återanvändas som fyllnadsmaterial i någon form. Det finns förutsättningar för att omhänderta askan på Gotland, men detta måste utredas vidare.

Beräkningar visar på positiva nettoeffekter vad gäller utsläpp från transporter på Gotland om en förbränningsanläggning byggs. Viss lokal omgivningspåverkan kan uppstå kring anläggningen, bl a genom utsläpp av rökgaser, hantering av bränslen, transporter, buller från fläktar och maskiner mm. Det finns dock goda möjligheter att förebygga och minimera dessa störningar via olika skyddsåtgärder.

Ekonomi

Utredningar pekar på att det år 2008 kommer att finnas en viss brist på förbränningskapacitet i Sverige, vilket kan medföra högre mottagningsavgifter vid anläggningar på fastlandet. En förbränningskatt utreds för närvarande och spekulationer kring en skattesats mellan 400-700 kr/t förekommer. En sådan skatt kan få vissa konsekvenser för denna anläggning. Driftkostnaderna beräknas komma att hamna i nivå med motsvarande anläggningar på fastlandet. Kalkylerna har baserats på mottagningsavgifter på 600 kr/t.

Lokalisering

Genomförd lokaliseringstudie har pekat ut tre platser såsom lämpliga. Av dessa har en plats invid gamla avfallsdeponin i Visby valts som den mest lämpade platsen för anläggningen. Närmast i tiden ligger bl a att göra markundersökningar, planera transporter till och från anläggningen, göra en konsekvensutredning för flygtrafiken. I MKB-arbetet skall dessutom en spridningsberäkning för rökgaser göras. Inom ramen för tillståndsprocessen kommer närliggande verksamheter och närboende att ges ett flertal tillfällen att inkomma med synpunkter och frågor.

Tillståndsprocessen

En preliminär tidplan för tillståndsärendet ser ut som följer:

- Tidigt samråd länsstyrelsen (genomfört juni 2004)
- Tidigt samråd närboende 11 augusti 2004.
- Upprättande av MKB under hösten (om beslut om projektets fortsättning tagits)
- Utökat samråd i januari 2005.
- Tillståndsansökan lämnas in mars 2005.
- Tillstånd lämnas januari 2006 (beräknad handläggningstid hos länsstyrelsen på 6-8 månader och under förutsättning att inga omfattande kompletteringar blir nödvändiga)
- Anläggningen kan upphandlas under 2006 och byggas under 2006-2007, för att tas i kommersiell drift senare delen av 2007.

Ärendets vidare behandling

Föreliggande projektrapport kommer även att underställas behörig instans inom GEAB och Swedish Meats för godkännande. Under förutsättning att samtliga tre parter godkänner rapporten och dess förslag till fortsatt hantering av ärendet, avser projektgruppen att gå vidare med ärendet i enlighet med den projektplan som finns bifogad rapporten. Hypotesen är att GEAB skall äga och driva anläggningen och det kommer därför att bli aktuellt med att parterna

tecknar avtal om leverans av avfall till förbränningsanläggningen. Eftersom detta avtal är av stor principiell betydelse för Gotlands framtida avfallshantering samt utgör en stor etablering, är det rimligt att det kommande leveransavtalet hänskjuts till kommunfullmäktige för fastställelse.

Förslag till beslut

Tekniska förvaltningen föreslår att tekniska nämnden godkänner projektrapport avseende förbränningsanläggning för avfall på Gotland, såsom upprättad i enlighet med gällande avsiktsförklaring. Tekniska förvaltningen ges i uppdrag att arbeta vidare med ärendet i enlighet med upprättat projektplan.

TEKNISKA FÖRVALTNINGEN

Per Lindskog
Teknisk direktör

Göran Blomgren
Driftchef

Tekniska nämnden

2003-08-27

Dnr TN 2003/1259 45

TN § 181 Framtida avfallsplan för Gotland

Tekniska förvaltningen 2003 08 13
Au § 146

Tekniska förvaltningen har på uppdrag av tekniska nämnden genomfört en utredning med syfte att finna de bäst lämpade metoderna för den framtida avfallshanteringen på Gotland. Utredningsdirektivet från tekniska nämnden fastställde att utredningsarbetet skulle ske under tiden oktober 2002 – september 2003 och rapporteras i form av ett slutdokument. Utredningsgruppen har bestått av personal från tekniska förvaltningen och miljö- och hälsoskyddskontoret. Utredningsarbetet har omfattat en bred genomgång av alternativa system för omhändertagande av hushållsavfall och verksamhetsavfall. Resultatet av utredningen har sammanställts i en rapport ”Vad ska vi göra med våra sopor?”. I rapporten föreslås att följande strategi antas:

1. Anläggande av en förbränningsanläggning på Gotland för hushållsavfall och verksamhetsavfall skall gälla som huvudalternativ. Här bör samverkan om anläggande och drift ske med externa aktörer.
2. Kortsiktigt fram till förbränningsanläggningen kan tas i drift, föreslås att behandlingen av hushållsavfall sker i extern förbränningsanläggning på fastlandet.
3. Om byggandet av en lokal förbränningsanläggning inte kan genomföras kan förbränning av delar av avfallet vid Cementa i Slite vara ett intressant alternativ. Förutsättningarna för detta bör därför studeras närmare.

Rapporten föredrogs vid sammanträdet av renhållningsingenjör Anders Lindholm.

Nämnden förde en diskussion kring bl a avfallsmängder, sortering, miljöfarligt avfall, ytterligare deponibehov m m.

Tekniska nämndens beslut

- Tekniska nämnden ställer sig positiv till genomförd utredning kring framtida avfallshantering på Gotland.
- Tekniska förvaltningen får i uppdrag att arbeta för ett genomförande enligt utredningens föreslagna strategi i punkterna 1-3.

Protokollsutdrag:
TF driftavd
KS för kännedom

Utdrag ur:

Vad ska vi göra med våra sopor?

Utredning om

Avfallshanteringen på Gotland efter 2005

Tekniska förvaltningen 2003-08-13

Sammanfattning

Utredningens syfte är att göra en bred genomgång av på marknaden förekommande system för omhändertagande av hushållsavfall och verksamhetsavfall. Inom utredningen har gjorts en inventering av nuvarande och bedömda framtida avfallsmängder inom aktuella avfallslag.

Utredningen ska resultera i redovisning av konkreta förslag för:

1. Omhändertagande av hushållsavfall efter 2005
2. Omhändertagande av verksamhetsavfall efter 2005

Förslagen samt bakgrund och gjorda överväganden redovisas i denna rapport.

Inom utredningen har förstudier utförts av oberoende konsulter för tre olika behandlingsmetoder; förbränning med energiåtervinning, kompostering och rötning med utvinning av biogas. Förstudien för förbränning har tagits fram av S.E.P. AB på uppdrag av Swedish Meats, GEAB och Tekniska förvaltningen. Förstudierna för kompostering och rötning har tagits fram av SWECO VIAK AB på uppdrag av Tekniska förvaltningen. Förstudierna för kompostering respektive rötning avser en jämförelse mellan olika metoder och beräknade kostnader för tänkbara alternativ på Gotland.

Utredningens slutsatser

De 7 systemalternativ som studerats uppvisar alla vissa fördelar framför de andra beroende på hur stor vikt som läggs vid olika parametrar:

Ökad kostnad för hushållen		kr/år
I	Förbränning Gotland	51
II	Förbränning fastlandet	0
IIIa	BF+RF till fastlandet, LBA kompostering	418
IIIb	BF+RF till fastlandet, LBA rötning	403
IVa	BF Cementa, LBA kompost, RF deponi	325
IVb	BF Cementa, LBA rötning, RF deponi	309
IVc	BF Cementa, LBA fastland, RF deponi	304

Investeringskostnader		Milj kr
I	Förbränning Gotland	125
II	Förbränning fastlandet	0
IIIa	BF+RF till fastlandet, LBA kompostering	20
IIIb	BF+RF till fastlandet, LBA rötning	75
IVa	BF Cementa, LBA kompost, RF deponi	22
IVb	BF Cementa, LBA rötning, RF deponi	77
IVc	BF Cementa, LBA fastland, RF deponi	2

BF = Brännbar Fraktion

LBA = Lätt nedbrytbart Biologiskt Avfall

RF = RestFraktion (deponifraktion)

Låg driftkostnad

- ❖ Transportera soporna till anläggning på fastlandet.
- ❖ Ny förbränningsanläggning på Gotland.

Utdrag ur rapporten

”Vad ska vi göra med våra sopor – utredning om Avfallshanteringen på Gotland efter 2005
(Tekniska förvaltningen 2003-08-13)

Låg investeringskostnad

- ❖ Transportera soporna till förbränningsanläggning på fastlandet
- ❖ Bränn vid Cementa och skicka matavfallet till fastlandet.

Minimera risken för kommande kostnadsökningar

- ❖ Bränn vid Cementa och skicka matavfallet till fastlandet.
- ❖ Transportera soporna till förbränningsanläggning på fastlandet (reservation för ev. kommande förbränningsskatt).

Beredskap inför framtida lagändringar och behandlingskrav

- ❖ Transportera soporna till förbränningsanläggning på fastlandet. En flexibel lösning som kan förändras vid behov.

Minimera miljöpåverkan

- ❖ Bränn vid Cementa och röta matavfallet på Gotland eller fastlandet.
- ❖ Ny förbränningsanläggning på Gotland kan innebära att stora delar av verksamhetsavfallet kan förbrännas i stället för att deponeras. Minskar långa transporter från Gotland.

Samordningsfördelar för verksamhetsavfall

- ❖ Ny förbränningsanläggning på Gotland. Även annat avfall kan förbrännas, t ex slakteriavfall, verksamhetsavfall, brännbart grovavfall.
- ❖ Rötgasanläggning kan ta emot delar av slakteriavfallet, livsmedelsavfallet mm.
- ❖ Kompostanläggning kan ta emot delar av livsmedelsavfallet.

Enkelt för hushållen

- ❖ Transportera soporna till anläggning på fastlandet.
- ❖ Ny förbränningsanläggning på Gotland

Slutsatsen är att en förbränningsanläggning på Gotland är det systemalternativ som lämpar sig bäst med hänsyn till de avfall som skall behandlas samt övriga påverkande faktorer.

Anläggningen kommer att kunna behandla en stor del av de avfallsslag som uppkommer på Gotland till en rimlig kostnad. Viktiga frågor som måste behandlas innan en anläggning kan byggas är bl a:

- Långsiktigheten. Kan allt avfall som använts i lönsamhetskalkylen säkras upp på lång sikt? Vad händer om en del av avfallet faller ifrån efter ett par år, belastar kostnaderna då det kvarvarande avfallet, kan det ersättas av annat avfall?
- Ägarstruktur. Stor investering som kanske inte ryms i den kommunala budgeten. Skall extern aktör driva anläggningen är det viktigt att Gotlands kommun ändå kan säkra tillgången till en kostnadseffektiv och väl fungerande förbränningsanläggning.
- Lokaliseringen. Det finns ett flertal aspekter som måste vägas in vid lokaliseringen av anläggningen.

Utredningens förslag

1. Anläggande av en förbränningsanläggning på Gotland för hushållsavfall och verksamhetsavfall skall gälla som huvudalternativ. Här bör samverkan om anläggande och drift ske med externa aktörer.

Utdrag ur rapporten

”Vad ska vi göra med våra sopor – utredning om Avfallshanteringen på Gotland efter 2005
(Tekniska förvaltningen 2003-08-13)

2. Kortsiktigt fram till förbränningsanläggningen kan tas i drift, föreslås att behandlingen av hushållsavfall sker i extern förbränningsanläggning på fastlandet.
3. Om byggandet av en lokal förbränningsanläggning inte kan genomföras kan förbränning av delar av avfallet vid Cementa i Slite vara ett intressant alternativ. Förutsättningarna för detta bör därför studeras närmare.

Utgångspunkten i ovan angivna förslag är att tekniska förvaltningen i egenskap av verksamhetsansvarig har att i första hand tillgodose renhållningskollektivets intressen. Det alternativ som förordas innebär en flexibel lösning med låga merkostnader och minsta merarbete för hushållen.

För verksamhetsavfallet föreslås följande strategi:

1. Om beslut tas om att bygga en förbränningsanläggning på Gotland, kan en stor del av verksamhetsavfallet styras till denna anläggning.
2. Bygg ut sorteringen av inkommande verksamhetsavfall vid Slite deponi, så att utsorterat brännbart avfall kan behandlas på lämpligt sätt. Andra utsorterade material skall styras till anpassad återvinning.

-----

8 Analys

8.1 Möjliga systemalternativ

En jämförelse mellan ett antal olika systemalternativ för behandling av hushållsavfallet har genomförts. Antalet system samt kombinationer av system som är möjliga är många och kan utan inbördes rangordning sägas bestå av följande:

Definitioner

BF = Brännbar Fraktion

LBA = Lätt nedbrytbart Biologiskt Avfall

RF = Restfraktion (deponifraktion)

En-fraktionssystem (hushållen lägger allt avfall i samma påse)

1. Förbränning av hela avfallsmängden på Gotland.
2. Deponering av hela avfallsmängden på Gotland.
3. Transport till fastlandet av hela avfallsmängden.

Två-fraktionssystem (hushållen sorterar avfallet i två delar)

4. Förbränning av BF. Deponering av LBA + RF.
5. Förbränning av BF. Transport till fastlandet av LBA + RF
6. Deponering av BF + RF. Kompostering av LBA.
7. Förbränning av BF + RF. Kompostering av LBA.

Utdrag ur rapporten

”Vad ska vi göra med våra sopor – utredning om Avfallshanteringen på Gotland efter 2005
(Tekniska förvaltningen 2003-08-13)

8. Transport till fastlandet av BF + RF. Kompostering av LBA.
9. Deponering av BF + RF. Rötning av LBA.
10. Förbränning av BF + RF. Rötning av LBA.
11. Transport till fastlandet av BF + RF. Rötning av LBA.

Tre-fraktionssystem (hushållen sorterar avfallet i tre delar)

12. Förbränning av BF. Kompostering av LBA. Deponering av RF.
13. Förbränning av BF. Rötning av LBA. Deponering av RF.
14. Förbränning av BF. Transport till fastlandet av LBA. Deponering av RF
15. Transport till fastlandet av BF. Kompostering av LBA. Deponering av RF.
16. Transport till fastlandet av BF. Rötning av LBA. Deponering av RF.

Förutom dessa 16 systemalternativ kan ett antal komplicerande faktorer adderas, t.ex. då det gäller utökad sortering av PA-material samt utökad hemkompostering. Dessa faktorer kan dock kopplas på relativt oberoende av vilket system som slutligen väljs, varför de här inte har behandlats som separata systemalternativ.

Vid en första granskning av de 16 systemalternativen ovan kan ett antal alternativ omgående uteslutas. Det gäller t ex deponering av hela avfallsmängden vilket i enlighet med gällande regler inte kan ske. Systemalternativen 2, 4, 6 och 9 kan därmed omedelbart elimineras.

8.1.1 Analys systemalternativ

Efter denna första gallring återstår således 12 systemalternativ. Nedan förs ett resonemang kring alternativen i syfte att gallra bort de som är orimliga ur praktiskt, ekonomisk eller teknisk synpunkt. *Kursivt markerade alternativ* utreds ej vidare.

1. Kräver investering i förbränningsanläggning på Gotland.
3. Sker i dagsläget, kräver inga ytterligare investeringar.
5. *Avsättning på fastlandet för en avfallsfraktion bestående av RF (blomkrukor, porslin etc.) och LBA (matavfall) kan sannolikt ej lösas annat än kortsiktigt (deponi). Alternativet ej bärkraftigt.*
7. *Avtal om förbränning av BF + RF kan ej tecknas med Cementa (Endast förbränning av en sorterad brännbar fraktion kan ske. Ger en tredje fraktion utsorterat restavfall). Den relativt ringa avfallsmängden kan heller ej bära investeringen i en ny förbränningsanläggning. Alternativet ej bärkraftigt.*
8. *Avtal kan tecknas om förbränning av BF + RF vid förbränningsanläggning på fastlandet. Utsorterat LBA kan komposteras i central anläggning på Gotland. Det är emellertid svårt att se fördelar i ett system som innebär att vi skickar iväg 70% av avfallet till fastlandet och dessutom får en betydligt dyrare hantering.*
10. *Se punkt 7.*
11. Avtal kan tecknas om förbränning av BF + RF vid förbränningsanläggning på fastlandet. Utsorterat LBA kan rötas i central anläggning på Gotland.

Utdrag ur rapporten

”Vad ska vi göra med våra sopor – utredning om Avfallshanteringen på Gotland efter 2005
(Tekniska förvaltningen 2003-08-13)

12. Avtal om förbränning av BF kan tecknas med Cementa. Utsorterat LBA kan komposteras i central anläggning på Gotland. Restavfall RF kan deponeras på Gotland.
13. Avtal om förbränning av BF kan tecknas med Cementa. Utsorterat LBA kan rötas i central anläggning på Gotland. Restavfall RF kan deponeras på Gotland.
14. Avtal om förbränning av BF kan tecknas med Cementa. Avtal om att leverera utsorterat LBA till kompost-/rötanläggning på fastlandet kan tecknas.
15. *Dyrt att sortera i tre fraktioner. Bättre att sortera BF+RF tillsammans. Se punkt 4-7.*
16. *Dyrt att sortera i tre fraktioner. Bättre att sortera BF+RF tillsammans. Se punkt 11.*

8.5 Sammanfattande slutsatser för studerade systemalternativ

I. Förbränning av hela avfallsmängden på Gotland vid ny förbränningsanläggning.
--

Fördelar

- + Energiåtervinning ur avfallet.
- + Ingen källsortering utöver den som sker i dag med tidningar, förpackningar mm. Enkelt för hushållen.
- + Insamlingen kan även i fortsättningen ske med papperssäckar och befintliga sopbilar.
- + Totalkostnad för insamling och behandling blir bara något högre än dagens, merkostnad mot i dag 51 kr/hushåll och år.
- + Annat avfall kan förbrännas, t ex verksamhetsavfall, slakteriavfall, brännbara grovsopor, slam.
- + Ersätter fossila bränslen i fjärrvärmenätet och vid slakteriet.
- + Skapar arbetstillfällen på Gotland.

Nackdelar

- Investeringskostnaderna höga (115 Mkr), kräver extern finansiär.
- Kräver miljöprövning och mark för anläggning, vilket kan innebära längre genomförandetid.
- Osäkerhet om framtida förbränningsskatt kan fördyra behandlingskostnaderna.
- Ingen återföring av närings- och mullämnen till jordbruket från biologiska avfallet.
- Om avfallsmängderna minskar kan behandlingskostnaderna stiga för kvarvarande avfall.
- Ger utsläpp till luft från förbränningen.
- Medför energiförbrukning och utsläpp från transporter av aska till deponi.
- Ger aska till deponi.

Utdrag ur rapporten

”Vad ska vi göra med våra sopor – utredning om Avfallshanteringen på Gotland efter 2005
(Tekniska förvaltningen 2003-08-13)

II. Transport av allt hushållsavfall till förbränning på fastlandet.

Fördelar

- + Energiåtervinning ur avfallet.
- + Ingen källsortering utöver den som sker i dag med tidningar, förpackningar mm. Enkelt för hushållen.
- + Insamlingen kan även i fortsättningen ske med papperssäcker och befintliga sopbilar.
- + Totalkostnad för insamling, transport och behandling som idag (dock beroende på framtida utfall av upphandling).
- + Möjligheter finns att leverera även annat brännbart avfall, t ex byggavfall, brännbart verksamhetsavfall etc.
- + Logistiken uppbyggd och intrimmad för avfallsleveranser till fastlandet. All maskinell utrustning finns.
- + Inga investeringar behöver ske. Systemet kan i framtiden bytas ut mot annat alternativ.

Nackdelar

- Kan inte ta hand om vissa typer av verksamhetsavfall, t ex slakteriavfall
- Osäkerhet om framtida förbränningsskatt kan fördyra driftkostnaderna.
- Ingen återföring av närings- och mullämnen till jordbruket.
- Medför energiförbrukning och utsläpp från transporter av avfall till fastlandet.
- Ger aska till deponi.
- Ger utsläpp till luft från förbränningen.
- Beroende av externa aktörer vad gäller transport och mottagning.

III. a. Transport av brännbart + restavfall till fastlandet. Kompostering av lätt nedbrytbart avfall på Gotland.

Fördelar

- + Energiåtervinning ur avfallet vid förbränning.
- + Återföring av närings- och mullämnen till jordbruket.
- + Viss del verksamhetsavfall kan behandlas, t.ex. från livsmedelsindustrin.
- + Uppfyller regeringens föreslagna mål för biologisk behandling av matavfall.

Nackdelar

- Källsortering av matavfall och brännbar fraktion i hushållen –mer sorteringsarbete för hushållen
- Kräver miljöprovning och mark för anläggning, vilket kan innebära längre genomförandetid.
- System för källsortering och insamling måste byggas ut.
- Mer transporter vid insamlingen.
- Totalkostnad för insamling, transport och behandling ökar med 418 kr/hushåll och år.
- Medför investeringskostnader på minst 20 Mkr.
- Slakteriavfall och dylikt avfall kan ej behandlas.
- Certifieringssystem för återföring av bioavfall till jordbruk krävs.
- Medför energiförbrukning och utsläpp från transporter av kompostjord till avsättning.

Utdrag ur rapporten

”Vad ska vi göra med våra sopor – utredning om Avfallshanteringen på Gotland efter 2005
(Tekniska förvaltningen 2003-08-13)

- Ger utsläpp till luft från förbränningen.
- Vid kompostering avgår växthusgaser till luft
- Avsättning av kompostprodukt osäker

III. b. Transport av brännbart + restavfall till fastlandet. Rötning av lätt nedbrytbart avfall på Gotland.
--

Fördelar

- + Energiåtervinning ur avfallet vid förbränning.
- + Energiåtervinning ur avfallet vid rötning ger biogas till fjärrvärmenätet eller till fordonsbränsle.
- + Återföring av närings- och mullämnen till jordbruket.
- + Viss del verksamhetsavfall kan behandlas, t.ex. från livsmedelsindustrin.
- + Del av slakteriavfallet (klass 3) kan behandlas.
- + Uppfyller regeringens föreslagna mål för biologisk behandling av matavfall.

Nackdelar

- Certifieringssystem för återföring av bioavfall till jordbruk krävs.
- Källsortering av matavfall och brännbar fraktion i hushållen –mer sorteringsarbete för hushållen
- Kräver miljöprovning och mark för anläggning, vilket kan innebära längre genomförandetid.
- System för källsortering och insamling måste byggas ut.
- Mer transporter vid insamlingen.
- Totalkostnad för insamling, transport och behandling ökar med 403 kr/hushåll och år, något mer om fordonsgas ej utvinns.
- Medför investeringskostnader på ca 75 Mkr, något lägre om fordonsgas ej utvinns.
- Allt slakteriavfall kan ej behandlas med rötning.
- Fordonsgas kräver investering i nya fordon, t ex 20-30 bussar.
- Medför energiförbrukning och utsläpp från transporter rötrest till jordbruk.
- Ger utsläpp till luft från förbränningen.
- Avsättning av rötrest osäker

IV. a. Förbränning av brännbart vid Cementa. Deponering av restavfall på Gotland. Kompostering av lätt nedbrytbart avfall på Gotland.
--

Fördelar

- + Energiåtervinning ur avfallet vid förbränning.
- + Återföring av närings- och mullämnen till jordbruket.
- + Viss del verksamhetsavfall kan behandlas, t ex från livsmedelsindustrin.
- + Ingen aska från förbränningen.
- + Ersätter fossila bränslen vid Cementa.
- + Uppfyller regeringens föreslagna mål för biologisk behandling av matavfall.

Utdrag ur rapporten

”Vad ska vi göra med våra sopor – utredning om Avfallshanteringen på Gotland efter 2005
(Tekniska förvaltningen 2003-08-13)

Nackdelar

- Certifieringssystem för återförning av bioavfall till jordbruk krävs.
- Källsortering av matavfall och brännbar fraktion i hushållen –mer sorteringsarbete för hushållen
- Kräver miljöprovning och mark för anläggning, vilket kan innebära längre genomförandetid.
- System för källsortering och insamling måste byggas ut.
- Mer transporter vid insamlingen.
- Totalkostnad för insamling, transport och behandling ökar med 325 kr/hushåll och år.
- Medför investeringskostnader på ca 22 Mkr, inklusive sorteringsanläggning för brännbart avfall.
- Slakteriavfall kan ej behandlas.
- Medför energiförbrukning och utsläpp från transporter av kompostjord till avsättning.
- Ger utsläpp till luft från förbränningen.
- Vid kompostering avgår växthusgaser till luft
- Avsättning av kompostprodukt osäker

IV. b. Förbränning av brännbart vid Cementa. Deponering av restavfall på Gotland. Rötning av lätt nedbrytbart avfall på Gotland.

Fördelar

- + Energiåtervinning ur avfallet vid förbränning.
- + Energiåtervinning ur avfallet vid rötning ger biogas till fjärrvärmenätet eller till fordonsbränsle.
- + Återföring av närings- och mullämnen till jordbruket.
- + Viss del verksamhetsavfall kan behandlas, t ex från livsmedelsindustrin.
- + Del av slakteriavfallet (klass 3) kan behandlas.
- + Ingen aska från förbränningen.
- + Ersätter fossila bränslen vid Cementa.
- + Uppfyller regeringens föreslagna mål för biologisk behandling av matavfall.

Nackdelar

- Certifieringssystem för återföring av bioavfall till jordbruk krävs.
- Källsortering av matavfall och brännbar fraktion i hushållen –mer sorteringsarbete för hushållen
- Kräver miljöprovning och mark för anläggning, vilket kan innebära längre genomförandetid.
- System för källsortering och insamling måste byggas ut.
- Mer transporter vid insamlingen.
- Totalkostnad för insamling, transport och behandling ökar med 309 kr/hushåll och år, något mer om fordonsgas ej utvinns.
- Medför investeringskostnader på ca 77 Mkr, något lägre om fordonsgas ej utvinns.
- Allt slakteriavfall kan ej behandlas med rötning.
- Fordonsgas kräver investering i nya fordon, t ex 20-30 bussar.
- Medför energiförbrukning och utsläpp från transporter rötrest till jordbruk.

Utdrag ur rapporten

”Vad ska vi göra med våra sopor – utredning om Avfallshanteringen på Gotland efter 2005
(Tekniska förvaltningen 2003-08-13)

- Ger utsläpp till luft från förbränningen.
- Avsättning av rötrest osäker

IV. c. Förbränning av brännbart vid Cementa. Deponering av restavfall på Gotland. Rötning av lätt nedbrytbart avfall på fastlandet.

Fördelar

- + Energiåtervinning ur avfallet vid förbränning.
- + Energiåtervinning ur avfallet vid rötning ger biogas till fjärrvärmenätet eller till fordonsbränsle.
- + Återföring av närings- och mullämnen till jordbruket.
- + Viss del verksamhetsavfall kan behandlas, t ex från livsmedelsindustrin.
- + Ingen aska från förbränningen.
- + Ersätter fossila bränslen vid Cementa.
- + Små investeringar, sorteringsanläggning för brännbart avfall ca 2 Mkr.
- + Uppfyller regeringens föreslagna mål för biologisk behandling av matavfall.

Nackdelar

- Certifieringssystem för återföring av bioavfall till jordbruk krävs.
- Källsortering av matavfall och brännbar fraktion i hushållen –mer sorteringsarbete för hushållen
- System för källsortering och insamling måste byggas ut.
- Mer transporter vid insamlingen.
- Totalkostnad för insamling, transport och behandling ökar med 304 kr/hushåll och år.
- Ger utsläpp till luft från förbränningen.
- Slakteriavfall kan sannolikt ej behandlas.

9 Resultat och slutsatser

De 7 systemalternativ som studerats uppvisar alla vissa fördelar framför de andra beroende på hur stor vikt som läggs vid olika parametrar:

Låg driftkostnad

- ❖ Transportera soporna till anläggning på fastlandet.
- ❖ Egen förbränningsanläggning

	Ökad kostnad för hushållen	kr/år
I	Förbränning Gotland	51
II	Förbränning fastlandet	0
IIIa	BF+RF till fastlandet, LBA kompostering	418
IIIb	BF+RF till fastlandet, LBA rötning	403
IVa	BF Cementa, LBA kompost, RF deponi	325
IVb	BF Cementa, LBA rötning, RF deponi	309
IVc	BF Cementa, LBA fastland, RF deponi	304

BF = Brännbar Fraktion

Utdrag ur rapporten

”Vad ska vi göra med våra sopor – utredning om Avfallshanteringen på Gotland efter 2005
(Tekniska förvaltningen 2003-08-13)

LBA = Lätt nedbrytbart Biologiskt Avfall
RF = RestFraktion (deponifraktion)

Låg investeringskostnad

- ❖ Transportera soporna till förbränningsanläggning på fastlandet
- ❖ Bränn vid Cementa och skicka matavfallet till fastlandet.

	<u>Investeringskostnader</u>	<u>Milj kr</u>
I	Förbränning Gotland	125
II	Förbränning fastlandet	0
IIIa	BF+RF till fastlandet, LBA kompostering	20
IIIb	BF+RF till fastlandet, LBA rötning	75
IVa	BF Cementa, LBA kompost, RF deponi	22
IVb	BF Cementa, LBA rötning, RF deponi	77
IVc	BF Cementa, LBA fastland, RF deponi	2

Minimera risken för kommande kostnadsökningar

- ❖ Bränn vid Cementa och skicka matavfallet till fastlandet.
- ❖ Transportera soporna till förbränningsanläggning på fastlandet (reservation för ev. kommande förbränningsskatt).

Beredskap inför framtida lagändringar och behandlingskrav

- ❖ Transportera soporna till förbränningsanläggning på fastlandet. En flexibel lösning som kan förändras vid behov.

Minimera miljöpåverkan

- ❖ Bränn vid Cementa och röta matavfallet på Gotland eller fastlandet.
- ❖ Ny förbränningsanläggning på Gotland kan innebära att stora delar av verksamhetsavfallet kan förbrännas i stället för att deponeras. Minskar långa transporter från Gotland.

Samordningsfördelar för verksamhetsavfall

- ❖ Ny förbränningsanläggning på Gotland. Även annat avfall kan förbrännas, t ex slakteriavfall, verksamhetsavfall, brännbart grovavfall.
- ❖ Rötgasanläggning kan ta emot delar av slakteriavfallet, livsmedelsavfallet mm.
- ❖ Kompostanläggning kan ta emot delar av livsmedelsavfallet.

Enkelt för hushållen

- ❖ Transportera soporna till anläggning på fastlandet.
- ❖ Ny förbränningsanläggning på Gotland

Utredningens slutsats är att en förbränningsanläggning på Gotland är det systemalternativ som lämpar sig bäst med hänsyn till de avfall som skall behandlas samt övriga påverkande faktorer. Anläggningen kommer att kunna behandla en stor del av de avfallsslag som uppkommer på Gotland till en rimlig kostnad. Viktiga frågor som måste behandlas innan en anläggning kan byggas är bl a:

- Långsiktigheten. Kan allt avfall som använts i lönsamhetskalkylen säkras upp på lång sikt? Vad händer om en del av avfallet faller ifrån efter ett par år, belastar kostnaderna då det kvarvarande avfallet, kan det ersättas av annat avfall?
- Ägarstruktur. Stor investering som kanske inte ryms i den kommunala budgeten. Skall

Utdrag ur rapporten

”Vad ska vi göra med våra sopor – utredning om Avfallshanteringen på Gotland efter 2005
(Tekniska förvaltningen 2003-08-13)

extern aktör driva anläggningen är det viktigt att Gotlands kommun ändå kan säkra tillgången till en kostnadseffektiv och väl fungerande förbränningsanläggning.

c) Lokaliseringen. Det finns ett flertal aspekter som måste vägas in vid lokaliseringen av anläggningen.

10 Förslag

Denna utredning föreslår att man inriktar det fortsatta arbetet enligt följande:

1. Anläggande av en förbränningsanläggning på Gotland för hushållsavfall och verksamhetsavfall skall gälla som huvudalternativ. Här bör samverkan om anläggande och drift ske med externa aktörer.
2. Kortsiktigt fram till förbränningsanläggningen kan tas i drift, föreslås att behandlingen av hushållsavfall sker i extern förbränningsanläggning på fastlandet.
3. Om byggandet av en lokal förbränningsanläggning inte kan genomföras kan förbränning av delar av avfallet vid Cementa i Slite vara ett intressant alternativ. Förutsättningarna för detta bör därför studeras närmare.

Utgångspunkten i ovan angivna förslag är att tekniska förvaltningen i egenskap av verksamhetsansvarig har att i första hand tillgodose renhållningskollektivets intressen. Det alternativ som förordas innebär en flexibel lösning med låga merkostnader och minsta merarbete för hushållen.

För verksamhetsavfallet föreslås följande strategi:

1. Om beslut tas om att bygga en förbränningsanläggning på Gotland, kan en stor del av verksamhetsavfallet styras till denna anläggning.
2. Bygg ut sorteringen av inkommande verksamhetsavfall vid Slite deponi, så att utsorterat brännbart avfall kan behandlas på lämpligt sätt. Andra utsorterade material skall styras till anpassad återvinning.

Underlagsrapporter

- ❖ Förstudie Möjlig framtida gotländsk avfallshantering, S.E.P. AB, 2002-11-15
- ❖ Komposteringsmöjligheter på Gotland, SWECO, 2003-06-12
- ❖ Röttningsanläggning för avfall på Gotland, SWECO, 2003-06-12

Utdrag ur rapporten

”Vad ska vi göra med våra sopor – utredning om Avfallshanteringen på Gotland efter 2005
(Tekniska förvaltningen 2003-08-13)

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdag
2004-10-25

Handlingar till
Ärende 4

Antagande av femårsplan för byggande av enskilda vägar

Innehåll

- Kommunstyrelsens förslag 2004-09-23, § 251
- Tekniska nämnden 2004-08-25, § 204
- Vägverket, PM 2004-05-11

Önskas ytterligare handlingar eller uppgifter i detta ärende, v.g. ring 26 93 18

Ks § 251

Au § 188

Antagande av femårsplan för byggande av enskilda vägar

KS 2004/0378-31

- Tekniska nämnden 2004-08-25, § 204

Tekniska nämnden har föreslagit att upprättad femårsplan 2004-2008 för byggande av enskilda vägar antas. Förslaget går i korthet ut på beläggning av enskilda vägar fränsett iordningsställande av en bro över Ireån vid Elinghem. Den totala nettoinvesteringen för kommunen blir enligt förslaget ca 2,9 mnkr. Planen har tagits fram i samråd med Vägverket. Byggande av enskilda vägar kan delvis finansieras med statsbidrag som förutsätter kommunal eller enskild medfinansiering som ska utgöra 30 % av totalkostnaden. Bidrag anvisas dels från den tidigare antagna transportinfrastrukturplanen dels genom särskilt anslag genom förordning (189:891).

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Den av tekniska nämnden förslagna femårsplanen 2004-2008 för byggande av enskilda vägar antas.

Tekniska nämnden

2004-08-25

Dnr TN 2004/0986 31

TN § 204 Antagande av femårsplan för byggande av enskilda vägar

Tekniska förvaltningen 2004-06-28

Bidrag till byggande av enskilda vägar kan delvis finansieras med statsbidrag. Bidragen anvisas dels från den regionala transportinfrastrukturplanen för länet, vilken kommunen tidigare antagit, och dels genom särskilt anslag till byggande av enskilda vägar enligt förordning (1989:891). För att bidrag ska utges från anslaget för byggande måste en 5-årsplan upprättas och godkännas av det regionala självstyrelseorganet.

Vägverket har i samråd med tekniska förvaltningen sammanställt ett förslag till 5 årsprogram. Förslaget omfattar i huvudsak beläggning av vägar med ett undantag nämligen iordningställande av en bro över Ireån vid Elinghem, Hangvar. Bidragen förutsätter kommunal eller enskild medfinansiering och skall utgöra ca 30 % av totalkostnaden. Den totala nettoinvesteringen för kommunen blir enligt förslaget ca 2,9 milj kronor.

Tekniska nämndens beslut

- Avdchef Göran Lindström får i uppdrag att revidera förslaget beträffande väg I 83u och väg I 113u.

Tekniska nämndens förslag för beslut i kommunstyrelsen

- Föreslå kommunfullmäktige att anta femårsplan 2004-2008 byggande av enskilda vägar för Gotlands län.

Protokollstudrag:
TF gatu- och markavd,
Kommunstyrelsen + handl,
Vägverket

Justerare

Utdragsbestyrkare

Vägverket

2004-05-11

Region Stockholm
Curt Nilsson

FÖRSLAG TILL FEMÅRSPLAN FÖR BYGGANDE AV ENSKILDA VÄGAR FÖR PERIODEN 2004 — 2008 I GOTLANDS LÄN.

Allmänt

Enligt förordning (1989:891) om statsbidrag till enskild väghållning ska Länsstyrelsen upprätta och fastställa en femårsplan för byggande av enskilda vägar. Planerna gäller länsvis och ska omfatta sådana enskilda objekt som kan erhålla statsbidrag enligt nämnda förordning.

Till grund för länets behov ligger en reviderad behovsinventering samt inkomna ansökningar om byggnadsbidrag. Objekten tås upp i ordning efter angelägenhetsgrad och enligt av Vägverket angivna direktiv och ramar för planen.

Planeringsramar och plangenomförande

Vägverket har för Gotlands län erhållit en planeringsram för byggande av enskilda vägar om 1 **500** tkr för hela perioden (prisnivå 2003-07). Beloppet utgör 1,2 % av det totala rambeloppet för riket.

Beräkningen av länsramar har skett utifrån respektive läns behov av investeringar och i förhållande till målen för bidragsgivningen. Minsta bidragsgrundande kostnad för objekten som upptas i planen är i normalfallet 500 tkr. Länet har dock möjlighet att av den givna ramen avsätta en "pott" för mindre objekt.

I länsplanen för regional transportinfrastruktur 2004-2008 avsätts dessutom ett bidragsbelopp på **3700** tkr till förbättringar samt **1500** tkr som bidrag till en broombyggnad på det enskilda bidragsvägnätet.

Planen för bidrag till enskilda vägar upprättas i prisnivå 2003-07-01.

Länsstyrelsen ska fördela ramen över perioden så att byggobjekten kan bedrivas på ett optimalt sätt.

Vid planens upprättande har den totala planeringsramen fördelats jämt mellan åren.

Mål och prioritering

Det är viktigt att objekten bidrar till den måluppfyllelse som i huvudsak innebär att

- allmänhetens behov av tillgång till områden som främjar rekreation och fritidsaktiviteter tillgodoses.
- boende i glesbygd underlättas.
- näringslivets kostnader för transporter minskas i områden där dessa kan hämma en utveckling av näringslivet inklusive turistnäringen.
- trafiksäkerhet och natur- och kulturvärden beaktas.
- nedlagt vägkapital bevaras.

Länets bidragsmål

Bärighet/Hinder

I förhållande till landet i övrigt har det enskilda statsbidragsvägnätet inom Gotlands län en relativt god bärighet och framkomlighet. Undantag finns som bör åtgärdas. Endast vissa punktförbättringar för den tunga trafiken har föreslagits i planen

Beläggning

500 km av länets bidragsvägnät är grusvägar. Många av vägarna är relativt starkt trafikerade, framför allt under turistsäsongen och utgör en viktig del i friluftslivet och inom turistnäringen. Underhållet av grusvägarna tenderar att öka i kostnader och då framför allt kostnaden för dammbindningen som utförs helt med asfaltemulsion.

Det är även svårt att finna andra lämpliga metoder för dammbindning i så stor omfattning som erfordras.

Beläggning av dessa vägar är klart lönsamt för väghållningen, trafikanterna och är dessutom en miljöförbättrande åtgärd.

I planen föreslagna åtgärderna avser i första hand investeringar i beläggning av vägarna.

Broar

Åtgärder av broar med nedsatt bärighet bör ges en hög prioritet, då detta svarar mot de övergripande bidragsmålen och även har stor betydelse ur säkerhetssynpunkt. Bärigheten understiger 10 tons axeltryck på flera av länets broar. Ombyggnad av två broar ingår i planen

FEMÅRSPLAN 2004-2008	
Finans från anslaget till enskilda vägar Förslag till fördelning	Finans från länsplanen Förslag till fördelning
<u>Byggande</u>	<u>Byggande</u>
2004: 300 tkr	2004: 700 tkr
2005: 300 tkr	2005: 2200 tkr
2006: 300 tkr	2006: 700 tkr
2007: 300 tkr	2007: 800 tkr
2008: 300 tkr	2008: 800 tkr
Summa 1500 tkr	Summa 5200 tkr

Vägverket

Fördelningen av planeringsramen inom femårsperioden har utförts med hänsyn till känd anslagstilldelning för 2004 och beräknad anslags-tilldelning för de övriga åren.

Byggobjekten har i princip rangordnats enligt modell, framtagen av Vägverket vilken tar hänsyn till förväntade effekter och bedömda anläggningskostnader, bedömda rasrisker för broar och övriga omständigheter som bör tillmätas större betydelse vid prioriteringen.

Förhållande till gällande plan

Alla objekt i gällande plan har utförts under perioden 1998-2002

VÄGVERKET		FEMÅRSPLAN										Tillhör Ls beslut		
Region Stockholm												Ls dnr		
		För åren 2004 - 2008												
		Bidrag till byggande av enskilda vägar i Gotlands län										Upprättad: 2004-05-11		
												Reviderad: 2004-09-02		
												Fastställd:		
Ang	Litt Dnr 1	Objekt och kommun 2	Bidr underl 3 tkr	Bidr % 4	Bidr 5 tkr	Beräknad fördelning av bidrag							Anmärkning 13	
						tidigare 6 tkr	2004 7 tkr	2005 8 tkr	2006 9 tkr	2007 10 tkr	2008 11 tkr	senare 12 tkr		
1	I 113 U	Hägdarve kvior från allmän väg 520 till samma allm. väg vid Bjärges	428,6	70	300		300							Finans=Anslaget till enskild väghållning
2	I 246 U	Sjauster Från allmän väg 556 vid Skogby till Sjauster	400	70	280		280							Finans=Bidrag från regionala transport- infrastrukturplanen
3	I 171 U	Fjells Endre från allm väg 631 vid Endre backe i slinga till samma allm väg samt biväg till Fjells	300	70	210		210							Finans=Bidrag från regionala transport- infrastrukturplanen
4	I 169 U	Hugrejvs Från allm väg 556 vid Gammelgarns k:a till samma allm väg vid Hugrejvs	300	70	210		210							Finans=Bidrag från regionala transport- infrastrukturplanen
5	I 83 U	Värsände kvior Fr allm väg 140 förbi Värsände till allm väg 141 vid Klinte k:a	428,6	70	300			300						Finans=Anslaget till enskild väghållning
Förslag 2004-2008			1857,2		1300		1000	300						

VÄGVERKET		FEMÅRSPLAN										Tillhör Ls beslut	
Region Stockholm												Ls dnr	
		För åren 2004 - 2008											
		Bidrag till byggande av enskilda vägar i Gotlands län										Upprättad: 2004-05-11	
												Reviderad: 2004-09-02	
												Fastställt:	
Ang	Litt Dnr 1	Objekt och kommun 2	Bidr underl 3 tkr	Bidr % 4	Bidr 5 tkr	tidigare 6 tkr	2004 7 tkr	2005 8 tkr	2006 9 tkr	2007 10 tkr	2008 11 tkr	senare 12 tkr	Anmärkning 13
		TPRT	1857,2		1300	0	1000	300	0				
6	I 308 U	Ava Fårö Från allmän väg 699 vid Nystugu till Ava	286	70	200			200					Finans=Bidrag från regionala transport- infrastrukturplanen
7	I 328 U	Alsarve Ardre Från allmän väg 556 till allmän väg 557 i Alsarve	315	70	220			220					Finans=Bidrag från regionala transport- infrastrukturplanen
8	I 32 U	Alskog Vägar inom Alskogs Vägsamfällighet del 4	400	70	280			280					Finans=Bidrag från regionala transport- infrastrukturplanen
9	I 116 U	Bro över Ireån Enskild väg från allm väg 670 vid Stenkyrka k:a till allm väg 684 vid Elinghem öde k:a	2143	70	1500			1500					Finans=Bidrag från regionala transport- infrastrukturplanen
10	I 95 U	Godrings - Norrbys Fr allm väg 599 vid Kumla till Norrbys samt väg Godrings till allm väg 631	428,6	70	300				300				Finans=Anslaget till enskild väghållning
Förslag 2004-2008			5429,8		3800		1000	2500	300				-

VÄGVERKET		FEMÅRSPLAN										Tillhör Ls beslut	
Region Stockholm		För åren 2004 - 2008										Ls dnr	
		Bidrag till byggande av enskilda vägar i Gotlands län										Upprättad: 2004-05-11	
												Reviderad: 2004-09-02	
												Fastställt:	
Ang	Litt Dnr 1	Objekt och kommun 2	Bidr underl 3	Bidr % 4	Bidr 5	Beräknad fördelning av tidigare							Anmärkning 13
			tkr	tkr	tkr	tidigare 6	2004 7	2005 8	2006 9	2007 10	2008 11	senare 12	
		TPRT	5429,8		3800	0	1000	2500	300				
11	I 82 U	Petes Fr allm väg 140 vid Hemmungs till Petes	1000	70	700				700				Finans=Bidrag från regionala transport- infrastrukturplanen
12	I 206 U	Sigvards - Valve Från allmän väg 140 till enskild väg I 304 U	428,6	70	300					300			Finans=Anslaget till enskild väghållning
13	I 119 U I 159 U	Kvarnevägen Fr allm väg 500 vid Vamlingbo till enskild väg I 296 U vid Gervalds	1143	70	800					800			Finans=Bidrag från regionala transport- infrastrukturplanen
14	I 337 U	Vale kvior Från allmän väg 142 vid Lojsta till allmän väg 551	428,6	70	300						300		Finans=Anslaget till enskild väghållning
15	I 235 U	Bro över Närkån Från allmän väg 143 vid Stenstuqu till Rotarve	600	70	420						420		Finans=Bidrag från regionala transport- infrastrukturplanen
Förslag 2004-2008			9030		6320	0	1000	2500	1000	1100	720		

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdag
2004-10-25

Handlingar till
Ärende 5

**Försäljning av fastigheten Visby Piggvaren 2
och del av fastigheten Visby S:t Görän 1:1
(f.d. Göransgården)**

Innehåll

- Kommunstyrelsens förslag 2004-09-23, § 252
- Ledningskontoret 2004-06-16
- Tekniska nämnden 2004-08-25, § 212, samt förslag till köpekontrakt

Önskas ytterligare handlingar eller uppgifter i detta ärende, v.g. ring 26 93 18

KÖPEKONTRAKT

Mellan Gotlands kommun org.nr. 212000-0803, nedan kallad kommunen, och Magnus Wiman, 420203-3215, Strandgatan 34, 621 56 VISBY, nedan kallad köparen, träffas härmed följande avtal.

§ 1

Överlåtelse/ köpeskillning

Kommunen överlåter och försäljer till köparen fastigheten Gotland Visby Piggvaren 2, för en köpeskillning av ADERTON-MILJONERFEMHUNDRATUSEN/ 18 500 000/ KRONOR.

§ 2

Tillträde

Tillträdet till fastigheten är beroende av att påbörjad detaljplan vinner laga kraft eftersom marken idag endast kan användas för allmänt ändamål. Fastigheten överlåtes i befintligt skick med tillträde efter överenskommelse mellan parterna, dock senast tre månader efter den dag som påbörjad detaljplan för fastigheten antagits genom beslut vinner laga kraft men inom två år efter det att parterna undertecknat detta avtal. Parterna är överens om att den formella äganderätten till fastigheten övergår först på tillträdesdagen. Köparens rätt till tillträde till fastigheten förutsätter att köpeskillningen i sin helhet har betalats.

Upprättande av nytt köpeavtal, med motsvarande innehåll, kan medges om ovan nämnda planprocess fördröjs och därmed kommer att överskrida den angivna tvåårsperioden.

§ 3

Köpeskillningens erläggande

Köpeskillningen erläggs på följande sätt:

- handpenning kontant efter kommunfullmäktiges godkännande av detta avtal i enlighet med 13 § 500 000 kr
- resterande del kontant senast på tillträdesdagen 18 000 000 kr

Betalning sker efter debitering av kommunen. I det fall köparen inte betalar köpeskillningen på tillträdesdagen har kommunen rätt att häva köpet.

§ 4

Köpebrev och lagfart

Så snart köpeskillningen i sin helhet har betalats överlämnar kommunen köpebrev samt övriga erforderliga handlingar för att köparen ska erhålla lagfart. Lagfart får inte sökas förrän köpebrev upprättats. De med köpet förenade lagfarts-, inskrivnings- och inteckningskostnaderna betalas av köparen. Fastigheten överlåtes gravationsfri.

§ 5

Tillträde till lokalerna

Byggnaden på fastigheten disponeras av kommunen fram till tillträdesdagen såvida ingen annan överenskommelse träffats mellan parterna därom.

§ 6

Abonnemang, avgifter o dyl

Abonnemang för el, sophämtning, uppvärmning m m övertas av köparen på tillträdesdagen. Kommunen ansvarar för att abonnemangen överföres på köparen.

Byggnaden är ansluten till kommunens vatten- och avloppsnät. Anläggningsavgift för va-anslutningen har betalats motsvarande en ersättning om 1 grundavgift och 35 tilläggsavgifter baserad på en bruttoarea om 3 450 kvm. Köparen erlägger de avgifter enligt VA-taxan som eventuellt tillkommer vid nybyggnad på fastigheten eller ombyggnad av befintlig byggnad.

Skatter, avgifter och andra skyldigheter vilka belastar fastigheten betalas av kommunen för tiden fram till tillträdesdagen och av köparen för tiden därefter. Motsvarande fördelning skall gälla eventuella inkomster från fastigheten.

§ 7 Försäkring

Kommunen förbinder sig att hålla fastigheten försäkrad enligt fullvärdesprincipen intill tillträdesdagen. Skulle ersättningsgill skada drabba fastigheten före tillträdesdagen skall detta avtal ändå fullföljas, mot att köparen får skadeersättningen. Eventuell självrisk betalas av kommunen. Faran för fastigheten övergår på köparen om fastigheten inte har tillträtts på grund av köparens dröjsmål.

§ 8 Fastighetens skick

Köparen har tagit del av den beskrivning över fastigheten som har upprättats i samband med markanvisningen. Köparen har noga besiktigat fastigheten och godtar dess skick och avstår härmed, med bindande verkan, från alla anspråk mot kommunen på grund av fel eller brister på fastigheten, även om dessa skulle vara att anse som dolda fel enligt 4 kap 19 § jordabalken.

§ 9 Detaljplane- bestämmelser

Köparen har tagit del av de bestämmelser som gäller för byggande inom fastigheten jämte disposition av densamma. Fastigheten är i detaljplan, fastställd 1974, utlagt för allmänt ändamål. Annan användning av fastigheten fordrar planändring. Ändrad användning från ålderdomshem/servicehus till hotell fordrar även bygglov. Köparen är medveten om detta och svarar för kostnaderna förenade med detta liksom inhämtar nödvändiga tillstånd för detta.

§ 10 Fastighets- bildning

Utökning av fastigheten ska ske genom fastighetsreglering för att uppnå överensstämmelse med intentionerna i enlighet med genomförd markanvisning och den detaljplan som ska upprättas för Gotland Visby Piggvaren 2 och ett angränsande område. Ingen ersättning ska utgå för marken som överförs. Kommunen svarar för fastighetsbildningskostnaderna. Särskild överenskommelse ska upprättas i enlighet med lagakraftvunnen detaljplan. De befintliga upplåtelse som förekommer inom området som kommer att överföras ska därefter gälla i Gotland Visby Piggvaren 2 (se särskild redovisning i 11 §).

§ 11**Upplåtelser/
inskrivningsrätt**

Telia medges rätt i enlighet med befintligt avtal med kommunen även fortsättningsvis få ha anordning för telekommunikation monterad på befintligt hustak. Köparen förbinder sig att inträda i kommunens ställe såsom avtalspart enligt gällande villkor.

Köparen medger Gotlands Energiverk AB (GEAB) rätt att inom Gotland Visby Piggvaren 2 (i enlighet med 10 §) bibehålla, underhålla och förnya elledning. Köparen medger även GEAB rätt att inom fastigheten bibehålla, underhålla och förnya befintlig transformatorstation. Dessa rättigheter får säkerställas genom ledningsrätt vid lantmäteriförrättning alternativt genom inskrivning i fastighet såsom servitut för den fastighet som GEAB anger i det avtal som upprättas mellan parterna.

§ 12**Tillbehör**

Eventuellt befintlig internt datanätverk o dyl ingår i förväret.

§ 13**Villkor**

Detta avtal gäller endast under förutsättning att kommunfullmäktige i Gotlands kommun godkänner detsamma. En förutsättning är även att ny detaljplan för fastigheten antas och vinner laga kraft.

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Visby den / 2004

.....
Magnus Wiman

Egenhändiga namnteckningar bevittnas:

.....
Visby den / 2004

För Gotlands kommun

.....
Egenhändiga namnteckningar bevittnas:

.....

Ks § 252

Au § 189

Försäljning av fastigheten Visby Piggvaren 2 och del av fastigheten Visby S:t Göran 1:1 (f.d. Göransgården)

KS 2004/0275-25

- Tekniska nämnden 2004-08-25, § 212
- Kommunstyrelsen 2004-06-17, § 173
- Ledningskontoret 2004-06-16

Tekniska nämnden har enligt förslaget uppdrag från kommunstyrelsen upprättat köpehandlingar för fastigheten Piggvaren 2 (f.d. Göransgården). Förslagen köpare av fastigheten för 18,5 mnkr är Magnus Wiman, Visby.

Upprättat förslag till köpekontrakt ger rätt att förvärva berörd fastighet med tillkommande tillskottsmark (del av S:t Göran 1:1) som kommer att regleras i särskild överenskommelse för att överensstämja med kommande detaljplan.

Ledningskontoret har tidigare tillstyrkt försäljningen (2004-06-16, genom deras förslag att istället för markutvecklingsavtal föreslå kommunstyrelsen att köpehandlingar skulle upprättas med Magnus Wiman).

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Fastigheten Visby Piggvaren 2 säljs till Magnus Wiman för en köpeskilling om 18 500 000 kr i enlighet med förslag till köpekontrakt.

Försäljning av fastigheten Piggvaren 2, Göransgården

Med anledning av den omstrukturering av äldreboendet som sker i Visby kommer verksamheten vid Göransgården att flyttas till A7-området och fastigheten skall säljas.

Tekniska förvaltningen har bjudit ut fastigheten till försäljning genom markanvisning. Förfarandet används för att säkerställa att fastigheten får ett visst framtida användningssätt liksom att eventuell ny- eller ombyggnad sammanfaller exteriört med befintlig bebyggelse anpassad till den gamla världsarvsstaden Visby.

Ett antal förslag har lämnats in som omfattar användningsområdena hotell, bostäder och en mix av bostäder och hotell. Utvärdering har skett för resp användningssätt med utgångspunkt från givna förutsättningar. Därefter har det bästa förslaget för resp användningssätt valts ut.

Tekniska nämnden har beslutat föreslå att något av följande anbud skall antas: PEAB´s anbud avseende bostäder, Leif Petterssons anbud avseende kombination av hotell/bostäder samt Magnus Wimans anbud avseende hotell.

Ledningskontoret anser att det är viktigt att hotellrumskapaciteten i Visbyområdet ökas för att möta den ökade efterfrågan som kan förutses genom uppförandet av kongresshallen. Kontoret anser därför att det anbud som lämnats av Magnus Wiman och som avser ombyggnad av Göransgården till hotell skall antas. Anbudet är även det mest ekonomiskt fördelaktiga med en anbudssumma på 18,5 mkr. Tekniska nämnden bör därför få i uppdrag att, istället för markutvecklingsavtal, snarast upprätta sedvanliga köpehandlingar.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden uppdras att upprätta köpehandlingar med Magnus Wiman, Visby, avseende försäljningen av fastigheten Piggvaren 2 (Göransgården)

LEDNINGSKONTORET

Claes Kullberg
Bitr regiondirektör

Göran Gyllenkrok
Ekonomidirektör

Tekniska nämnden

2004-08-25

Dnr TN 2004/0916 28

**TN § 212 Försäljning av fastigheten Gotland Visby Piggvaren 2
och del av fastigheten Gotland Visby S:t Göran 1:1**

Tekniska förvaltningen 2004-08-19

Gotlands kommun har genom markanvisningstävling bl a infortrat anbud för fastigheten Gotland Visby Piggvaren 2. På fastigheten är Göransgården belägen. Inom ramen för det fortsatta arbetet och genomförandet av markanvisningen ska området detaljplaneläggas. Detaljplanen kommer att omfatta något mer mark än Gotland Visby Piggvaren 2. Med anledning av detta fordras att mark överförs från den intilliggande fastigheten Gotland Visby S:t Göran 1:1.

Tekniska förvaltningen har därmed upprättat ett förslag till köpekontrakt med köparen, Magnus Wiman, som ger honom rätt att förvärva berörd fastighet med tillkommande tillskottsmark för 18 500 000 kr inkl. VA-avgift omfattande 35 tilläggsavgifter, vilka är erlagda. Köpeskillingen får anses marknadsmässig. För att anpassa Gotland Visby Piggvaren 2 i enlighet med intentionerna för genomförd markanvisning och därmed få överensstämmelse med den detaljplan som kommer att upprättas kommer förvaltningen att träffa en särskild överenskommelse med Magnus Wiman om överföring av mark från Gotland Visby S:t Göran 1:1 till Gotland Visby Piggvaren 2. Detta framgår av köpeavtalet. Försäljningen är vill-korad till kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges godkännande.

**Tekniska nämnds förslag för beslut i
kommunstyrelse/kommunfullmäktige**

- Att Gotlands kommun försäljer fastigheten Gotland Visby Piggvaren 2 till Magnus Wiman för en köpeskillning om 18 500 000 kronor i enlighet med upprättat förslag till köpekontrakt.

Protokollsutdrag:
TF plan o exploatering
Kommunstyrelsen/KF + handl

Justerare

Utdragsbestyrkare

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdag
2004-10-25

Handlingar till
Ärende 6

Ägande, drift och skötsel av kommun- koncernens fastigheter

Innehåll

- Kommunstyrelsens förslag 2004-09-24, § 270
- Ledningskontoret 2004-09-06, med tillhörande rapport

Remissvar:

- AB GotlandsHem 2004-08-02
- Gotlands Industrihus AB 2004-07-19
- Tekniska nämnden 2004-08-25, § 186
- Social- och omsorgsnämnden 2004-09-15, § 102

Önskas ytterligare handlingar eller uppgifter i detta ärende, v.g. ring 26 93 18

Utredningsrapport:

**Ägande, drift och skötsel av
kommunkoncernens
fastigheter**

Ägande, drift och skötsel av kommunkoncernens fastigheter

1. Sammanfattning av utredningen

Utredningen har bedrivits med representanter från ledningskontoret, tekniska förvaltningen och AB GotlandsHem. Följande personer har ingått i utredningen:

Från ledningskontoret:

Göran Gyllenkrok, ordf

Anna Lena Gutedal

Patrik Pettersson

Från tekniska förvaltningen:

Per Lindskog

Tord Rasmusson

Dag Boethius

Lars Gunnar Wedin

Från AB GotlandsHem:

Carl Eklund

Per Ewe Boberg

Göran Palmqvist

Från Gotlands Industrihus AB:

Mats Andersson

Utifrån de uppdrag som givits av kommunstyrelsen betr ägande, drift och skötsel av kommunkoncernens fastighetsinnehav sammanfattar utredningens sina slutsatser enligt följande:

1. Utredningen anser att förutsättningarna för att bilda en s k äkta koncern skall utredas.
2. Utredningen anser att verksamhetslokaler i normalfallet skall ägas och förvaltas av tekniska förvaltningen, dock kan i särskilda situationer lokalbehovet tillgodoses genom privata hyresvärdar. Utredningen är tveksam till s k rentinglösningar.
3. Beträffande de kommersiella fastigheterna bör kommunen behålla kontrollen över det innehav som bedöms som strategiskt viktigt på både kortare och längre sikt. Utredningens bedömning är att fastigheter belägna i det inre hamnområdet är strategiskt viktiga. Fastigheterna bör överföras till ett helägt kommunalt förvaltningsbolag.
4. Utredningen anser att Gotlands Industrihus AB´s framtida inriktning och roll bör utredas.
5. Beträffande olika former av boenden skall renodlingstanken fullföljas. Kommunen överlåter gruppbestäder och särskilda boenden till AB GotlandsHem. Utredningen har inte tagit ställning till hur de särskilda boenden representerade av Tingsbrogården, Klostergården, Sudergården och Östersol skall hanteras. Denna fråga får behandlas i särskild ordning.

6. Förhandlingar i samband med överlåtelse ska föras mellan tekniska förvaltningen och AB GotlandsHem. Överlåtelse ska ske successivt och bör vara avslutade före utgången av 2006. I förhandlingarna ska personalövergångar från kommunen till AB GotlandsHem regleras.
7. Framtida investeringsbehov i särskilda boenden ska tillgodoses av AB GotlandsHem och blockförhyras av kommunen
8. Utredningen anser att driften av kommunens och AB GotlandsHems fastigheter på mindre och perifert belägna orter samordnat ska upphandlas i konkurrens.

2. Inledning

Till budgetavstämningen i oktober 2003 redovisades en förstudie "Ägande och förvaltning, drift och skötsel av fastigheter inom kommunkoncernen" vilken kan sammanfattas enligt följande:

"Några perspektiv lyfts särskilt fram; ägarperspektivet, verksamhets/driftperspektivet och ekonomiperspektivet. Utifrån dessa perspektiv måste, enligt arbetsgruppens uppfattning, fastighetsförvaltningen inom koncernen utredas och analyseras.

Ett ställningstagande kring ägandet är avgörande för inriktningen på det fortsatta utredningsarbetet. Arbetsgruppen anser att nuvarande ägandestruktur eventuellt kan behållas, dvs med kommunalt ägande av verksamhetsfastigheter och övrigt ägande via bolag. Arbetsgruppen anser dock att en högre grad av renodling betr ägandet i förhållande mellan kommunen och bolagen måste eftersträvas. I strategier och handlingsplaner om ägandet bör även ingå avveckling av vissa typer av fastigheter samt ett förhållningssätt till privata lösningar för att tillgodose kommunens framtida lokalbehov.

Inom verksamhets/driftperspektivet är det drift- och skötselfrågor samt underhållsfrågor som är i fokus. Strategier inom detta område omfattar i huvudsak samordning och organisation mellan kommunen och dess bolag men bör även ge uttryck för ett förhållningssätt till privata alternativ.

Ägarperspektivet och de framtida handlingsstrategierna som formuleras inom detta område har direkt koppling till det ekonomiska perspektivet. Sambandet kan något förenklat uttryckas på följande sätt: Investeringar, via kommunägda företag eller privata entreprenörer, konkurrerar inte med kommunens nämnder om det tillgängliga investerings- och finansieringsutrymmet".

Kommunstyrelsen fattade utifrån den redovisade förstudien följande beslut om inriktning betr kommunkoncernens fastighetsinnehav:

1. Förslag utarbetas av ledningskontoret till hur kommunkoncernens fastighetsinnehav ska renodlas utifrån följande inriktning: boenden ska överföras till AB GotlandsHem eller försäljas, verksamhetsfastigheter ska i huvudsak ägas av Gotlands kommun samt övriga kommersiella fastigheter ska antingen säljas eller överföras till ett kommunalt bolag, tex Gotlands Industrihus AB.

2. Uppdrag ges till tekniska nämnden och AB GotlandsHem att inom ramen för tekniska förvaltningens pågående organisationsöversyn redovisa hur drift- och skötsel av koncernens fastighetsinnehav kan lösas på ett mer rationellt och kostnadseffektivt sätt.

3. Bildandet av en bolagskoncern

Även om avsikten med utredningen inte har varit att närmare utreda frågorna kring bildandet av en bolagskoncern anser dock utredningen att denna fråga är naturlig att belysa inom ramen för de givna utredningsuppdragen. I denna promemoria belyses endast koncernbildningsfrågorna översiktligt.

Generellt kan sägas att en stor del av kommunsektorns verksamhet bedrivs i bolagsform. I flertalet fall organiseras bolagen i en s k äkta koncern vilket innebär att ett bolag (modern) äger övriga bolag som dotterbolag. I kommunsektorn är det ofta så att moderbolagen inte bedriver någon egen verksamhet utöver att förvalta aktierna i dotterbolagen.

Koncernbildningar motiveras av flera fördelar. Ett av de tydligaste motiven är att koncernbidrag kan lämnas mellan bolagen för att kvitta vinster och förluster mellan bolagen. Då koncernbidrag betraktas som avdragsgill kostnad i dotterbolaget kan statlig skatt på detta sätt undvikas.

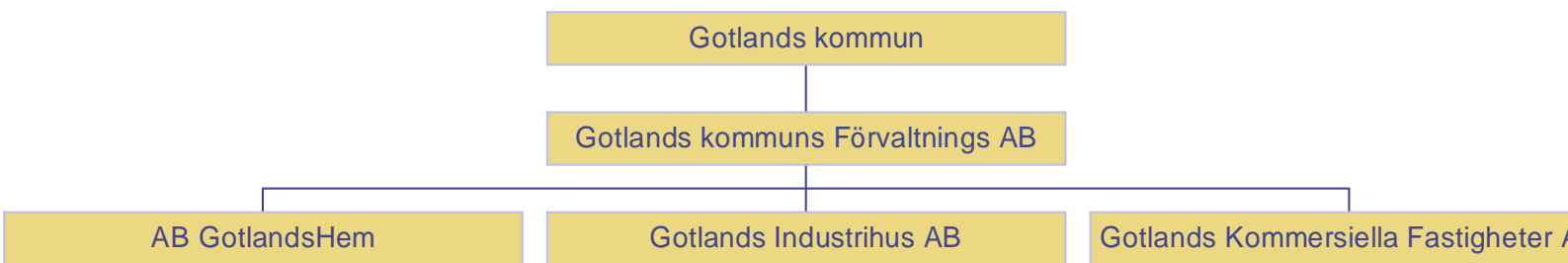
Moderbolagets förvärv av aktierna från kommunen kan innebära att kapital frigörs i kommunen som kan användas för annat ändamål. Förvärvet kan även regleras med ett räntebärande reverslån mellan kommunen och moderbolaget och kommunen får därigenom en årlig ränteavkastning som är avdragsgill i bolagen.

Övriga fördelar som lyfts fram är att den politiska styrning kan stärkas samt att samordningsfördelar kan uppnås exempelvis betr finansiella frågor.

Koncernbildning medför dock inte enbart fördelar. En av de frågor som lyfts fram är att det finns risk för att det offentlighetsrättsliga inflytandet över bolagskoncernen minskar. Bilden av själva ägandet och ägarinflytandet kan kompliceras genom att en ny ägarfunktion förs in, dvs moderbolaget.

Gotlands kommun bedriver f n fastighetsförvaltning i bolagsform genom AB GotlandsHem och Gotlands Industrihus AB. Frågan om ev bildandet av ytterligare ett bolag behandlas under Avsnitt 6 ” Bildandet av ett nytt fastighetsförvaltningsbolag”.

En schematisk bild av en koncernbildning mellan kommunen och dess bolag skulle kunna se ut enl följande:

4. Ägarformer

Kommunen äger fastigheter av tre skäl; kommunen använder fastigheten i verksamheten, ägandet är en del i kommunens exploateringsverksamhet (exploateringsfastigheter), ägandet är betingat av andra orsaker- regional utveckling, historia, ekonomi etc.

Kommunen som ägare

Egen användning i verksamheten

I normalfallet är alltid eget ägande att föredra om kommunen skall använda fastigheten för den egna verksamheten. Detta gäller både det befintliga beståndet och vid nyinvesteringar. Anledningen härtill är att ingen extern part kan konkurrera med kommunens egna möjligheter att låna till investeringar med samma fördelaktiga villkor.

Exploateringsfastigheter

Exploateringsfastigheter ägs av exploateringsförberedande motiv, dvs en förändring av markanvändningen förestår på kort eller lång sikt. Det är viktigt att kontinuerligt ställa sig frågan om en exploatering fortfarande är aktuell, är så inte fallet ska fastigheten försäljas på den öppna marknaden.

Ägande av övrigt skäl

Tre övriga skäl kan utkristalliseras. Regional utveckling (högskola, kongresshall, utvecklingsprojekt), ekonomi (objekt som ger överskott), historiska skäl (t ex kultur, gamla borgensåtaganden som lösts ut).

Beträffande det första skälet förutsätts ofta ett dominerande kommunalt inflytande vad avser hyressättning, förvaltande mm. Utredningen anser att ett ägande via ett kommunalt bolag bör utredas. Ett starkt motiv för bolagsbildning är att kunna hantera investeringarna skilt från den kommunala kärnverksamheten och att kunna hantera resultaträkningen skilt från den primärkommunala budgeten.

Vad avser fastigheter som ägs av de andra skälen bör på sikt ett avyttrande eftersträvas.

Annan ägare än kommunen

De två situationer som hypotetiskt kan innebära att annan ägare än kommunen kan bli aktuell är dels att behovet av fastigheten/anläggningen är kortsiktigt, dels att investeringen inte ryms inom tillgänglig investeringsutrymme.

Traditionell hyreslösning

Beträde kortsiktiga behoven torde den situationen uppkomma främst när det gäller att anpassa lokalbehovet efter bl a hur antalet barn och ungdomar i barnomsorg och skola fluktuerar över tiden. I sådana fall bör lokalbehovet vara kortare än 10 år och fastigheten bör någorlunda enkelt kunna konverteras för ett alternativt användande. De alternativ som i dessa fall kan vara aktuella är antingen en vanligt förhyrning från extern förvaltare eller en s k "sale-lease back". Sale- lease back innebär att fastigheten uppförs på kommunalt initiativ, men med annan ägare och efter hyrestidens utgång finns möjlighet till förvärv enligt en restvärdesprincip.

Rentinglösning

En finansieringslösning som finns på marknaden är s k rentinglösningar. Det är viktigt att betona att renting handlar om en ren finansieringslösning även om rentingbolagen formellt står som ägare till fastigheten. Rentinglösningar kan användas i de fall det är mycket angeläget att genomföra en investering men där investeringsutrymme och finansiella mål utgör hinder.

En rentinglösning innebär i princip ett långsiktigt hyresavtal för fastigheten (ca 25 år) där hyresgästen (=kommunen) "står för allt" dvs förvaltning – drift - underhåll. Efter hyrestidens utgång finns ofta någon typ av option för återköp. Rentingbolagens avkastningskrav på satsat kapital är den merkostnad kommunen får betala i jämförelse med egen upplåning.

Avkastningskraven kan variera mellan olika bolag med torde genomsnittligt ligga ett par procentenheter över gällande marknadsränta. Enligt diskussioner som förs angående ny redovisningspraxis är rentingavtal att jämföras med finansiell leasing. Detta innebär att rentingavtalen skall redovisas över kommunens balansräkning.

Sammanfattningsvis anser utredningen i likhet med inriktningsbesluten att kommunen i huvudsak skall äga fastigheterna som används i den egna verksamheten. Undantag för denna huvudregel kan dock komma ifråga i de fall kommunens lokalbehov för en verksamhet är begränsat i tiden. Hyreslösningar på längre sikt kan i enstaka fall vara motiverade då investeringen är angelägen men investeringsutrymme saknas. Rena rentinglösningar bör enligt utredningen undvikas.

5. Kommersiella fastigheter

Inriktningsbeslutet beträde kommersiella fastigheterna är "antingen att de skall säljas eller överföras i ett kommunal bolag, tex Gotlands Industrihus AB".

Bakom inriktningsbeslutet ligger avvägningar både beträde struktur och renodling av fastighetsinnehavet och hur framtida investeringsbehov skall klaras både för kärnverksamheternas behov och för segmentet kommersiella fastigheter.

Enligt förteckning (bil 1) äger kommunen ett antal fastigheter som kan definieras som kommersiella fastigheter. Kommunen bedriver i princip inte någon egen verksamhet i fastigheterna.

Den mest avgörande frågan för det framtida agerandet är kommunens inställning till och bedömning av fastigheternas strategiska betydelse både på kort och lång sikt. Frågan är viktig därför att alternativet med extern försäljning i princip kan eller bör uteslutas.

Utifrån innehavet av kommersiella fastigheter anser utredningen, med följande motivering, att fastigheterna som gränsar främst till det inre hamnområdet och Almedalen bör anses som ett strategiskt fastighetsinnehav.

1. Expansivt område med stora utvecklingsmöjligheter
2. Högskolan som hyresgäst- stor arbetsgivare och ”motor” i gotländskt näringsliv
3. Kongresshallen
4. Visby inre hamns framtida utformning
5. Attraktivt läge med värdestegring på fastighetskapitalet

Utredningen anser således att kommunen skall behålla kontrollen över fastigheterna i hamnområdet. Detta kan ske genom direkt ägande som idag eller via ett helägt bolag.

De kommunala investeringarna i bl a kongresshallen och högskolans eventuella expansion i ytterligare lokaler kommer att uppgå till betydande belopp. Detta torde medföra stor återhållsamhet betr investeringar i de kommunala verksamheterna om de finansiella målen skall kunna uppnås. Utredningen ser uppenbara problem att pedagogiskt förklara varför angelägna behov inom sjukvård, omsorg och skola måste stå tillbaka för investeringar i fastigheter/anläggningar där kommunen inte bedriver någon verksamhet.

Sammanfattningsvis anser utredningen att ett bolag bildas (alt Gotlands Industrihus AB) med inriktning att förvalta kommunens strategiska fastighetsinnehav. Utredningen anser att nya investeringar, i första hand eventuella expansionsinvesteringar i högskolelokaler, skall uppföras och finansieras av bolaget. Bolaget skall förvärva högskolelokalerna av kommunen, kongresshallen förvärfas efter uppförandet i kommunal regi. Successivt bör även övriga fastigheter i hamnområdet överföras till bolaget.

Utredningen anser vidare att betr övriga kommersiella fastigheter kan dessa säljas, eller om särskilda motiv finns, behållas i den kommunala fastighetsförvaltningen.

6. Bildandet av ett nytt fastighetsförvaltningsbolag

Frågan om bildandet av ett nytt fastighetsbolag som förvaltar kommunens strategiska fastigheter bör utredas. Utredningen bör bl a belysa frågan om det är lämpligt att eventuellt samordna förvaltningen av de strategiska innehaven med Gotlands Industrihus AB´s fastighetsinnehav. Vidare bör organisation, ledningsfrågor och administration utredas. Gotlands Industrihus AB´s framtida roll och inriktning bör utredas och klarläggas.

7. Ägande av boenden, drift och skötsel av fastigheter

Bakgrund

Inom koncernen Gotlands kommun finns idag tre organisationer som äger och förvaltar fastigheter, kommunen genom främst tekniska förvaltningen (TF), AB GotlandsHem (ABG) och Gotlands Industrihus AB (GIHAB).

Både kommunen och ABG har fastigheter på ett antal orter runt om på ön som tex skolor, boenden i olika former och vårdinrättningar. På ett flertal orter finns båda organisationerna representerade vilket betyder att det finns två fastighetsskötarorganisationer och två maskinparker.

ABG har inom ett geografiskt avgränsat område på norra Gotland lagt ut fastighetsskötseln på entreprenad. Kommunen har i dagsläget ingen driftentreprenad upphandlad. Felavhjälpande underhåll utförs dock till stor del med hjälp av entreprenörer.

Inom ABG finns ett system med hyresvärdar som sköter allt som rör ett visst bostadsområde, både inre och yttre drift, medan TF istället valt ett system som bygger på specialiserade grupper för olika funktioner. Fastighetsavdelningen har tex valt att lägga ut markskötseln på parkenheten inom TF.

Samordnad drift

Med samordnad drift avses här mediaförsörjning, tillsyn och skötsel samt felavhjälpande underhåll upp till en bestämd nivå. I den samordnade driften ingår inte planerat underhåll.

Det finns idag ett visst samarbete mellan de båda organisationerna, främst inom park och va-området.

Vid den omorganisation, som de båda organisationerna genomfört med bla hjälp av konsultföretaget Fastigo AB, har samma dimensioneringsmodeller använts och därför kan inga större rationaliseringsvinster förväntas när det gäller kostnader för utfört arbete. Besparingar som kan uppnås genom samordnad drift är därför begränsad till kostnads-slag som resor, ställtider och i viss mån sambruk av utrustning.

Totalt rör det sig om sju orter (bilaga 2) där både ABG och TF har driftuppdrag men där objekten är så små eller få att det inte finns fast stationerad personal utan driften sker med ambulerande personal. Den totala skötseltiden vid dessa orter, inkl restider m m, uppgår till drygt 15 000 timmar.

I praktiken är det så att det krävs ett antal olika kompetenser för att sköta ett fastighetsbestånd vilket betyder att det är ett antal olika personer som trots samordnad drift måste resa till dessa orter. Bedömningen är därför att potentialen för besparingar genom samordnad drift är relativt liten.

I de bostadsområden där det finns insprängda enheter som daghem och gruppboenden och ibland även markområden, parker od och där driften sköts av respektive fastighetsorganisation

så är det, om än inte av ekonomiska skäl, dock av praktiska skäl motiverat med en samordnad drift.

Ägande av bostäder

Utifrån inriktningsbeslutet att boenden skall överföras till AB GotlandsHem eller säljas har en inventering av aktuella boenden genomförts.

Aktuella boendeformer är gruppboenden, särskilt boende, boende med särskild service samt vanligt boende.

I bilaga 3 redovisas fastigheter som representerar en boendeform där ägandet, ur ett renodlingsperspektiv, kan vara lämpligt att överföra till ABG. I sammanställningen ingår också några fastigheter som redan ägs av ABG men som hyrs ut till kommunen. Vid dessa fastigheter svarar kommunen för drift och underhåll.

Då det är ett förhållandevis stort antal fastigheter som representerar ett betydande ekonomiskt värde anser utredningen att överföring av ägandet bör ske successivt. Motivet härför är att skapa realistiska former för ett övertagande och tid och utrymme för förhandling, omställning etc i båda organisationerna.

Som en konsekvens av renodlingstanken och överförandet av befintliga boenden till ABG så anser utredningen att nyinvesteringar i särskilda boenden bör göras av ABG med blockuthyrning till Gotlands kommun.

Utredningen har inte tagit ställning till hur de särskilda boendena representerade av Östersol, Sudergården, Klostergården, Tingsbrogården och Forsagården skall hanteras. Det är främst de omfattande investeringarna i dessa boenden som ytterligare måste utredas och belysas. Frågan bör behandlas i särskild ordning.

I bilaga 4 redovisas kostnadskonsekvenser för två olika boenden med ABG alt kommunen som ägare. Dels Östersol, ett särskilt boende som står inför en större investering och dels Buntmakaren, ett ordinärt gruppboende. I kommunens kalkyl är de verkliga drift och kapitalkostnaderna redovisade vilket innebär att Buntmakaren bara har 20 år kvar på avskrivningen. Detta medför att kommunen i jämförelse med ABG har högre kapitalkostnader.

Med blockuthyrning och en kostnadsbaserad hyra enligt de principer som framgår i sammanställningen blir kostnaden i stort sätt lika oberoende av om det är kommunen eller ABG som står som ägare till fastigheterna.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser utredningen att i de större tätorterna skall nuvarande driftorganisationer behållas. Skälet till detta är flera, bl a kompetens, företagskultur, mängden av förvaltningsobjekt etc. Samarbeta skall dock ske där det är praktiskt och ekonomiskt och regleras i samarbetsavtal.

Utredningen anser vidare att en samordnad upphandling av extern(a) operatör(er) skall ske av drift och skötsel för fastigheter belägna på mindre och perifert belägna orter. Bedömningen är att upphandling av tjänsterna i konkurrens kan vara ett effektivt sätt att sänka kostnaderna.

Utredningen konstaterar att med bibehållna driftorganisationer och en framtida fördelning av fastighetsdriften i egen regi och på privata operatörer, kan den kritiska massan för att kunna erbjuda en optimal fastighetsdrift understigas. I ett sådant läge skulle en samordning av TF's och ABG's driftorganisationer i ett gemensamt driftbolag kunna vara en lösning.

De särskilda boenden som ägs av Gotlands kommun bör successivt överföras till ABG. Bolaget skall även nyproducera särskilda boenden med sk blockuthyrning till kommunen. Vid överförande av ägandet skall berörd driftpersonal i kommunen erbjudas möjlighet till anställning i ABG.

8. Vissa skattefrågor i samband med förändringar i ägarstrukturen m.m.

Förvärv av fast egendom är med vissa undantag skattepliktiga för stämpelskatt, om de sker genom 1) köp eller byte, 2) tillskott till bolag eller förening, utdelning eller skifte från bolag eller förening, 3) expropriation eller annan inlösen på grund av stadgande om rätt eller skyldighet att lösa fast egendom. Stämpelskatten tas ut av inskrivningsmyndigheten i samband med lagfartsärendet. I normalfallet är underlaget för stämpelskatten köpeskillingen och skattesatsen för juridiska personer tre procent på det beloppet. Vid ett köp om 100 miljoner kronor tillkommer således en utgift för stämpelskatt om 3 miljoner kronor. Uppskov med beskattningen kan beviljas vid överlåtelser inom en koncern. Skulle fastigheten användas som säkerhet och in-teckningar tas ut, betalas en stämpelskatt om två procent på in-teckningens värde.

Befrielse eller nedsättning (dispens) från stämpelskatt kan sökas hos Kammarkollegiet. För dispens krävs synnerliga skäl. I kollegiets praxis har under vissa förutsättningar ansökningar från kommunala bostadsföretag medfört befrielse från stämpelskatt, när kommunala eller allmännyttiga bostadsföretag slagits samman i rationaliseringssyfte eller annars ändrat sin juridiska form och det varit fråga om fastigheter vars byggnader huvudsakligen används för bostadsändamål.

Ett annat sätt att undvika stämpelskatt kan vara att använda fastighetsreglering för att överföra mark och byggnader, varvid ersättning i pengar kan utgå. Denna metod bör dock kanske främst övervägas vid överlåtelser av annan egendom än bostäder till bostadsbolaget.

Mervärdeskattefrågorna är något olika för kommuner och bolag. I korthet kan sägas att fastighetsförvaltning av byggnader för bostadsändamål behandlas i huvudsak lika för kommun och bolag, t.ex. uttagsbeskattning för fastighetsskötsel, men med den skillnaden att kommunen inte uttagsbeskattas för tjänster i fråga om sådana boendeformer som avses i 6 § lagen (1995:1518) om mervärdeskattekonton för kommuner och landsting, d.v.s. vissa boenden som anges i socialtjänstlagen samt lagen om stöd till vissa funktionshindrade.

Fastighetsskatten tas ut av ägaren för skattepliktiga objekt. Kommuner och bolag behandlas således lika.

Bilaga 1 Kommersiella fastighetsinnehav

Verks	71321			
	Objnr	Fastighet	Ändamål	Ansvar
	10100401	Ankaret 5 Visby	Hus 01 Sjöscouterna	2433
	10101201	Blekdammen 10 Visby	Hus 01 Kårhus "Rindi"	2433
	10104000	Burmeister 4-5 visby	Mark	2433
	10104001	Burmeister 4-5 Visby	Hus 01 Burmeisterska huset	2433
	10104002	Burmeister 4-5 Visby	Hus 02 Keramikverkstad	2433
	10104003	Burmeister 4-5 Visby	Hus 03 Adm.lokaler för	2433
	10104004	Burmeister 4-5 Visby	Hus 04 Restaurang	2433
	10106701	Dovhjorten 10 Visby	Hus 01 Lokaler för	2433
	10107107	Ekorren 1 Visby	Hus 06 Fd vaktmästarbostad	2433
	10107504	Fiskmåsen 2 Visby	Hus 04 Förrådsbyggnad	2433
	10115701	Kanonen 1 Visby	Hus 01 Högskolan	2433
	10115702	Kanonen 1 Visby	Hus 01 Högskola och	2433
	10116700	Kasernen 2 Visby	Mark	2433
	10116701	Kasernen 2 Visby	Hus 01 Högskolan	2433
	10116702	Kasernen 2 Visby	Hus 02 Högskolan	2433
	10116703	Kasernen 3 Visby	Hus 03 Kongresshall	2433
	10117000	Kometen 1 Visby	Mark	2433
	10117001	Kometen 1 Visby	Hus 01 Konstskolan	2433
	10117002	Kometen 1 Visby	Hus 02 Konstskolan annexet	2433
	10124205	Artilleriet 1:38 Visby	Hus 05 Förråd (37)	2434
	10124206	Artilleriet 1:38 Visby	Hus 06 VIF Gute (39)	2434
	10124210	Artilleriet 1:38 Visby	Hus 10 Visby bridgeklubb (54)	2434
	10124211	Artilleriet 1:38 Visby	Hus 11 Förrådsbyggnad (60)	2434
	10124214	Artilleriet 1:38 Visby	Hus 14 Förrådsbyggnad (74)	2434
	10124216	Artilleriet 1:38 Visby	Hus 16 Kontorsbyggnad	2434
	10135001	S:ta Maria 36 Visby	Hus 01 Lokal	2433
	10136601	Slöjdskolan 2 Visby	Hus 01 Författarcentrum	2433
	10139801	Staren 2 Visby	Hus 01 Lokal	2433

10139802	Staren 2 Visby	Hus 02 Uthus	2433
10142001	Torsken 1 Visby	Hus 01 Gotlands Idrottsförbund	2433
10142701	Tullen 1 Visby	Hus 01 Humanistcentrum	2433
10142901	Udden 1 Visby	Hus 01 Översättarcentrum	2433
10143301	Verkstadskolan 2 Visby	Hus 01 Lernia	2433
10143302	Verkstadskolan 2 Visby	Hus 02 Lernia	2433
10143303	Verkstadskolan 2 Visby	Hus 03 Lernia (E)	2433
10146201	Innerstaden 1:47 Visby	Hus 01 Studentallén kiosk	2433
10153401	Solberga 1:19 Visby	Hus 01 Lokal för taxipersonal	2433
10175301	Innerstaden 1:7 Visby	Hus 01 Förråd Almedalen	2433
10179101	Innerstaden 1:2 Visby	Hus 01 Kallbadhus	2621
10179103	Innerstaden 1:2 Visby	Hus 03 Förråd Holmen	2433
10179105	Innerstaden 1:2 Visby	Hus 05 Stugan vid	2433
10179106	Innerstaden 1:2 Visby	Hus 06 Skyddsrum Korsgatan	2433
10179107	Innerstaden 1:2 Visby	Hus 07 Kiosk Södertorg	2433
10179111	Innerstaden 1:2 Visby	Hus 11 Sockersilo Holmen	2433
10187700	Skeppsbron 2 Visby	Mark	2433
10187701	Skeppsbron 2 Visby	Hus 01 Björkanderska	2433
10188500	Trafiken 1 Visby	Mark	2433
10188501	Trafiken 1 Visby	Hus 01 Högskolan	2433
10188502	Trafiken 1 Visby	Hus 02 Gårdshus	2433
10203601	Slite 4:15 Othem	Hus 01 Slite kiosk	2431
10206001	Slite 1:1 Othem	Hus 01 Medusas badcafé	2431
10206002	Slite 1:1 Othem	Hus 02 Bastu	2431
10209201	Slite 4:18 Othem	Hus 01 Kajutan	2431
10209204	Slite 4:18 Othem	Hus 04 Tullhusbyggnad	2431
10700200	Smis 1:9 Fleringe	Mark	2431
10700201	Smis 1:9 Fleringe	Hus 01 Forskningsstation Ahr	2431
10700202	Smis 1:9 Fleringe	Hus 02 Barack	2431
10700301	Smis 1:5 Fleringe	Hus 01 Forskningsstation Ahr,	2431
11400301	Myrvälder 1:26 Tingstäde	Hus 01 Träningslokal	2431
13300203	Norrby 1:13 Follingbo	Hus 03 Fd personalbostäder ©	2437

16103301	Sicklings 1:113 Klinte	Hus 01 Donnersgymnasiet	2432
16103303	Sicklings 1:113 Klinte	Hus 03 Donnergymnasiet/PC	2432
16103305	Sicklings 1:113 Klinte	Hus 05 Donnersgymnasiet	2432
16105001	Strands 1:150 Klinte	Hus 01 IK Tjelvar	2432
16105502	Strands 9:1 Klinte	Hus 02 Hassela	2432
16700201	Frindarve 1:7 Garda	Hus 01 Lokaler och bostad	2432

Bilaga 2 Sammanställning fastighetsskötartimmar

<i>Ort</i>	<i>Tekniska förvaltn.</i>	<i>AB GotlandsHem</i>
Fårösund	2 000 tim	1 300 tim
Lärbro	1 650 tim	2 000 tim
Tingstäde	350 tim	750 tim
Väskinde	700 tim	400 tim
Stånga	350 tim	750 tim
Havdhem	650 tim	1 700 tim
Burgsvik	1 100 tim	1 500 tim
Totalt	6 800 tim	8 400 tim

Ovanstående avser den totala tiden för fastighetsskötseln inkl markskötsel. Den del av tiden som är påverkbar vid en samordnad skötsel utgörs till största delen av tid för resor och möjligen i någon grad förberedelse tid, uppskattningsvis 2 – 3% och har enligt vår bedömning endast en marginell påverkan på kostnaderna.

Gotland Kommuns boendeform

Bilag 3

Objekt	Fastighetsbeteckning	Adress	BRA	Lgh	Bo vta	Fs-tim 2002	Bokfört värde	Ändamål	Boendeform	Ägar förhåll	År
10103901	Visby Buntmakaren 6	Buntmakareg	307			130	1410 228	Gruppboestad	Gruppboestad	GK	1987
10117301	Visby Korgmakaren 5	Korgmakareg	307			140	1676 131	Gruppboestad	Gruppboestad	GK	1990
10123601	Visby Melonen 3	Irisdalsgatan 133	735			175	5199 22	Irisdalsg 133	Gruppboestad	GK	1993
10123602	Visby Melonen 3		0			0		Irisdalsg 133	Gruppboestad	GK	1993
10117301	Othem Kilåkern 1	Apoteksgatan 5	278			120,5	1409 364	Gruppboestad	Bo med sär service	GK	1987
16101701	Klinte Odvals 1:30		367			210,5	2133 106	Gruppboestad	Gruppboestad	GK	1993
16104001	Klinte Sicklings 5:22		367			168,5	1929 319	Gruppboestad	Gruppboestad	GK	1992
17601501	Hemse Nötskrikan 6 7		378			130	2677 472	Gruppboestad	Gruppboestad	GK	1992
17602801	Hemse Storken 10		237			97	1662 827	Storgan 20	Gruppboestad	GK	1972
17602803	Hemse Storken 10		367			128,5		Kanalgränd 4-6	Gruppboestad	GK	1986
17800101	Alva Gudings 1:20		667			73	859 978	Gruppboestad	Gruppboestad	GK	1971
16104901	Klinte Strands 1.144		1911			328	3819 577	Donnerska hus bibl	Lokaler	GK	1971
10503301	Bunge Stucks 1:226		705	2	154	122	1693 690	Fritidsgård	Lägenhet	GK	1976
16104902	Klinte Strands 1:144			9	555	170		Räddningstjänst	Lägenheter	GK	1971
10208802	Othem Kilåkern 2		4149	40	1941	561,5	26549 934	Kilåkern	Serviceedel & lghd	GK	1990
10504001	Bunge Stucks 1:297	Strandvägen 51	3304			381	23890 890	Stuxgården	Särskilt boende	GK	1971
16107401	Klinte Åvalle 2:1	Skolgatan 9	2580			571,5	12557 643	Åvallegården	Särskilt boende	GK	1971
17601301	Hemse Blåkråkan 11	Parkgatan 16-18	2472	9	274	847	12778 492	Illiansgården	Särskilt boende	GK	1964
16107901	Klinte Åvalle 2:27	Skolgatan 7	1982	23	1056	316,5	11986 78		Särskilt boende	GK	1995
10135101	Visby Senapen 28	Bungegatan 3A-1	900	13	720	370,5	1946 135	Pensionärsbost	Äldreboende	GK	1979
17601306	Hemse Blåkråkan 11	Storgatan 40-44	2589	30	1759	409,5	12821 631	Service lägenheter	Särskilt boende	GK	1989
16106901	Klinte Valle 1:209	Åvallevägen 4-12	917	21	894	300	559 19	Pensionärsbost		GK	1971
10250102	Othem Bofinken	Ostervallagatan 3	457			0	94 455	Gruppboestad	Bo med sär service	ABG	
17651102	Hemse Tjädern 40			16	752			Hagagatan 40	Särskilt boende	ABG	
17651101	Hemse Tjädern 9	Hagagatan 36		12	704			Hagagatan 36	Särskilt boende	ABG	
19453901	Visby Hytten 1	Gråbo Torg 1 - 7	10081	108	5567	1370	764 671	Gråbo	Service hus	ABG	1972
19450301	Visby Pjäsen 11	Lännavägen 21-31	740	5	238			Fältgatan hus 10	Bo med sär service	ABG	2003
19450302	Visby Pjäsen 11	Lännavägen 33-43	372	5	234			Fältgatan hus 11	Bo med sär service	ABG	2003

Bilaga 4 Sammanställning kostnadskalkyler

<i>Förutsättning</i>	<i>Östersol</i>	<i>Buntmakaren</i>
Fastighet. bokförda värde	1 313 953:-	1 400 000:-
Investering inkl moms*	43 750 000:-	0:-
Avskrivning (33 år)	3.03 %	3.03 %
Ränta	5 %	5 %
Årlig inflation	2 %	2 %
Boendeyta	3 390 m ²	307 m ²

Alt 1

Ägare ABG

Östersol, inkl moms

	Kapitalkostn	Driftkostn	Summa	Per m ² /år
År 1	3 618 772:-	1 776 884:-	5 395 656:-	1 591:-
År 10	2 935 985:-	2 123 541:-	5 059 526:-	1 492:-

Buntmakaren, inkl moms

År 1	112 424:-	160 868:-	273 292:-	890:-
År 10	91 212:-	192 252:-	283 464:-	923:-

Vid ev blockuthyrning lyfts 18% moms

Alt 2

Ägare Kommunen

Östersol

	Kapitalkostn	Driftkostn	Summa	Per m ² /år
År 1	2 931 806:-	1 365 000:-	4 296 806:-	1 267:-
År 10	2 375 601:-	1 663 927:-	4 039 528:-	1 192:-

Buntmakaren

År 1	136 500:-	154 100:-	290 600:-	947:-
År 10	106 261:-	187 847:-	294 108:-	958:-

* Investering vid Östersol med kommunen som ägare är exkl moms.

Ks § 270

Au § 207

Utredning om ägande, drift och skötsel av kommunkoncernens fastigheter

KS 2004/0430-29

- Utredningsrapport 2004-09-06
- Ledningskontoret 2004-09-06

Ledningskontoret har överlämnat rapport om ägande, drift och skötsel av kommunkoncernens fastigheter. Kommunstyrelsens direktiv för utredningen har varit att boenden ska överföras till AB Gotlandshem eller säljas. Verksamhetsfastigheter ska i huvudsak ägas av kommunen. Övriga kommersiella fastigheter ska antingen säljas eller överföras till ett kommunalt bolag, t.ex. Gotlands industrihus AB. Kommunstyrelsen har även givit tekniska nämnden och AB Gotlandshem i uppdrag att inom ramen för pågående översyn inom tekniska förvaltningen redovisa hur drift och skötsel av koncernens fastigheter kan lösas på ett mer rationellt och kostnadseffektivt sätt. Utredningen har på eget initiativ även berört frågan om att bilda en s.k. äkta bolagskoncern. Rapporten har varit på remiss till berörda nämnder och bolagsstyrelser. Inga direkta invändningar har framförts från remissinstanserna.

Utredningen har lämnat 8 förslag: 1. Förutsättningarna för en s.k. äkta koncern ska utredas. 2. Verksamhetslokaler ska i normalfallet ägas och förvaltas av tekniska förvaltningen. 3. Kommunen bör behålla kontrollen över strategiskt viktiga kommersiella fastigheter och dessa bör överföras till ett helägt kommunalt förvaltningsbolag. 4. Den framtida inriktningen och rollen för Gotlands industrihus AB bör utredas. 5. Olika former för boenden ska renodlas. 8. I samband med successiva överlåtelser ska förhandlingar föras och personalövergångar regleras mellan tekniska förvaltningen och AB Gotlandshem samt vara avslutade innan utgången av 2006. 7. Framtida investeringsbehov i särskilda boenden ska tillgodoses av AB Gotlandshem och blockförhyras av kommunen. 8. Driften av kommunens och AB Gotlandshems fastigheter på mindre och perifert belägna orter ska samordnas och upphandlas i konkurrens.

Ekonomidirektör Göran Gyllenkrok föredrog ärendet.

Arbetsutskottet har beslutat om ändring i förslagets punkt 7.

forts

Ks § 270 forts
Au § 207

Ordföranden föreslog ny formulering av denna punkt. Utredningens förslag punkt 7 föreslås ändras på så sätt att det efter AB Gotlandshem skrivs in "eller annan". Fullständig text skulle sålunda lyda: "Framtida investeringsbehov i särskilda boenden ska tillgodoses av AB Gotlandshem *eller annan* och blockförhyras av kommunen."

Kommunstyrelsens beslut

- Utredningens förslag punkt 7 ändras till: Framtida investeringsbehov i särskilda boenden ska tillgodoses av AB Gotlandshem eller annan och blockförhyras av kommunen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Inriktningen ska vara att särskilda boenden och övriga hyresrätter enligt utredningens förslag ska överlåtas till AB Gotlandshem till marknadsmässiga ersättningar.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra överlåtelserna.
- Tekniska nämnden och AB Gotlandshem får i uppdrag att samordna upphandling i konkurrens av fastighetsskötsel och drift.

Kommunstyrelsen

Utredning om ägande, drift och skötsel av kommunkoncernens fastigheter

Bakgrund

Utredningen överlämnar härmed sin rapport ”Ägande, drift och skötsel av kommunkoncernens fastigheter”.

Kommunstyrelsen beslutade i oktober 2003 att frågan om ägande och förvaltning av kommunkoncernens fastighetsinnehav skulle utredas. Som direktiv för utredningen angavs:

- Boenden skall överföras till AB GotlandsHem eller försäljas, verksamhetsfastigheter skall i huvudsak ägas av Gotlands kommun samt övriga kommersiella fastigheter skall antingen säljas eller överföras till ett kommunalt bolag, tex Gotlands Industrihus AB.
- Tekniska nämnden och AB GotlandsHem fick samtidigt i uppdrag att inom ramen för tekniska förvaltningens pågående organisationsöversyn redovisa hur drift- och skötsel av koncernens fastighetsinnehav kan lösas på ett mer rationellt och kostnadseffektivt sätt.

Utredningen har, på eget initiativ, översiktligt berört frågan om bildandet av en s k äkta bolagskoncern.

Utredningens förslag

Utredningen har sammanfattat sitt förslag enligt följande:

1. Utredningen anser att förutsättningarna för att bilda en s k äkta koncern skall utredas.
2. Utredningen anser att verksamhetslokaler i normalfallet skall ägas och förvaltas av tekniska förvaltningen, dock kan i särskilda situationer lokalbehovet tillgodoses genom privata hyresvärdar. Utredningen är tveksam till s k rentinglösningar.
3. Beträffande de kommersiella fastigheterna bör kommunen behålla kontrollen över det innehav som bedöms som strategiskt viktigt på både kortare och längre sikt. Utredningens bedömning är att fastigheter belägna i det inre hamnområdet är strategiskt viktiga. Fastigheterna bör överföras till ett helägt kommunalt förvaltningsbolag.
4. Utredningen anser att Gotlands Industrihus AB´s framtida inriktning och roll bör utredas.
5. Beträffande olika former av boenden skall renodlingstanken fullföljas. Kommunen överlåter gruppbestäder och särskilda boenden till AB GotlandsHem. Utredningen har inte tagit ställning till hur de särskilda boenden representerade av Tingsbrogården, Klostergården, Sudergården och Östersol skall hanteras. Denna fråga får behandlas i särskild ordning.

6. Förhandlingar i samband med överlåtelse ska föras mellan tekniska förvaltningen och AB GotlandsHem. Överlåtelse ska ske successivt och bör vara avslutade före utgången av 2006. I förhandlingarna ska personalövergångar från kommunen till AB GotlandsHem regleras.
7. Framtida investeringsbehov i särskilda boenden ska tillgodoses av AB GotlandsHem och blockförhyras av kommunen
8. Utredningen anser att driften av kommunens och AB GotlandsHems fastigheter på mindre och perifert belägna orter samordnat ska upphandlas i konkurrens.

Remiss

Kommunstyrelsen har genom sitt arbetsutskott beslutat att remittera utredningen till berörda bolagsstyrelser och nämnder.

Remissyttranden (bifogas ärendet) har inkommit från AB GotlandsHem, Gotlands Industrihus AB samt tekniska nämnden. I social- och omsorgsnämnden pågår beredning av ärendet. Remittenterna har i huvudsak inget att invända mot utredningens förslag. De frågor som lyfts fram är relaterade till de kommande förhandlingarna mellan parterna och det praktiska genomförandet av utredningens förslag.

AB GotlandsHem anför bl a att transparens och öppenhet ska präglade det fortsatta arbetet, att hyresgästföreningen ska hållas informerad, att överföringen av fastigheterna inte får ge negativa kostnadskonsekvenser för nuvarande hyresgäster, att sociala omsorgskontoret bör delta som part i överlåtelseförhandlingar samt att bolaget förutsätts delta i den fortsatta utredningen om bildande av en s k äkta koncern.

Tekniska nämnden anför bl a att om samtliga kommersiella fastigheter säljs eller överförs till ett kommunalt bolag ger detta ett inkomstbortfall årligen på ca 5-7 mkr som på något sätt måste kompenseras. Vidare förutsätter nämnden att berörd personal ges möjlighet att flytta över till AB GotlandsHem i samband med överlåtelsen av särskilda boenden. Nämnden lyfter även frågan om vilken princip som ska gälla för bestämmande av köpeskillingen samt hur tekniska förvaltningens framtida roll främst mot bolaget och sociala omsorgskontoret ska utformas.

Gotlands Industrihus AB ställer sig bakom utredningens förslag i de delar som är relevanta för bolaget.

Ledningskontoret anser att de frågor som remittenterna berört angående öppenhet, delaktighet, prissättningsmodell, personalövergångar, tidplan mm är viktiga och ska beaktas i de kommande förhandlingarna mellan parterna och det praktiska genomförandet av utredningens förslag.

Beträffande de kommersiella fastigheterna ligger överförandet till ett kommunalägt förvaltningsbolag lite längre fram i tiden varför frågan om kompensation för intäktsbortfall får behandlas då alla konsekvenser av en överlåtelse är kända.

Bedömning

Av utredningsförslagen, punkt 1 Koncernbildning och punkt 4 Framtida inriktning och roll för Gotlands Industrihus AB har kommunstyrelsens arbetsutskott givit ledningskontoret i uppdrag att vidare utreda dessa frågor. Kontoret bedömer att även punkt 3 Strategiskt viktiga innehav av kommersiella fastigheter inryms i detta uppdrag.

Beträffande punkt 2 Ägande och förvaltning av verksamhetslokaler innebär förslaget ingen ändring utifrån nuvarande förhållanden och därför krävs enligt kontorets uppfattning inget särskilt beslut.

Utredningsförslagen 5, 6 och 7 gäller i allt väsentligt samma fråga, dvs vem som skall äga och förvalta de särskilda boenden som finns inom koncernen. Fråga om köp och försäljning av fast egendom skall i normalfallet beslutas av kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige skall även enligt gällande ägardirektiv yttra sig över AB GotlandsHem's förvärv av större fastighetsbestånd. Kontoret anser att om kommunfullmäktige delar utredningens förslag i dessa frågor bör kommunfullmäktige kunna bemyndiga kommunstyrelsen att genomföra försäljningarna enligt den i utredningen bilagda förteckning över aktuella fastigheter. Det bokförda värdet av aktuella fastigheter uppgår till ca 128 mkr. Överlåtelsen skall dock ske till marknadsmässiga värden och till grund för dessa skall en oberoende värdering ske. I samband med att överlåtelsen sker skall i förekommande fall s k blockhyresavtal upprättas mellan kommunen och bolaget.

Beträffande punkt 8 Samordnad upphandling av drift och skötsel delar kontoret utredningens förslag och anser att uppdrag skall ges till tekniska nämnden och AB GotlandsHem att samordna upphandling i konkurrens av fastighetsskötsel och drift.

Förslag till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

1. Inriktningen skall vara att särskilda boenden och övriga hyresrätter enligt utredningens förslag skall överlåtas till AB GotlandsHem till marknadsmässiga ersättningar.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att, efter av tekniska nämnden och AB GotlandsHem genomförda förhandlingar, besluta om överlåtelseerna
3. Tekniska nämnden och AB GotlandsHem får i uppdrag att samordna upphandling i konkurrens av fastighetsskötsel och drift enligt utredningens förslag.

LEDNINGSKONTORET

Bo Dahllöf
Regiondirektör

Göran Gyllenkrok
Ekonomidirektör

GotlandsHem

Carl Eklund/Lek

Yttrande avseende Gk remiss 3 juni 2004. Ägande, drift och skötsel av kommunens fastigheter

AB GotlandsHem har intet att invända i stort mot utredningen. Slutsatserna i gjord sammanfattning är riktiga och bejakas. Remissen tillstyrkes.

Dock bör nedanstående synpunkter bevakas och uppfyllas i fortsatt arbete:

- Transparens och öppenhet måste prägla det fortsatta arbetet. Hyresgästföreningen bör hållas orienterad.
- Övertagande av fastigheter får inte kostnadsmässigt negativt belasta GotlandsHems nuvarande hyresgäster.
- SON bör delta som part i överlåtelseförhandlingar. Detta för att säkerställa att hyresnivån upplevs som riktig och rättvis.
- GotlandsHem förutsätts delta i den fortsatta utredningen om bildande av en sk. "äkta koncern".

AB GOTLANDSHEM

Gösta Andersson / e.u. Carl Eklund
Ordförande VD

Kommunstyrelsen

2004-07-19

Remissvar utredning ”Ägande, drift och skötsel av kommunkoncernens fastigheter”.

Gotlands Industrihus AB ber härmed att få lämna följande synpunkter med anledning av den rubr utredningen i de delar som kan anses relevanta för bolagets verksamhet.

Vi delar utredningens uppfattning att Gotlands Industrihus AB´s framtida roll och inriktning bör utredas och klarläggas. Likaså bör klarläggas lämpligheten att eventuellt samordna förvaltningen av strategiska fastigheter med bolagets innehav, samt organisations- och ledningsfrågor i detta sammanhang.

Visby den 19 juli 2004

Mats Andersson, vd
eu

TN § 186 Utredning om ägande m m av kommunkoncernens fastigheter

Tekniska förvaltningen 2004-08-09
Au § 155

Rubricerad utredning har tillställts nämnden för yttrande senast den 25 augusti 2004. Tekniska förvaltningen har deltagit i utredningen och har inga synpunkter på det förslag som utredningen redovisar. Däremot vill förvaltningen redovisa vilka konsekvenser ett genomförande kan få på kommunens fastighetsförvaltning.

Förslaget innebär i princip att samtliga kommersiella fastigheter skall överföras till ett särskilt bolag alternativt försäljas samt att samtliga bostadsfastigheter skall överföras till Gotlandshem. Sammantaget innebär detta att drygt 50 000 kvm lokaler kommer att överföras till andra förvaltare. Detta innebär i sin tur att antalet fastighetsskötare måste minskas och att förvaltningen förlorar 5-7 miljoner kronor i intäkter från de kommersiella fastigheterna om samtliga fastigheter avyttras. Förvaltningen förutsätter att berörd personal ges möjlighet att flytta över till den nya ägaren. Intäktsminskning som kan uppstå måste kompenseras på något sätt för att inte fastighetsförvaltningen skall gå med underskott.

Utredningen har inte berört den principiellt viktiga frågan om till vilket pris fastigheterna skall överlätas. Förvaltningen förutsätter att det görs en seriös utredning om detta innan beslut tas om försäljning. Vad avser överlåtelse av omsorgs- och äldreboende måste roller och principer för hyressättning klarläggas innan överlåtelse.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden för beslut i kommunstyrelsen

- Att tillstyrka utredningens förslag med ovan nämnda kommentarer.

Tekniska nämndens beslut

- Enligt arbetsutskottets förslag.

Protokollsutdrag:
TF förvaltningsledningen
Kommunstyrelsen + handl

SON § 102**Utredning om ägande m m av kommunkoncernens fastigheter – yttrande**

- SON 2004/0056-29, SON/Au 2004-09-08 § 81

Ärendebeskrivning

Ledningskontoret har upprättat en utredning om ägande m m av kommunkoncernens fastigheter. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i maj 2004 att remittera utredningen till berörda nämnder för yttrande inför kommunstyrelsens slutgiltiga ställningstagande.

Syftet med utredningen om ägande, drift och skötsel av kommunkoncernens fastighetsinnehav är att fastställa hur kommunkoncernens skall renodlas mellan parterna Gotlands kommun, AB Gotlandshem och Gotlands Industrihus AB.

Utredningen sammanfattar sina slutsatser med bl a att beträffande olika former av boenden skall renodlingstanken fullföljas, framtida investeringsbehov i särskilda boenden skall tillgodoses av AB Gotlandshem och blockförhyras av kommunen och driften av kommunens och AB Gotlandshems fastigheter på mindre och perifert belägna orter samordnat skall upphandlas i konkurrens.

Av föreliggande yttrande framgår att vissa punkter behöver lyftas fram för ytterligare utredning.

Arbetsutskottets förslag till nämnden

Social- och omsorgsnämnden avger följande remissyttrande över utredning om ägande m m av kommunkoncernens fastigheter:

Nämnden ställer sig i allt väsentligt positiv till utredningen men vill dock lyfta fram följande punkter för ytterligare utredning.

- Utredning pekar på en eventuell samordning av fastighetsdriften. Här borde även samordning av kontraktshantering, hyresdebitering, besiktning, nyckelhantering och liknande uppgifter kunna ske.
- Utredningen menar att ”Framtida investeringsbehov i särskilda boenden skall tillgodoses av AB Gotlandshem och blockförhyras av kommunen”. Är detta förenligt med LOU?

Forts SON § 102

Social- och omsorgsnämndens beslut

1. Social- och omsorgsnämnden avger följande remissyttrande över utredning om ägande m m av kommunkoncernens fastigheter:

Nämnden ställer sig i allt väsentligt positiv till utredningen men vill dock lyfta fram följande punkter för ytterligare utredning.

- Utredning pekar på en eventuell samordning av fastighetsdriften. Här borde även samordning av kontraktshantering, hyresdebitering, besiktning, nyckelhantering och liknande uppgifter kunna ske.
- Utredningen menar att "Framtida investeringsbehov i särskilda boenden skall tillgodoses av AB GotlandsHem och blockförhyras av kommunen". Är detta förenligt med LOU?

2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

—
*Beslutet meddelas:
Kommunstyrelsen
Jesper Andersson, Sok*

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdag
2004-10-25

Handlingar till
Ärende 7

**Fastställande av verksamhetsområden för
vatten och spillvatten inom Gotlands kommun**

Innehåll

- Kommunstyrelsens förslag 2004-09-23, § 257
- Ledningskontoret 2004-06-15
- Tekniska nämnden 2004-05-26, § 142

Är du intresserad av kartor tillhörande socknarna [klicka här!](#)

Önskas ytterligare handlingar eller uppgifter i detta ärende, v.g. ring 26 93 18

Ks § 257

Au § 194

Verksamhetsområden för vatten och spillvatten inom Gotlands kommun

KS2004/0256-34

- Tekniska nämnden 2004-05-26, § 142
- Ledningskontoret 2004-06-15

Tekniska nämnden har föreslagit utökning och revidering av befintliga verksamhetsområden för vatten och spillvatten. De föreslagna förändringarna berör 20 olika områden inom kommunen. Revideringar och mindre justeringar har gjorts med anledning av att digitalisering har utförts av samtliga dessa verksamhetsområden. Enligt VA-lagen skall huvudman för allmän VA-anläggning bestämma anläggningens verksamhetsområde och meddela länsstyrelsen om detta.

Ledningskontoret har ansett det angeläget att verksamhetsområdena uppdateras och fastställs. Rättsverkan för fastställt område gör att fastighetsägare inom sådant område har rätt att ansluta sig och bruka vatten/avloppssystem samt har huvudmannen rätt att ta ut ersättning för anslutningsmöjligheten.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Av tekniska nämnden upprättat förslag till verksamhetsområden för vatten och spillvatten respektive enbart spillvatten fastställs.
- Beslutet med tillhörande kartor översänds till Länsstyrelsen.

Ledningskontoret
Lennart Johansson

Kommunstyrelsen
Gotlands kommun

Verksamhetsområden för vatten och spillvatten inom Gotlands kommun

Bakgrund

Tekniska nämnden har 2004-05-26 (§ 142) beslutat föreslå kommunfullmäktige att fastställa nedan uppräknade verksamhetsområden för vatten och spillvatten respektive enbart spillvatten, samt att tillställa länsstyrelsen beslut och kartor:

<i>Område</i>	<i>Ritningsnr</i>	<i>Vatten/spillvatten</i>
Eskelhems kyrkby	VA 3122 – 1	Spillvatten
Fröjel kyrkby	VA 3122 – 3	Spillvatten
Martebo	VA 3122 – 4	Vatten och spillvatten
Sanda kyrkby	VA 3122 – 5	Spillvatten
Tingstäde kyrkby	VA 3122 – 6	Vatten och spillvatten
Tingstäde – Västris	VA 3122 – 7	Spillvatten
Väskinde kyrkby	VA 3122 – 8	Vatten och spillvatten
Klinte med Klintehamn	VA 3122 – 11	Vatten och spillvatten
Dalhem	VA 3122 – 12	Vatten och spillvatten
Etelhem	VA 3122 – 13	Vatten och spillvatten
Hangvar – Kappelshamn	VA 3122 – 14	Vatten och spillvatten
Träkumla	VA 3122 – 15	Vatten och spillvatten
Alskog	VA 3122 – 16	Vatten och spillvatten
Stånga	VA 3122 – 17	Vatten och spillvatten
När	VA 3122 – 19	Vatten och spillvatten
Ardre, Ljugarn	VA 3122 – 20	Vatten och spillvatten
Burs	VA 3122 – 27	Vatten och spillvatten
Garde	VA 3122 – 34	Vatten och spillvatten
Lye	VA 3122 – 35	Vatten och spillvatten
Rone – Ronehamn	VA 3122 – 46	Vatten och spillvatten

Enligt Lag om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (SFS 1970:244) är allmän VA-anläggnings verksamhetsområde det område, inom vilket vattenförsörjning och/eller avlopp har ordnats eller skall ordnas genom anläggningen. Verksamhetsområdet skall vara fastställt till sina gränser. Huvudman för allmän VA-anläggning bestämmer anläggningens verksamhetsområde. Huvudman för allmän VA-anläggning skall meddela länsstyrelsen vad han bestämt om anläggningens verksamhetsområde.

Revideringar och mindre justeringar har gjorts med anledning av att digitalisering har utförts av samtliga nämnda verksamhetsområden.

Bedömning

Syftet med fastställande av verksamhetsområde är dubbelriktat: dels har fastigheter som ligger inom fastställt område rätt till anslutning till och brukande av vatten- och/eller avloppssystemen, dels har huvudmannen rätt att erhålla ersättning för anslutningsmöjligheten. Med hänsyn till de rättsverkningar som fastställande av verksamhetsområde innebär anser ledningskontoret det angeläget att verksamhetsområden uppdateras och fastställas.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till beslut i kommunfullmäktige

- Upprättade förslag till verksamhetsområden för vatten och spillvatten respektive enbart spillvatten inom ovan uppräknade områden fastställas
- Beslutet med tillhörande kartor översändes till länsstyrelsen.

LEDNINGSKONTORET

Claes Kullberg
t.f. regiondirektör

Lennart Johansson
planeringsstrateg

Tekniska nämnden

2004 05 26

Dnr TN 2004/0822 34

**TN § 142 Verksamhetsområden för vatten och spillvatten inom
Gotlands kommun**

Tekniska förvaltningen 2004-05-04

Au § 125

Tekniska förvaltningen har upprättat förslag till utökning och revidering av befintliga verksamhetsområden för vatten och spillvatten inom Martebo, Tingstäde kyrkby, Väskinde kyrkby, Klinte med Klintehamn, Dalhem, Etelhem, Hangvar – Kappelshamn, Träkumla, Alskog, Stånga, När, Ardre med Ljugarn, Burs, Garde, Lye samt Rone – Ronehamn.

Förslag till utökning och revidering av befintliga verksamhetsområden för spillvatten har upprättats för Eskelhems kyrkby, Fröjel kyrkby, Sanda kyrkby samt Tingstäde – Västris.

Revideringar och mindre justeringar har gjorts med anledning av att digitalisering har utförts av samtliga dessa verksamhetsområden.

Områdena är numrerade enligt följande i Tekniska förvaltningens, driftavdelningen, arkiv:

Eskelhems kyrkby	VA 3122 – 1
Fröjel kyrkby	VA 3122 – 3
Martebo	VA 3122 – 4
Sanda kyrkby	VA 3122 – 5
Tingstäde kyrkby	VA 3122 – 6
Tingstäde – Västris	VA 3122 – 7
Väskinde kyrkby	VA 3122 – 8
Klinte med Klintehamn	VA 3122 – 11
Dalhem	VA 3122 – 12
Etelhem	VA 3122 - 13
Hangvar – Kappelshamn	VA 3122 – 14
Träkumla	VA 3122 – 15
Alskog	VA 3122 – 16

Justerare

Utdragsbestyrkare

Tekniska nämnden

2004 05 26

TN § 142 forts

Stånga	VA 3122 – 17
När	VA 3122 – 19
Ardre, Ljugarn	VA 3122 – 20
Burs	VA 3122 – 27
Garde	VA 3122 – 34
Lye	VA 3122 – 35
Rone - Ronehamn	VA 3122 - 46

Enligt va-lagen skall huvudman för allmän va-anläggning bestämma anläggningens verksamhetsområde och meddela länsstyrelsen om detta.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden för beslut i kommunstyrelse/kommunfullmäktige

- Föreslå kommunfullmäktige fastställa de föreslagna verksamhetsområdena för Eskelhems kyrkby, Fröjel kyrkby, Martebo, Sanda kyrkby, Tingstäde kyrkby, Tingstäde – Västris, Väskinde kyrkby, Klinte med Klintehamn, Dalhem, Etelhem, Hangvar - Kappelshamn , Träkumla, Alskog, Stånga, När, Ardre med Ljugarn, Burs, Garde, Lye samt Rone - Ronehamn.

Samtliga förslag är upprättade 2004-04-21.

Beslut och kartor vidarebefordras till länsstyrelsen.

_____
Protokollsutdrag:
TF driftavd
Kommunstyrelsen + handl och kartor i original
Länsstyrelsen

Justerare

Utdragsbestyrkare

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdag
2004-10-25

Handlingar till
Ärende 8

Delårsrapport 2/2004 (januari - augusti)

Innehåll

- Kommunstyrelsens förslag 2004-09-23, § 274
- Ledningskontoret 2004-10-11

Ks § 274

Delårsrapport 2:2004, preliminär

Koncerncontroller Åke Wennerberg redovisade delårsrapport 2 för januari-augusti 2004 och förklarade att kommunens underskott, preliminärt uppgår till -73 mnkr. De största underskotten har hälso- och sjukvårdsnämnden med -18 mnkr och social- och omsorgsnämnden med -48 mnkr.

Med anledning av det oroande resultatet i tertialrapport 2 har kommunens krisgrupp (tillika kommunstyrelsens arbetsutskott) sammankallats för möte, måndagen 27 september.

Ledningskontoret

Åke Wennerberg
Mats Magnusson

Kommunstyrelsen

Delårsrapport 2/2004 (januari – augusti)

Underskott vid årets slut på –73 mkr

Delårsrapporten prognostiserar ett underskott vid årets slut på –73 mkr, vilket är en förbättring med 6 mkr jämfört med prognosen enligt delårsrapport 1 (januari – april). Prognosen för nämndernas nettokostnadsavvikelse mot budget uppgår till –53 mkr och innebär en försämring med 2 mkr jämfört med delårsrapport 1. Prognosen tyder på fortsatta allvarliga ekonomiska problem och att kommunens mål om en ekonomi i balans blir mycket svårt att nå.

Krisgrupperna som startades i början av året inom barn- och utbildningsnämnden, social- och omsorgsnämnden samt hälso- och sjukvårdsnämnden har fortsatt sitt arbete för att få bort eller minska underskotten. En avrapportering har skett till kommunstyrelsen 2004-08-26.

Nu kan konstateras att barn- och utbildningsnämnden räknar med 0- resultat vid årets slut medan resultatet försämrats ytterligare för social- och omsorgsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden med –20 mkr respektive –3 mkr, trots krisgruppernas arbete.

Resultat efter andra tertialet och årsprognos

Resultatet är beräknat utifrån faktiskt utfall t o m augusti och hänsyn har tagits till erforderliga periodiseringar. Periodens resultat uppgår till –111 mkr.

Årets resultat beräknas till –73 mkr enligt prognosen. Huvudorsaken till det negativa resultatet är ,utöver nämndernas underskott, bortfall av skatteintäkter och statsbidrag pga sysselsättningsläget med färre arbetade timmar än enligt tidigare bedömningar i samband med budgetarbetet.

Prognosen förbättras jämfört med tidigare prognoser genom förslag i höstens budgetproposition att utöka sysselsättningsstödet innevarande år. Utökningen ingår i prognosen med 12 mkr.

För nämnderna beräknas nettokostnadsavvikelsen mot budget uppgå till –53 mkr. Underskotten uppkommer i huvudsak inom vård och omsorg (-66 mkr). Även räddningstjänsten, Lövsta och folkhögskolan redovisar underskott i sina prognoser med totalt –6 mkr.

Jämfört med delårsrapport 1 har prognosen för nämndernas budgetavvikelse försämrats med 2 mkr. Att försämringen inte är större beror främst på att några nämnder, särskilt tekniska nämnden och barn- och utbildningsnämnden, har förbättrat sina prognoser vilket i stort balanserar försämringarna inom vård och omsorg.

Den beräknade minskningen av skatteintäkter och statsbidrag jämfört med budget uppvägs till stor del av förbättrat finansnetto, vinster vid försäljning av anläggningstillgångar samt överskott för centralt avsatta medel för löneöversyn. För finansnettot beräknas ett överskott på ca 23 mkr mot budget pga de fortsatt mycket låga marknadsräntorna. Försäljningar av anläggningstillgångar framför allt vårdcentralen Söderväg och Göransgården, väntas ge ett överskott på ca 40 mkr.

Investeringsbudgeten för 2004 uppgår efter komplettering till ca 300 mkr. Nämnderna redovisar i sina investeringsprognoser utfall vid årets slut på totalt 215 mkr.

Under tertialet (maj- augusti) har inga nya lån tagits upp.

Redovisade underskott

Social- och omsorgsnämnden, -48 mkr

Nämndens totala underskott vid årets slut enligt delårsrapport 2 uppgår till -48 mkr, vilket innebär en försämring med 20 mkr jämfört med delårsrapport 1. Orsaker till försämringen är främst en fortsatt ökning av antalet hemtjänsttimmar, tillkommande behov av bostäder och korttidshem för funktionshindrade och för individ- och familjeomsorgen ihållande hög nivå på anmälningar om barn och ungdomar som far illa liksom för placeringar av missbrukare på institution och familjehem.

Underskott beräknas för äldreomsorgen med -20 mkr, omsorg om funktionshindrade med -21 mkr och individ- och familjeomsorg med -9 mkr. Beslut om ytterligare besparingar är fattat av social- och omsorgsnämndens krisgrupp.

Hälso- och sjukvårdsnämnden, -18 mkr

Nämnden beräknar ett underskott mot budget på ca -18 mkr. Underskott beräknas för utomlänsvården med -10 mkr samt för verksamheterna medicin, primärvård och kirurgi. Med de åtgärder som vidtagits är förutsättningarna goda att hålla verksamheternas ekonomi i balans. Den stora osäkerheten är fortsatt utomlänsvården och dess kostnadsutveckling.

Räddningstjänsten, -4 mkr

Verksamheten beräknas uppvisa ett underskott på ca -4 mkr vid årets slut. Orsakerna är den ej genomförda förändringen av den landburna ambulanssjukvården som beräknas kosta 2 mkr under 2004. Ytterligare 0,5 mkr i minskade intäkter beräknas p g a att överenskommelsen om ny vårdtidstaxa inom ambulanssjukvården försenades och ej började gälla förrän 2004-07-01. Minskade intäkter (-1,5 mkr) beräknas också för den luftburna ambulanssjukvården p g a färre beställningar från hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Lövsta landsbygdscentrum, -1,4 mkr

Barn- och utbildningsnämndens beslut (2003-12-17) om en stor neddragning av bidraget till Naturbruksutbildningen har gjort att Lövsta gått från en budget i balans till ett prognostiserat underskott på -1,4 mkr vilket är en förbättring från tertial 1 på 300 tkr.

Gotlands folkhögskola, -1,4 mkr

Folkhögskolan beräknar ett underskott vid årets slut på -1,4 mkr. De främsta orsakerna är en dramatisk ökning av interkommunalersättning till folkhögskolor på fastlandet som tar emot elever från Gotland samt att verksamheten i Fårösund kostat mer än vad som budgeterats.

Sammanställning tertial 2 Personal

Minskning av antalet årsarbetare

Endast ett fåtal förvaltningar redovisar konkreta mål för minskning av antalet årsarbetare

Tekniska förvaltningen –24 tjänster inom fastighetsavdelningen (2004).
Avvecklingen genomförd. Avvecklingskostnader belastar 2004 och 2005.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen –7,75 årsarb inom kostverksamheten (2005)

Barn- och utbildningsförvaltningen –57 årsarb läsåren 2004/2005-2005/2006

För övriga förvaltningar saknas konkreta personalminskningsmål

Vakanta tjänster

Vakanser på administrativa befattningar 3

Vakanser på andra typer av befattningar sammanlagt 51,5 tjänster

Av dessa finns 33,25 inom hälso- och sjukvården därav 20 läkartjänster.

Mål för sänkning av sjukfrånvaron

Åtta förvaltningar har satt konkreta mål för sänkning av sjukfrånvaron.

Tre förvaltningar har mer allmänt hållna målsättningar (verka för ...)

En förvaltning saknar mål (Social – och omsorgskontoret).

Rehabiliteringsärenden

Genomströmningen av ärenden har ökat markant. Påfyllningen av nya ärenden under tertialet är mindre än antalet avslutade ärenden. Antalet aktuella ärenden har stadigt sjunkit sedan rehabiliteringsprocessen implementerats.

Inhyrd personal

Hälso- och sjukvården

2 läkarlinjer inom primärvården och 1 läkarlinje inom psykiatriska kliniken varav 1 linje har varit besatt under tertialet.

Operationsavdelningen har haft 1 operationssjuksköterska i 4 veckor och en narkossjuksköterska i 1 vecka.

Gotlands vård och omsorg

Under sommarsemestern (juni, juli, aug) har 6,0 sjuksköterskor varit inhyrda på heltid.

Restriktivitet beträffande anställning av vikarier, övertid och fyllnadstid

Antalet månadsanställda vikarier är färre 31 augusti än vid årsskiftet 2003/2004. Jämför man hela perioden januari- augusti 2003 med samma period 2004 har vi dock utnyttjat mer timvikarier.

Övertid och fyllnadstid har minskat jämfört med samma period 2003.

	jan-aug 2003	jan-aug 2004	Förändring
Timlöner	57,7 mkr	64,1 mkr	11,1%
Fyllnadstid	6,3 mkr	5,8 mkr	-8%
Övertid	9,5mkr	8,3 mkr	-12,6%

Lönesättning

Medellönerna och medianlönerna i augusti ligger kvar på den nivå som fastställdes i löneöversynsförhandlingarna och som gäller fr o m 2004-04-01. I mindre yrkesgrupper kan smärre förändringar av medellönen märkas, både uppåt och nedåt.

-Lönetillägg

Lönetillägg förekommer i ca 600 fall i kommunen. Beloppen är väldigt varierande med ett maxbelopp på 15 000 kr/mån.

Tilläggen tillämpas oftast för särskilda uppdrag såsom chefsuppdrag eller vid särskilt tidsbegränsat ansvar.

-Rätt att besluta om lönetillägg

KSK, KFF, SOK, MHK, BUF

Förvaltningschef

HSF, LK, RT, SAK

Förvaltningschef eller nivån direkt under förvaltningschef

GVO

Alla chefer med personal –och ekonomiskt ansvar

TF

Ej reglerat i delegationsordningen

FHS

Ej svar (har inga lönetillägg)

LEDNINGSKONTORET

Bo Dahllöf

regiondirektör

BALANSRÄKNING, mkr

	Tertial 2 2004	Prognos 2004	Budget 2004	Bokslut 2003
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar	2 776	2 796	2 888	2 731
Omsättningstillgångar	200	200	200	362
Summa tillgångar	2 976	2 996	3 088	3 093
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	1 359	1 359	1 327	1 357
Årets resultat	- 111	-73	7	2
Summa eget kapital	1 248	1 286	1 334	1 359
Avsättningar				
Avsättning till pensioner	155	155	267	105
Andra avsättningar				23
Summa avsättningar	155	155	267	128
Skulder				
Långfristiga skulder	931	930	892	816
Kortfristiga skulder	642	625	595	790
Summa skulder	1 573	1 555	1 487	1 606
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	2 976	2 996	3 088	3 093

RESULTATRÄKNING, mkr

	Resultat jan-aug 2004	Prognos 2004	Budget 2004	Bokslut 2003
Intäkter	2 220	2 643	1 616	2 811
Kostnader	- 4 300	- 5 694	- 4 613	- 5 747
Avskrivningar	- 100	- 150	- 150	- 145
Verksamhetens nettokostnader	- 2 180	-3 201	- 3 147	- 3 081
Skatteintäkter	2 082	3 149	3 198	3 116
Finansiella intäkter	13	21	18	20
Finansiella kostnader	- 26	- 42	- 62	- 53
Resultat	- 111	- 73	7	2

Sammanställning summa netto per förvaltning, mkr

Förvaltning	Budget jan-aug-04	Utfall jan-aug-04	Budget 2004	Prognos 2004	Helårs- avvikelse	Bokslut 2003
Politikerorganisation	-9	-9	-15	-14	1	1
Ledningskontoret	-78	-76	-116	-112	4	8
Lövsta landsbygdscentrum	-3	-4	-4	-5	-1	0
Räddningstjänst	-37	-40	-55	-59	-4	-6
Konsult- och servicekontoret	0	1	0	2	2	2
Tekniska förvaltningen	-75	-93	-111	-100	11	12
Stadsarkitektkontoret	-10	-9	-15	-14	1	2
Miljö- och hälsoskyddskontoret	-5	-5	-8	-8	0	0
Kultur- och fritidsförvaltning	-85	-83	-118	-118	0	2
Barn- och utbildningsförvaltning	-711	-711	-1 066	-1 066	0	-8
Folkhögskolan	-7	-8	-11	-12	-1	0
Social- och omsorgsförvaltning	-554	-633	-827	-875	-48	-13
Hälso- och sjukvårdsförvaltning	-596	-595	-894	-912	-18	-31
Summa	- 2 170	- 2 265	- 3 240	- 3 293	- 53	-31

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdag
2004-10-25

Handlingar till
Ärende 9

Placeringsbehovet av barn under 18 år.
Motion

Innehåll

- Kommunstyrelsens förslag 2004-08-26, § 221
- Motion 2003-12-15
- Ledningskontoret 2004-05-13
- Social- och omsorgsnämnden 2004-03-17, § 35

Önskas ytterligare handlingar eller uppgifter i detta ärende, v.g. ring 26 93 18

MOTION TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE

Barns ställning i samhället har på senare tid lyfts fram alltmer och FN:s barnkonvention är ett bevis på detta. Samhället har ett ansvar för att främja goda uppväxtvillkor och skapa goda miljöer för barn, så att de kan få möjligheter till en gynnsam utveckling. Trots detta far många barn illa och en larmklocka är BRIS, dit allt fler barn som är i kris vänder sig.

Kraven är idag många och stora både på vuxna och barn. När föräldrarna inte mår bra drabbas barnen ofta på olika sätt.

Genom gällande lagar, såsom Socialtjänstlagen och LVU (lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga) har kommuner skyldighet att både med frivilliga insatser och med åtgärder av tvångskaraktär förbättra barns förhållanden och stötta dem i utsatta lägen.

Vad som på sista tiden visat sig är att Gotland har svårigheter med att rekrytera familjehem för placering av barn. Det är ofta problematiskt att finna lämpligt hem när ett barn måste placeras och det gäller då främst tonåringar.

Behovet av placeringar är större än tillgången på antal platser. För att socialarbetarna skall kunna följa lagens intentioner om att bistå barn som inte kan bo kvar hos de biologiska föräldrarna måste det finnas möjligheter till boende i annan miljö.

Det Folkhälsopolitiska programmet som beslutas om i kommunfullmäktige 031215 pekar ut fyra målområden av vilka ett är ”Trygga och goda uppväxtvillkor”.

Social- och omsorgsnämnden har tillstyrkt förslaget.

Jag hemställer att social- och omsorgsnämnden får i uppdrag att utreda placeringsbehovet av barn under 18 år och utifrån framkomna faktauppgifter vidta erforderliga åtgärder.

031215

Rose-Marie Stenbom
Fullmäktigeledamot (s)

Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens arbetsutskott

2004-08-26
2004-08-17

Ks § 221

Au § 161

Motion om placeringsbehovet av barn under 18 år

KS2003/0520-85

- Motion 2003-12-15
- Social- och omsorgsnämnden 2004-03-17, § 35
- Ledningskontoret 2004-05-13

Rose Marie Stenbom (s) har i motion hemställt ”att social- och omsorgsnämnden får i uppdrag att utreda placeringsbehovet av barn under 18 år och utifrån framkomna faktauppgifter vidta erforderliga åtgärder”.

Social- och omsorgsnämnden har upprättat förslag till yttrande där en sådan utredning välkomnas men påpekar att de inte har egna resurser att göra en sådan genomlysning. Individ- och familjeomsorgen har svårigheter att rekrytera familjehem och kontaktfamiljer och är medvetna om att allt fler barn har behov av boende och fostran utanför det egna hemmet.

Ledningskontoret har i sitt yttrande tagit upp och beskrivit den aktuella situationen för familjehem och kontaktfamiljer. Kontoret anser det angeläget att lagkrav hålls för verkställighet av de aktuella biståndsbesluten och konstaterar att läget f.n. är problematiskt, främst när det gäller kontaktpersoner/familj. Kontoret föreslår att motionen avslås med hänvisning till att motionens förslag om utredningsuppdrag redan ligger inom social- och omsorgsnämndens reguljära verksamhet.

Yrkande:

- Ordföranden *Jan Lundgren (s)* föreslog att i kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige skulle motionen ”anses besvarad” istället för att avslås. Han förklarade sig anse att kommunstyrelsen bifallit förslaget.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Motionen anses besvarad med hänvisning till att dess förslag till utredningsuppdrag ligger inom social- och omsorgsnämndens ansvarsområde.

Ledningskontoret
Eva Sellberg

Kommunstyrelsen

Motion om utredning av placeringsbehov av barn under 18 år

SON § 35 2004-03-17

Rose-Marie Stenbom (s) hemställer i motionen att social- och omsorgsnämnden får i uppdrag att utreda placeringsbehovet av barn under 18 år och utifrån framkomna faktauppgifter vidta erforderliga åtgärder.

Av motionen framgår att det har varit svårigheter den senaste tiden att rekrytera familjehem för placering av barn. Och att det ofta är svårt att finna lämpligt hem när barn behöver placeras och det gäller främst tonåringar. Behovet av placeringar uppges vara större än tillgången på platser. För att socialarbetarna skall kunna följa lagens intentioner om att bistå barn som inte kan bo kvar hos de biologiska föräldrarna måste det finnas möjligheter till boende i annan miljö. Motionären påpekar att kommunens folkhälsopolitiska program pekat ut fyra målområden av vilka ett är "Trygga och goda uppväxtvillkor".

Social- och omsorgsnämnden har som yttrande över motionen angivit att individ- och familjeomsorgen ser den problematik som motionären nämner. Allt fler barn och ungdomar har under de senaste åren behov av boende och fostran utanför det egna hemmet. Svårigheter finns att rekrytera familjehem och kontaktfamiljer i den omfattning och med den kvalitet situationen kräver. Detta behöver belysas och en utredning, som både analyserar situationen och ger förslag till alternativa lösningar skulle välkomnas. Utredningen bör genomföras av en fristående utredare. Av yttrandet framgår att inom individ- och familjeomsorgen finns inga resurser för att göra en genomlysning av den aktuella problematiken samt att motionen föreslås tillstyrkas under förutsättning att utredningsresurser tillförs för uppdraget.

Ledningskontoret har genom underhandskontakter inhämtat ytterligare aktuell fakta i ärendet. Socialtjänstlagen reglerar rätten till bistånd i form av exempelvis familjehem eller kontaktfamilj/kontaktperson, samt kommunens skyldighet att det finns tillgång till familjehem och andra former av boenden, däremot finns ingen särskild skrivning om kontaktfamiljer.

Familjehem

Vid årsskiftet 2003/2004 var 82 barn och ungdomar placerade i familjehem (jmf. dec 2000 – 72). I nuläget finns inga beslut som inte är verkställda. Det finns familjehem som väntar på att ta emot barn eller ungdomar. Individ- och familjeomsorgen genomför två utbildningar årligen för blivande familjehem. Vid placering av barn och ungdomar i familjehem skall samtidigt beslut tas om godkännande av familjehemmet. Barn och ungdomars behov måste stämma överens med familjehemmets möjligheter. Ibland finns behov som särskilt måste beaktas.

Kontaktfamilj

Vid årsskiftet 2003/2004 hade 102 barn och ungdomar en pågående insats med kontaktfamilj (jmf. dec 2001 – 97, dec 2002 - 91). I nuläget (april 2004) finns beslut om kontaktfamilj för 17 barn och ungdomar som inte är verkställda. En kampanj för en månad sedan med annonser och informationsträffar gav en del resultat. Det finns behov av fler kontaktfamiljer. Runt om i landet finns motsvarande situation med rekryteringssvårigheter.

Ledningskontorets bedömning

Motionen tar upp ett viktigt problem inom socialtjänsten. Ledningskontoret anser att det angeläget att lagkrav hålls för verkställighet av biståndsbeslut till familjehem eller kontaktperson/familjer. I nuläget är situationen problematisk främst vad gäller kontaktperson/familj enligt uppgifter från individ- och familjeomsorgen. Många kommuner i landet uppger motsvarande problem med att rekrytera exempelvis familjehem och kontaktperson/familj. Orsaker uppges vara exempelvis ändrade värderingar, ökad rörlighet och fler ensamhushåll. Diskussioner förs om behov av rikstäckande kampanj.

Social- och omsorgsnämnden har i strategisk plan påtalat behovet av resurser för förslag till strukturförändrade åtgärder inom barn- och ungdomsvården för 2005. Ledningskontoret anser att motionens förslag till utredningsuppdrag ligger inom social- och omsorgsnämndens reguljära verksamhet. Ledningskontoret föreslår att motionen avslås.

Förslag till beslut i kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

Motionen avslås med hänvisning till att motionens förslag till utredningsuppdrag ligger inom social- och omsorgsnämndens ansvarsområde.

LEDNINGSKONTORET

Bo Dahllöf
regiondirektör

SON § 35**Motion om utredning av placeringsbehovet av barn under 18 år - Remissyttrande**

-
- SON 2004/0002-85. Son/Au § 30, 2004-03-10

Ärendebeskrivning

Rose-Marie Stenbom (s) har i motion till kommunfullmäktige hemställt att social- och omsorgsnämnden får i uppdrag att utreda placeringsbehovet för barn under 18 år och utifrån vad som kommer fram, vidta erforderliga åtgärder. Motionen har översänts till social- och omsorgsnämnden för yttrande.

Individ- och familjeomsorg har upprättat förslag till yttrande i ärendet. I yttrandet påpekar individ- och familjeomsorgen (IFO) att de ser den problematik som motionären nämner. Allt fler barn och ungdomar har under de senaste åren behov av boende och fostran utanför det egna hemmet. Individ- och familjeomsorg har svårigheter att rekrytera familjehem och kontaktfamiljer i den omfattning och med den kvalitet situationen kräver. Detta behöver belysas och en utredning, som både analyserar situationen och ger förslag till alternativa lösningar skulle välkomnas.

En sådan utredning bör genomföras av fristående utredare och inom IFO finns inga resurser för att göra en genomlysning av den aktuella problematiken.

Individ- och familjeomsorgen föreslår att motionen tillstyrks under förutsättning av att utredningsresurser tillförs för uppdraget.

Arbetsutskottets förslag till nämnden

Social- och omsorgsnämnden avger föreliggande tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som yttrande över motion om "utredning av placeringsbehovet av barn under 18 år".

Yrkande: *Bror Lindahl* yrkar att motionen ska anses besvarad med föreliggande tjänsteutlåtande. Nämnden antar Lindahls yrkande.

Social- och omsorgsnämndens beslut

Social- och omsorgsnämnden anser motionen besvarad med föreliggande tjänsteutlåtande .

—
*Protokollsutdrag:
Kommunstyrelsen
Lena Gustafsson, Ifo, Gvo*

Remissvar på motion av Rose-Marie Stenbom

UTREDNING AV PLACERINGSBEHOVET AV BARN UNDER 18 ÅR

Rose-Marie Stenbom har i motion till kommunfullmäktige hemställt att Social- och Omsorgsnämnden får i uppdrag att utreda placeringsbehovet för barn under 18 år och utifrån vad som kommer fram, vidta erforderliga åtgärder.

Inom Individ- och familjeomsorgen (IFO) ser vi idag den problematik som motionären nämner. Allt fler barn och ungdomar har under de senaste åren behov av boende och fostran utanför det egna hemmet och vi har svårigheter att rekrytera familjehem och kontaktfamiljer i den omfattning och med den kvalitet situationen kräver. Detta behöver belysas och en utredning, som både analyserar situationen och ger förslag till alternativa lösningar skulle välkomnas av IFO.

I sammanhanget måste nämnas att en sådan utredning bör genomföras av fristående utredare. Inom Individ- och Familjeomsorgen finns inga resurser för att göra en genomlysning av den aktuella problematiken.

FÖRSLAG

Social- och omsorgsnämnden beslutar att tillstyrka motionen under förutsättning av att förvaltningen tillförs utredningsresurser för uppdraget eller alternativt att utredningen görs av från förvaltningen fristående utredare

*Lena Gustafsson
Chef, Individ- och familjeomsorgen*

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdag
2004-10-25

Handlingar till
Ärende 10

Ungdomsverksamhet i samlingslokaler.
Motion

Innehåll

- Kommunstyrelsens förslag 2004-09-23, § 263
- Motion 2002-02-18
- Ledningskontoret 2004-08-30
- Kultur- och fritidsnämnden 2004-08-23, § 105 samt 2002-04-17, § 58

Önskas ytterligare handlingar eller uppgifter i detta ärende, v.g. ring 26 93 18

Ungdomsverksamhet i samlingslokaler

Många barn och ungdomar saknar idag möjligheten till naturliga mötesplatser på fritiden. Runt om på Gotland har vi ett antal samlingslokaler som skulle kunna vara en mötesplats och ge möjlighet till aktiv och innehållsrik fritid, typ fritidsgårdsverksamhet, för ungdomar.

En positiv bild av sin uppväxt leder till att många senare i livet återvänder till sin hembygd.

För att stimulera till mera ungdomsverksamhet i våra samlingslokaler skulle kommunen genom sina driftsbidrag styra dessa ytterligare mot ungdomsverksamhet. Idag premieras uthyrningar till barn- och ungdomsverksamhet med 15+15 kronor vilket inte ger så stora möjligheter.

Vårt förslag är att genom kommunens driftsbidrag till samlingslokalerna ytterligare stimulera ungdomsverksamhet för att på så sätt få igång mera ungdomsverksamhet runt om på Gotland.

Med hänvisning till ovanstående yrkar vi

Att en översyn av driftsbidragen till samlingslokaler samt övriga bidrag till ungdomsverksamhet ses över för att hitta former för att ytterligare stimulera ungdomsverksamhet runt om i våra samlingslokaler.

Bro och Lokrume 2002-02-18

Stefan Nypelius (c)

Eva Nypelius (c)

Ks § 263

Au § 200

Motion om ungdomsverksamhet i samlingslokaler

KS 2002/0084-71

- Motion 2002-02-18
- (Kultur- och fritidsnämnden 2002-04-17, § 58)
- Kultur- och fritidsnämnden 2004-08-25, §
- Ledningskontoret 2004-09-06

Stefan Nypelius och Eva Nypelius båda (c) har i motion yrkat att ungdomar ska stimuleras att använda de samlingslokaler som finns runt om på Gotland. Detta föreslås ske genom att bidragsregler för samlingslokaler och ungdomsverksamhet ses över av kultur- och fritidsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden har 2002 svarat att de ville ha i uppdrag att se över de berörda bidragsreglerna för i möjligaste mån uppfylla motionärens syfte. De har sedan själva igångsatt en sådan översyn som beräknas nå kommunfullmäktige under 2005.

Ledningskontoret har i sitt yttrande föreslagit att intentionerna i motionen bör beaktas i kultur- och fritidsnämndens beslutade översyn av bidragsbestämmelserna.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Motionen bifalls såtillvida att den överlämnas till kultur- och fritidsnämnden för beaktande i redan beslutad översyn.

Ledningskontoret

Kommunstyrelsen

Motion om ungdomsverksamhet i samlingslokaler

Stefan Nypelius och Eva Nypelius yrkade i en motion att en översyn görs av driftsbidragen till samlingslokaler samt övriga bidrag till ungdomsverksamhet för att hitta former för att ytterligare stimulera ungdomsverksamhet runt om i våra samlingslokaler.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2004-08-25 att göra en total översyn av bidragsbestämmelserna för fritids- och kulturföreningar. I den kommer både ungdomsbidrag och samlingslokalers föreningsbidrag att beröras. Redovisning av förslaget ska gå via nämnden till kommunfullmäktige senast 2005.

Av direktiven till översynen framgår att uppdraget är att inventera behovet av kommunalt stöd till föreningar och sammanslutningar samt se över nuvarande struktur för kultur- och fritidsnämndens stöd till föreningar och att föreslå de förändringar som är ändamålsenliga.

Syftet är att uppnå bidragsbestämmelser som är anpassade till aktuella förhållanden, är enkla att förstå och tillämpa och uppfattas som rättvisa. Av tidplanen framgår att översynen inleds hösten 2004 och redovisas inom ett år. Beslut med anledning av översynen bör fattas i sådan tid att nya bestämmelser kan gälla från och med 1 januari 2006.

Ledningskontoret anser att intentionerna i motionen bör beaktas i samband med översynen som kultur- och fritidsnämnden nu ska genomföra.

Förslag till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige

Motionen bifalls såtillvida att den överlämnas till kultur- och fritidsnämnden för beaktande i redan beslutad översyn.

LEDNINGSKONTORET

Bo Dahllöf
Regiondirektör

Anders Gripne
Koncerncontroller

Kfn § 105
Översyn av bidragsbestämmelserna

Dnr 2004/189-70
Ulla Pettersson 2004-08-11

Förvaltningschef Ulla Pettersson har i enlighet med nämndens uppdrag, § 91/04, upprättat förslag till direktiv för översyn av gällande bidragsregler.

Uppdrag: Att inventera behovet av kommunalt stöd till föreningar och samman-
slutningar samt se över nuvarande struktur för kultur- och fritidsnämndens stöd till
föreningar och att föreslå de förändringar som är ändamålsenliga.

Syfte: Att uppnå bidragsbestämmelser som är anpassade till aktuella förhållanden,
är enkla att förstå och tillämpa och uppfattas som rättvisa. Förslagen skall ha sin
grund i kultur- och fritidsnämndens verksamhetsidé och inriktningsmål samt i
kommunens övergripande styrdokument. Det ska särskilt framgå hur förslagen leder
till uppfyllande av kommunstyrelsens balanserade styrkort.

Tidplan: Översynen skall bedrivas så att nya bestämmelser kan gälla från 1 januari
2006.

I förslaget ingår också att frågan behandlas i nämnden vid ett halvdagsseminarium i
samband med oktobersammanträdet då också arbetsformer och organisation för
översynen skall fastläggas.

Bidragschef Jan Alamo, kultursekreterare Olov Gibson och avdelningschef Johnny
Bjersander redovisade översiktligt vilka överväganden som kan bli aktuella i
översynen.

Kultur- och fritidsnämndens beslut

- Direktiven godkännes
- Nämndens oktobersammanträde flyttas och förläggs till eftermiddagen den
18 oktober och kombineras med ett halvdagsseminarium om bidragsöversynen.

_____

Direktiv till översyn av stöd från kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden gav vid sitt junisammanträde (§ 91) förvaltningen i uppdrag att till augustisammanträdet lämna förslag till direktiv och genomförande av en översyn av nämndens bidragsregler. Förslaget följer nedan.

Uppdrag: Att inventera behovet av kommunalt stöd till föreningar och sammanslutningar samt se över nuvarande struktur för kultur- och fritidsnämndens stöd till föreningar och att föreslå de förändringar som är ändamålsenliga.

- Uppdraget gäller bidrag som handläggs inom såväl fritids- som kulturavdelningarna.
- Enhetlighet ska eftersträvas i den mån det är förenligt med bidragens syften.
- Stöd till enskilda (arbetsstipendier, tryckningsbidrag med mera samt kultur- och ungdomsledarpris) ingår inte i översynen.
- Särskilda rese- och investeringsbidrag inom kulturverksamheten ska övervägas.
- Bidragsbehov och aktuella bidragsformer ska gås igenom och förslag till förenklingar och preciseringar göras.
- Översynen kan utmynna i förslag till omfördelningar inom och mellan anslag men inte till utökade budgetramar för bidrag/anslag.

Översynen ska göras i samarbete med föreningslivet, exempelvis i form av rådslag. Ett halvdagsseminarium med nämnden sker lämpligen under hösten 2004. I översynen ska ingå kontakt med lämpliga andra kommuner och landsting samt med organisationer som kan ha sakkunskap på området såsom kommun- och landstingsförbunden..

Syfte: Att uppnå bidragsbestämmelser som är anpassade till aktuella förhållanden, är enkla att förstå och tillämpa och uppfattas som rättvisa. Förslagen ska ha sin grund i kultur- och fritidsnämndens verksamhetsidé och inriktningsmål samt kommunens övergripande styrdokument. Det ska särskilt framgå hur förslagen leder till uppfyllande av kommunstyrelsens balanserade styrkort.

Tidplan: Översynen inleds hösten 2004 och redovisas inom ett år. Beslut med anledning av översynen bör fattas i sådan tid att nya bestämmelser kan gälla från och med 1 januari, 2006. Vid behov kan övergångsbestämmelser bli aktuella och förslag till sådana ska då redovisas inom ramen för översynen.

Arbetet bör inledas med en kartläggning av nuvarande bidragsbestämmelser och kända brister. Resultatet av kartläggningen redovisas preliminärt vid nämndsammanträdet i augusti och utmynnar i ett nämndseminarium 13 oktober där ledamöterna tar ställning till ett antal principfrågor som utarbetats av bidragshandläggarna inom förvaltningen.

Förslag till beslut

Direktiven godkännes.

Kultur- och fritidsnämndens ordinarie sammanträde 13 oktober förläggs till eftermiddagen och föregås av ett halvdagsseminarium om bidragsfrågor.

KULTUR - OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN

Ulla Pettersson
Förvaltningschef

Kultur- och fritidsnämnden 2002-04-17

Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott 2002-04-03

Kfn § 58

Au § 55

Motion. Kommunfullmäktige. Ungdomsverksamhet i samlingslokaler

Dnr 2002/060-70

Kommunstyrelsen 2002-02-18

Jan Alamo och Arne Grau-Amné 2002-03-07

Eva och Stefan Nypelius har i en motion till kommunfullmäktige yrkat

Att en översyn av driftsbidragen till samlingslokaler samt övriga bidrag till ungdomsverksamhet ses över för att hitta former för att ytterligare stimulera ungdomsverksamhet runt om i våra samlingslokaler.

Fritids- och ungdomsavdelningarna redogör i tjänsteutlåtande för nuvarande bidragsbestämmelser och vissa möjliga ändringar som bedöms påverka utnyttjandet i enlighet med motionärernas yrkande.

Kultur- och fritidsnämndens beslut

- Motionen bifalls såtillvida att kultur och fritidsnämnden föreslås få i uppdrag att se över berörda bidragsregler för att i möjligaste mån fylla motionens syfte.

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdag
2004-10-25

Handlingar till
Ärende 11

**Lansering av Gotland som försöksområde för
miljöanpassade fordon. *Motion***

Innehåll

- Kommunstyrelsens förslag 2004-09-23, § 262
- Motion 2004-04-26
- Ledningskontoret 2004-09-02

Önskas ytterligare handlingar eller uppgifter i detta ärende, v.g. ring 26 93 18

Motion till kommunfullmäktiges ordförande i Gotlandskommun

Angående lansering av Gotland som försöksområde för miljöanpassade fordon

De flesta stora biltillverkare arbetar idag hårt med att utveckla framtidens bilar, som ska vara energieffektiva och små utsläpp som klarar framtidens miljökrav. Det finns en rad olika koncept, elbilar, hybrider, bilar som drivs av biogas, naturgas och vätgas. Många biltillverkare har redan utvecklat fungerande prototyper, som visas upp på mässor och utställningar. De första modellerna, som drivs av fossila bränslen, har redan lanserats på marknaden.

För att nästa generation av nya miljöanpassade bilar ska kunna slå igenom krävs också ett nytt distributionssystem för de nya drivmedel (el, vätgas, etc) som kommer att användas. Utvecklingen har fastnat på detta moment 22, utan distributionssystem finns ingen efterfrågan på fordonen eftersom de inte går att tanka, och när det inte finns efterfrågan på nya bränslen byggs inget distributionssystem.

För att påskynda utvecklingen, behövs ett försöksområde, med en egen bilpark, som är tillräckligt stor för att bilarna ska få en stor körsträcka, och så pass isolerat att det inte krävs ett stort distributionssystem. Gotland är ett av de få områdena i världen som uppfyller dessa krav! Gotland kommer dessutom snart att ha en egen testbana för bilar, Gotland ring, vilket gör förutsättningarna ännu mer ideala.

Förslag: Gotland har idealiska förutsättningar som försöksområde för nya miljöanpassade fordon och nya distributionssystem för drivmedel. Tre tankställen kan täcka hela öns behov; Visby, Hemse och Slite. Gotlänningar känner väl till en rad olika bilmodeller, som Volvo, Saab, Mercedes, Toyota, etc. Ingenjörerna på dessa företags utvecklingsavdelningar känner däremot knappast till Gotland. Därför borde kommunen marknadsföra ön som just ett lämpligt försöksområde för framtidens miljöanpassade fordon och för nya distributionssystem för drivmedel. Detta kan exempelvis ske genom att kommunen (ev. via Regionala Utvecklingsenheten RUE) och i samarbete med Högskolan genomför ett sådant marknadsföringsprojekt.

Om det lyckas, kommer Gotland bli ett skyltfönster för framtidens miljöanpassade teknik, om det misslyckas har Gotland ändå stärkt sin image som en ambitiös ekokommun. Chanserna för att lyckas kan dock bedömas som goda, definitivt en chans värd att tas, i förhållande till insatsen kan vinsten för Gotlands del bli enorm.

Vi yrkar därför:

- Att kommunen fattar ett principbeslut om att ställa sig positivt till att bli ett försöksområde för miljöanpassade fordon
- Att kommunen initierar ett marknadsföringsprojekt för att förverkliga denna idé

2004-04-26
kommunfullmäktigegruppen
Miljöpartiet de gröna

Ann Enström, Torgny Lihnell, Lena Lind, Britt Ronsten, Heidi Plisch, Hans-Åke Norrby.

Ks § 262

Au § 199

Motion om lansering av Gotland som försöksområde för miljöanpassade fordon

KS 2004/0204-40

- Motion 2004-04-26

- Ledningskontoret 2004-09-02

Ann Enström m.fl. (mp) har i motion föreslagit att kommunen ska fatta principbeslut om att ställa sig positiva till att bli ett försöksområde för miljöanpassade fordon samt att kommunen ska initiera ett marknadsföringsprojekt för förverkliga denna idé.

Ledningskontoret har i sitt förslag till yttrande i princip ställt sig positiva till Gotland som försöksområde för miljöanpassade fordon men har föreslagit att eventuellt principbeslut hänförs till pågående revidering av Agenda 21. De har även föreslagit att uppdrag ska ges om att utarbeta ett förslag till Miljöbilsprojekt på Gotland innefattande förslag på samarbetspartners och möjlig finansiering av detta.

Yrkande:

- *Gustaf Hoffstedt (m)* yrkade att motionen skulle avslås.

Ordföranden ställde proposition på arbetsutskottets förslag och Gustaf Hoffstedts yrkande och förklarade sig anse att arbetsutskottets förslag vunnit majoritet.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Kommunstyrelsen ställer sig i princip positiv till Gotland som försöksområde för miljöanpassade fordon, men hänför ett eventuellt principbeslut till den pågående revideringen av kommunens Agenda 21-dokument.
- Motionens förslag tillstyrks genom att ledningskontoret ges i uppdrag att utarbeta ett förslag till Miljöbilsprojekt på Gotland innefattande förslag på samarbetspartners och möjlig finansiering av detta.

Ledningskontoret

Bengt-Olof Grahn

Helena Andersson

Kommunstyrelsen

Gotlands kommun

Motion om lansering av Gotland som försöksområde för miljöanpassade fordon

Motionen i sammanfattning

Miljöpartiets kommunfullmäktige-grupp har i en motion till Kommunfullmäktige föreslagit att kommunen skall fatta ett principbeslut om att ställa sig positiv till att bli ett försöksområde för miljöanpassade fordon. Vidare föreslås kommunen initiera ett marknadsföringsprojekt för att förverkliga denna idé.

Motionärerna lyfter fram två hinder för utvecklingen av ett mer miljöanpassat transportsystem: Förutsättningarna för att fordon som drivs miljöanpassat ska lämna prototypstadiet och lanseras i större skala är en fungerande infrastruktur för nya drivmedel. Utbyggnaden av denna infrastruktur sker inte innan antalet fordon som ska nyttja tankställena uppgår till ett visst antal.

Bland Gotlands styrkor som försöksområde nämns ambitionerna att utveckla ekokommunen, att här finns en bilpark som i huvudsak går i lokal trafik och att en begränsad infrastruktur med tankställen i Hemse, Visby och Slite är tillräckligt för att täcka behovet av tankställen för trafik över hela ön. Vidare nämns möjligheterna till samverkan i utvecklingsprojekt såväl med Högskolan på Gotland som med Gotland Ring.

Bakgrund

Goda exempel som motorer för hållbar utveckling har hela tiden haft stor betydelse för utvecklingen av ekokommun Gotland. Det största kommunala projektet på Gotland hittills, rörande förnyelsebar energi och transporter var beslutet att använda små dieselfordon inom hemtjänsten på landsbygden och att införa RME som ersättning för diesel som fordonsbränsle i den kommunala fordonsflottan. Det ledde till etableringen av tre allmänt tillgängliga tankställen för RME på ön. Kommunens användning av dieselfordon minskades dock efter den senaste fordonsupphandlingen, det har lett till att tankstället på norra Gotland nu stängts. Kommunens bidrag som kund var alltså avgörande

för det nya systemets överlevnad, men gav också en intresserad allmänhet möjlighet att använda det nya fordonsbränslet¹

Kommunen har erbjudit gratis ”tankställe” för elbilar på Gotland, men dessa har försvunnit i samband med fastighetsförsäljningar. Ett annat kommunprojekt var att satsa på etanol i hög- eller låginblandning för att ersätta bensin som fordonsbränsle på Gotland i samband med att produktion av fordonsetanol planerades på Gotland. Projektet avstannade efter att ha hållits vilande i avvaktan på etableringen av lokal produktion.

Bedömning

Transporterna svarar för en betydande del av samhällets klimat- och miljöpåverkan. Personbilarna har blivit en nödvändig del av samhället, inte minst på Gotland. Samtidigt måste bilarnas miljöpåverkan minskas för att nå en hållbar samhällsutveckling.

Kommunfullmäktige på Gotland har redan fattat följande inriktningsbeslut i kommunens Agenda 21-dokument: *Gotlands kommun skall verka för att*

- Mängderna energi, material och markytor som tas i anspråk för transporter minskar.
- Energiförsörjningen alltmer baseras på förnybara energikällor.

Det kommunala beslutet om övergång till förnyelsebar ur energi på Gotland behöver stöd av särskilda projekt om den utveckling som nu syns inom transportsektorn i en del andra svenska kommuner också skall komma till stånd på Gotland.

El, värme och transporter är de tre energisektorer som omfattas av den kommunala energiplaneringen och dessutom de som var föremål för kommunens prisbelönta deltagande i EU:s ”Campaign for Take Off”. Bland dessa tre tycks transportsektorn vara den som får störst uppmärksamhet i kommande EU-program. Samtidigt är det där som hittills väldigt liten andel förnyelsebar energi eller energi från lokala energikällor har uppnåtts totalt på Gotland. Det kan därför vara tid just nu för ett utvecklingsprojekt med miljöanpassade fordon på Gotland.

För såväl ekokommunens profil som besöksnäringens miljöprofil är det en svaghet att varken biogas eller 85 % etanol finns som fordonsbränsle på

---

¹ . Den svenska prisnivån på RME har inte gynnat RME de senaste åren och dieselfordon som miljöbilar har ifrågasatts på grund av bland annat högre partikelutsläpp än bensinmotorer. RME är dock oomtvistat bättre ur klimatsynpunkt än bensin och diesel.

Gotland eftersom såväl miljöengagerade invånare som besökare frågar efter möjligheten att tanka gas- respektive etanoldrivna miljöfordon här.

På Gotland är kommunen den största enskilda brukaren av företagsbilar. Det är inom denna sektor som de flesta miljöbilarna i landet återfinns och på Gotland svarar de för en betydande del av nybilsförsäljningen, varför dessa vore ett lämpligt insatsområde för ett miljöbilsprojekt på Gotland.

Bilparken på Gotland uppgår till närmare 31 000 fordon inregistrerade i trafik. Nybilsförsäljningen på ön har de senaste åren legat kring 1000 bilar per år. Därför borde ett miljöbilsprojekt som skall omfatta en större del av fordonsflottan på Gotlands troligen innefatta att i samverkan med oljebolagen som levererar drivmedel till ön utveckla ett delprojekt med inblandning av förnyelsebara drivmedel i traditionella drivmedel på ett sådant sätt att en äldre fordonsflotta kan använda drivmedlen och delta i projektet. Ett annat delprojekt kan vara att i samband med lokalt näringsliv utveckla någon form av lokal produktion av drivmedel.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen är i princip positiv till Gotland som försöksområde för miljöanpassade fordon, men hänför ett eventuellt principbeslut till den pågående revideringen av kommunens Agenda 21-dokument
- Kommunstyrelsen föreslås tillstyrka motionens förslag genom att ge Ledningskontoret (berörda team i samverkan) i uppdrag att utarbeta ett förslag till Miljöbilsprojekt på Gotland innefattande förslag på samarbetspartners och möjlig finansiering av detta.

LEDNINGSKONTORET

Bo Dahllöf
regiondirektör

Helena Andersson
ekostrateg

Bengt-Olof Grahn
ekostrateg

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdag
2004-10-25

Handlingar till
Ärende 12

Tendens till rasism i våra skolor. *Motion*

Innehåll

- Kommunstyrelsens förslag 2004-09-23, § 264
- Motion 2004-02-16
- Ledningskontoret 2004-08-16
- Barn- och utbildningsnämnden 2004-05-05, § 31

Önskas ytterligare handlingar eller uppgifter i detta ärende, v.g. ring 26 93 18

Motion till kommunfullmäktige i Gotland kommun

Undertecknad har märkt tendenser till rasism och främlingsfientlighet i våra gotländska skolor och vill genom denna motion förhindra en sådan utveckling.

Motivering

Vi har sett utvecklingen i skolan länge!

Attityder och värderingar som inte passar in under begreppet "En demokratisk skola" har fått luft under vingarna och många gånger står skolan handfallen och vet inte hur den ska agera. Skolverket genomförde en rapport 2002 som visade att var fjärde elev med utländsk bakgrund hade utsatts för verbala kränkningar som kopplats till deras ursprung. 14 % upplevde att det var skolans personal som kränkte dem med etniskt medsättande ord.

16 % av rektorerna sa att det förekommer rasism på deras skolor. Enligt lärarna förekom rasism i mer än var tionde klass.

En tredjedel av eleverna sa att det var vanligt med nazistiskt klotter på skolan.

Rapporten gjordes 2002 men ingenting tyder på att situationen har förbättrats. Snarare tvärtom!

Skolan har ett ansvar, enligt skollagen, att aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden.

Lagen är tydlig och går inte att tolka på något annat sätt än att skolorna är skyldiga att arbeta med dessa frågor.

Några faktorer hindrar dock skolorna från att ta tag i liknande frågor:

- Frågorna lyfts inte upp på agendan från kommun eller statligt håll. Ingen visar vägen!
- Skolorna har inte verktyg, metoder och kunskap för att kunna möta rasism och främlingsfientlighet.
- Skolorna har inte finansiella medel att utbilda personal, elever och föräldrar inom dessa frågor.
- De få skolor som gör någonting bra står själva på barriaderna och utbyter inte erfarenheter med andra skolor.

För att skolorna ska kunna arbeta med dessa frågor på ett strategiskt och långsiktigt sätt måste de:

- Få vägledning av beslutande instanser. Kommunen måste visa vägen!
- Få kunskap och verktyg att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.
- Få hjälp med att finansiera utbildning för elever, personal och föräldrar.
- Börja nätverk med varandra och utbyta erfarenheter.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige ger Barn- och Utbildningsnämnden i uppdrag att kartlägga förekomsten av mobbning, rasism och främlingsfientlighet i skolorna samt föreslå åtgärder och metoder för att motverka detta. Syftet är att åstadkomma ökad kunskap och handlingskraft för att förebygga förekomsten av dessa och stärka utvecklingen av demokratin.

Visby, 04-02-16

Elias Özyurt Eldenblom (V)

Ks § 264

Au § 201

Motion. Tendens till rasism i våra skolor

KS 2004/0076-10

- Motion 2004-02-16
- Barn- och utbildningsnämnden 2004-05-05, § 31
- Ledningskontoret 2004-08-16

Elias Özyurt Eldenblom (v) har i motion föreslagit att barn- och utbildningsnämnden ska ges i uppdrag att kartlägga förekomsten av mobbning, rasism och främlingsfientlighet i skolorna samt föreslå åtgärder och metoder för att motverka detta och stärka utvecklingen av demokratin.

Barn- och utbildningsnämnden har i sitt svar refererat till läroplaner och den nyligen antagna skolplanen och ett antal olika aktiviteter ute i skolorna. Avslutningsvis konstateras i svaret att mobbing, rasism och främlingsfientligheter förekommer i olika grad och att nämnden även fortsättningsvis kommer att kartlägga förekomsten av dessa företeelser och vidta åtgärder och metoder för att motverka detta.

Ledningskontoret har föreslagit att motionen ska anses besvarad med barn- och utbildningsnämndens yttrande.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Motionen anses besvarad med barn- och utbildningsnämndens yttrande.

Ledningskontoret

Kommunstyrelsen

Motion om mobbning, rasism och främlingsfientlighet i våra skolor

Ledamoten i kommunfullmäktige Elias Özyurt Eldenblom (v) har i en motion om mobbning, rasism och främlingsfientlighet anfört bland annat följande:

Attityder och värderingar som inte passar in under begreppet "En demokratisk skola" har fått luft under vingarna och många gånger står skolan handfallen och vet inte hur den ska agera.

Skolverket genomförde en rapport 2002 som visade att var fjärde elev med utländsk bakgrund hade utsatts för verbala kränkningar som kopplats till deras ursprung. Rapporten gjordes 2002 men ingenting tyder på att situationen har förbättrats. Snarare tvärtom!

För att skolorna ska kunna arbeta med dessa frågor på ett strategiskt och långsiktigt sätt måste de:

- *Få vägledning av beslutande instanser. Kommunen måste visa vägen!*
- *Få kunskap och verktyg att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.*
- *Få hjälp med att finansiera utbildning för elever, personal och föräldrar.*
- *Börja nätverk med varandra och utbyta erfarenheter.*

Motionären föreslår att kommunfullmäktige ger Barn- och Utbildningsnämnden i uppdrag att kartlägga förekomsten av mobbning, rasism och främlingsfientlighet i skolorna samt föreslå åtgärder och metoder för att motverka detta. Syftet är att åstadkomma ökad kunskap och handlingskraft för att förebygga förekomsten av dessa och stärka utvecklingen av demokratin.

BUN anser sammanfattningsvis att det idag pågår ett omfattande arbete med att kartlägga och förebygga förekomsten av mobbning, rasism och främlingsfientlighet inom BUF. Men man kan inte låta sig nöja med att detta sker, när man samtidigt kan konstatera att dessa företeelser förekommer i olika grad vid våra skolor. BUN kommer därför även i fortsättningen att kartlägga förekomsten av mobbning, rasism och främlingsfientlighet och att vidta åtgärder och metoder för att motverka detta.

Förslag:

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige med BUN:s yttrande anse motionen besvarad.

Bo Dahllöf
regiondirektör

Jan Larsson
verksamhetsstrateg

BUN § 31

Yttrande, motion om mobbning, rasism och främlingsfientlighet.

Ledamoten i kommunfullmäktige Elias Özyurt Eldenblom (v) har i motion anført bland a följande:

Undertecknad har märkt tendenser till rasism och främlingsfientlighet i våra gotländska skolor och vill genom denna motion förhindra en sådan utveckling.

Motivering

*Vi har sett utvecklingen i skolan länge!
Attityder och värderingar som inte passar in under begreppet "En demokratisk skola" har fått luft under vingarna och många gånger står skolan handfallen och vet inte hur den ska agera.*

Skolverket genomförde en rapport 2002 som visade att var fjärde elev med utländsk bakgrund hade utsatts för verbala kränkningar som kopplats till deras ursprung. 14 % upplevde att det var skolans personal som kränkte dem med etniskt medsättande ord. 16 % av rektorerna sa att det förekommer rasism på deras skolor. Enligt lärarna förekom rasism i mer än var tionde klass. En tredjedel av eleverna sa att det var vanligt med nazistiskt klotter på skolan. Rapporten gjordes 2002 men ingenting tyder på att situationen har förbättrats. Snarare tvärtom!

*Skolan har ett ansvar, enligt skollagen, att aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden.
Lagen är tydlig och går inte att tolka på något annat sätt än att skolorna är skyldiga att arbeta med dessa frågor .*

....

För att skolorna ska kunna arbeta med dessa frågor på ett strategiskt och långsiktigt sätt måste de:

- *Få vägledning av beslutande instanser. Kommunen måste visa vägen!*
- *Få kunskap och verktyg att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.*
- *Få hjälp med att finansiera utbildning för elever, personal och föräldrar.*
- *Börja nätverk med varandra och utbyta erfarenheter.*

Motionären föreslår att Kommunfullmäktige ger Barn- och Utbildningsnämnden i uppdrag att kartlägga förekomsten av mobbning, rasism och främlingsfientlighet i skolorna samt föreslå åtgärder och metoder för att motverka detta. Syftet är att åstadkomma ökad kunskap och handlingskraft för att förebygga förekomsten av dessa och stärka utvecklingen av demokratin.

(forts)

BUN § 31

Yttrande, motion om mobbning, rasism och främlingsfientlighet.
(forts)

Förvaltningschef Lars Danielson har i förslag till yttrande i ärendet refererat till läroplaner och den nyligen antagna skolplanen och till ett antal olika aktiviteter i de gotländska skolorna. Avslutningsvis anføres i yttrandet:

...
Sammanfattningsvis anser BUN att det idag pågår ett omfattande arbetet med att kartlägga och förebygga förekomsten av mobbning, rasism och främlingsfientlighet inom BUF. Men man kan inte låta sig nöja med att detta sker, när man samtidigt kan konstatera att dessa företeelser förekommer i olika grad vid våra skolor. BUN kommer därför även i fortsättningen att kartlägga förekomsten av mobbning, rasism och främlingsfientlighet och att vidta åtgärder och metoder för att motverka detta.

Jag föreslår att motionen anses besvarad med föreliggande yttrande.

...

Barn- och utbildningsnämndens beslut

Förvaltningschefen förslag till yttrande antas som BUNs yttrande i ärendet.

Yttrande, motion från E Özyurt Eldenblom (v) om mobbning, rasism och främlingsfientlighet.

Skolan skall främja lärande och utveckling och har ett uppdrag att såväl gestalta som överföra de grundläggande värden som vårt samhälle vilar på. Lusten att lära är starkt kopplad till känslan av hälsa och välbefinnande. Eleverna behöver känna trygghet och trivsel, upplevelse av sammanhang och helhet.

I våra nationella styrdokument har detta formulerats på följande sätt:
(Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94) :

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan skall gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltas av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.

...

Tendenser till trakasserier skall aktivt bekämpas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser. Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald. Medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla, tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar.

...

I Skolplan Gotland 2003-2006, som antogs av kommunfullmäktige i december 2003, finns följande formulering:

Förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skolverksamhet på Gotland skall utmärkas av en lärande – och arbetsmiljö som stödjer hälsa hos barn och vuxna.

Tankarna utvecklas vidare i Gotlands kommuns *inriktningsmål*:

Trygghet och hälsa

Det innebär att

- *Det råder trygghet och goda relationer mellan barn elever och vuxna*
- *Barn och elever utvecklar sin sociala förmåga och lär sig möta andra med respekt och empati*

Det dagliga arbetet i skolan

Det finns inom barn- och utbildningsförvaltningen en ständigt pågående diskussion och ett målmedvetet med frågor om kränkande behandling.

Varje rektorsområde har en *Arbetsplan mot kränkande behandling* som följs upp och utvärderas varje läsår. Där behandlas bl a hur skolan arbetar mot mobbing och andra former av trakasserier.

På skolorna i Sudretlinjen och en av gymnasieskolorna arbetar man sedan ett år med programmet SET – social och emotionell träning. Arbetet genomförs i samverkan med Folkhälsoenheten. Eleverna på Individuella programmet läser Livskunskap där liknande frågor behandlas.

I samband med förintelsedagen i januari uppmärksammas frågor kring rasism och främlingsfientlighet på skolorna bl a genom medverkan av överlevande från koncentrationslägren.

Tilläggas kan att BUN planerar att låta ett av nämndens ”TEMA-sammanträden” år 2004 handla om *Mobbning och kränkande behandling*

Kartläggningar

Arbetet mot kränkande behandling är med hänvisning till ovanstående ett prioriterat område inom all skolverksamhet på Gotland. Kränkande behandling kan handla om allt från enskilda kränkningar till mobbning och trakasserier med olika förtecken, som till exempel kön, sexualitet, klass och etnicitet.

Skolplanens inriktningsmål följs sedan många år upp bl a genom enkäter till alla elever skolår 5 och 8 och år 2 på gymnasiet och till föräldrar med barn i förskolverksamhet och skolbarnsomsorg. I enkäterna ställs frågor om bl a trivsel och trygghet och det gör att vi har en ganska god bild över hur eleverna upplever sin skolsituation. Med den nya Skolplanen kommer kommande enkäter att anpassas till formuleringarna i de nya Inriktningsmålen.

Under år 2003 genomfördes i Gotlands kommun en bred undersökning under rubriken ”*Mobbning och illa bemötande i en kommuns högstadieskolor*”. Undersökningen skedde som en D-uppsats (10 poäng) vid Institutionen för lärarutbildning vid Uppsala Universitet. Bland undersökningens resultat kan nämnas att c 7 % ansåg sig ha blivit mobbade under den senaste månaderna. ”Dåligt bemötande” (med undersökningens terminologi ”Illa bemötande”) är vanligare; ca 11% anser sig ha blivit dåligt bemötta 1 g/vecka eller mer under de senaste månaderna.

Sammanfattningsvis anser BUN att det idag pågår ett omfattande arbetet med att kartlägga och förebygga förekomsten av mobbning, rasism och främlingsfientlighet inom BUF. Men man kan inte låta sig nöja med att detta sker, när man samtidigt kan konstatera att dessa företeelser förekommer i olika grad vid våra skolor. BUN kommer därför även i fortsättningen att kartlägga förekomsten av mobbning, rasism och främlingsfientlighet och att vidta åtgärder och metoder för att motverka detta.

Jag föreslår att motionen anses besvarad med föreliggande yttrande.

Lars Danielson
Barn- och utbildningschef

Fyllnadsval:

- a) **En revisor för kommunens räkenskaper och förvaltning**
- b) **En huvudman i Fardhems Pastorats Sparbank**

Innehåll

- a) Carin Backlunds, v, 2004-10-06 avsägelse från uppdragen som revisor för kommunens räkenskaper och förvaltning samt ledamot i valnämnden.

Mandatperiod: T.o.m. 2006 års utgång.

”Härmed lämnar jag mina uppdrag som jag haft för Vänsterpartiet – dels min plats i kommunrevisionen och dels min plats i valnämnden.*)

Fröjel 041006
Carin Backlund
Bofride, Fröjel
620 20 Klintehamn”

*) Val av ny ledamot i valnämnden tas upp i december.

- b) Huvudmannen i Fardhems Pastorats Sparbank Sven Gardarfve, c, Fardhem, har avlidit.

Mandatperiod: Till årsstämman 2007.

Interpellationer

Innehåll

- *Åsa Larssons (c)* interpellation om utbyggnad av förskolor
- *Hans-Erik Svenssons (s)* interpellation om kommunens agerande i råvarutillförseln till CEMENTA i Slite
- *Lena Celions (m)* interpellation om beslut som avser s.k. 6-månadersgaranti inom sjukvården
- *Kerstin Löfgren-Dahlströms (c)* interpellation om sponsormedel till folkhögskolan i Fårösund
- *Håkan Onsjös (m)* interpellation om vidtagna åtgärder med anledning av miljöstraffavgift p.g.a. för sent inkomna miljörapporter till hamnarna
- *Mats E:son Hjorths (kd)* interpellation om Gotland har sökt medel inom ramen för det s.k. Östersjömiljarderna

Interpellation

2004-06-23

Till Barn och utbildningsnämndens Brittis Benzler

Angående utbyggnad av förskolor

Eftersom behovet av förskolor är stort och flera byggen är planerade, det har till och med gått så långt att flera barn fått placeringar på de nya förskolorna. Då kom informationen via medierna att kostnaderna blir för höga och att byggena ej blir av.

Mina frågor:

Hur har processen kunnat gå så långt, har det skett missar?

Vilka är de verkliga skälen till att byggena ej kommit igång?

Fide 2004-06-23

Åsa Larsson (c)

SOCIALDEMOKRATERNA GOTLAND

INTERPELLATION

Till/

Kommunstyrelsens ordförande

Vilka åtgärder har kommen vidtagit eller avser att vidta för att trygga fortsatt råvarutillförsel i Slite.

Lärbro 2004-09-20

Hans-Erik Svensson

Moderata Samlingspartiet

INTERPELLATION

GOTLAND

2004-09-20

Till ordförande hälso- och sjukvårdsnämnden

Ang 6-månadersgarantin

Den 23 mars i år tog Kommunfullmäktige beslut om att ta bort valfriheten för gotlänningar att välja vård i annat landsting, om inte den gotländska sjukvården klarar av sitt åtagande gentemot patienten.

På senare tid har man diskuterat en s k 6-månadersgaranti. I fullmäktiges beslut finns inte denna omtalad. Så här ser det nämligen ut enligt protokollet:

Kommunfullmäktiges beslut

- Hälso- och sjukvårdsnämndens förslag att avveckla möjligheten att välja vård bifalls på så sätt att valfrihet enligt kommunfullmäktiges beslut 11 juni 2001, § 73, ska gälla för val av annan vårdgivare av öppen och sluten specialistvård, men med giltighet från den tidpunkt vid vilken patienten skulle ha fått vård på Gotland.
- De nya tillämpningsreglerna för valfrihet i vården gäller för patienter uppsatta på väntelista fr.o.m. 1 april 2004 och ett år framåt. Reglerna ska därefter utvärderas och vid behov omprövas.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att nogsamt följa de val som gjorts med stöd av valfrihetsreglerna som en indikation på att köerna inom dessa områden blivit längre än vad som allmänt kan accepteras som god vård och därmed överväga att omprioritera resurser till dessa verksamheter.

Jag undrar därför:

I vilket sammanhang och var har annat beslut tagits om en förändrad tidsgräns utifrån KF-beslutet?

Lena Celion (m)

Interpellation

2004-09-20

Till Kommunstyrelsens ordförande
Jan Lundgren

Efter nedläggningen av KA 3 har Tage G. Peterson lovat att sponsormedel skall komma Folkhögskolan i Fårösund till del så att den skall bli en av de mest välutrustade folkhögskolorna i landet. Av allt detta har Folkhögskolan ännu inte fått något.

Min fråga:

Vad har kommunledningen gjort för att det utlovade löftet skall infrias och hur kommer du att agera framöver för att Folkhögskolan skall få den utlovade utrustningen?

Kerstin Löfgren-Dahlström (c)

Moderata Samlingspartiet
GOTLAND

INTERPELLATION
2004-09-20

Till Tekniska nämndens ordförande

Mitt i sommaren kunde vi läsa i de gotländska tidningarna att hamnavdelningen glömt att skicka in nödvändiga handlingar för att dom gotländska hamnarna skulle kunna godkännas. För Visby hamns del löstes detta tydligen i grevens tid så att kryssningstrafiken kunde fortgå i stort sett enligt planerna man glömde dock uppenbarligen att det samma gällde övriga hamnar på Gotland. Detta fick till följd att till ex. timmerbåtar när dom skulle lägga till i Klintehamn fick veta att detta inte var möjligt p.g.a. att hamnen inte var godkänd. Båtarna fick dirigeras till Visby hamn för avlastning och vidare transport av godset med lastbil till Klintehamn, detta medförde stora kostnader och negativa miljökonsekvenser med en ökad tung lastbilstrafik i Visby mitt i sommaren.

På förra sammanträdet i Miljö- och Hälsoskyddsnämnden påfördes Gotlands kommun Tekniska förvaltningen fem miljöstraffavgifter för att man ej kommit in med miljörapporter för hamnarna i tid. Under min tid i M o H- nämnden har det aldrig hänt tidigare att vi påfört så många miljöstraffavgifter mot en och samma organisation. Varje miljöstraffavgift kostar 5.000 kronor och handläggningen på M o H- förvaltningen ungefär lika mycket.

Jag undrar vad tekniska nämndens ordförande har för avsikt att vidta för åtgärder med anledning av ovanstående.

Håkan Onsjö (m)

Kristdemokraterna

Interpellation.

Till
Kommunstyrelsens ordförande.

Angående de så kallade Östersjömiljarderna.

Regeringen har i två omgångar fått de så kallade Östersjömiljarderna till sitt förfogande att dela ut för att stärka näringslivet i staterna runt Östersjön. En tredje Östersjömiljard skall nu ges Regeringen med starkare regler hur pengarna skall fördelas.

Min fråga till kommunstyrelsens ordförande är:

- har Gotland ansökt och fått pengar till något/-gra projekt och
- om Gotland fått pengar hur har det påverkat det gotländska näringslivet.

Alva den 19 september 2004

Mats E:son Hjorth
Kommunfullmäktigeledamot
För Kristdemokraterna Gotland